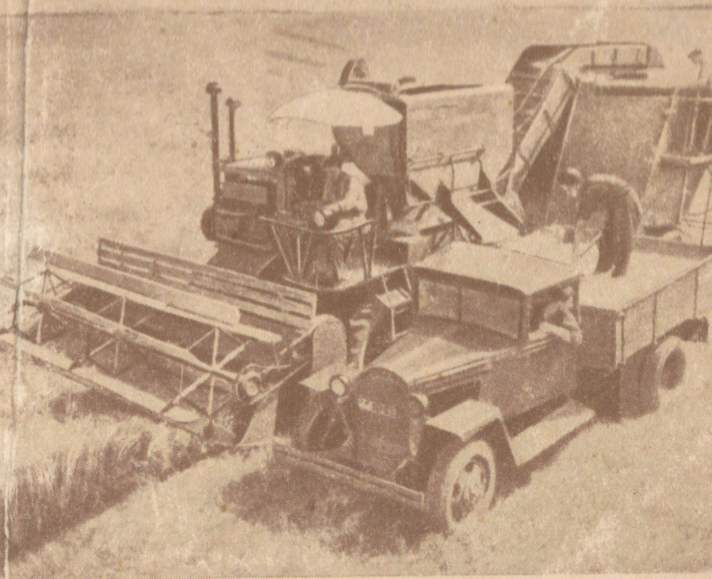
Kõigi maade proletaarlased, ühinege!

AGITAATORI MEELESPEA

ERIVÄLJAANNE VILJAKORISTAMISE JA -VARUMISE PERIOODIKS

A-19421 III

Viljakoristamine on hooajaline töö ja ta ei armasta oodata. Koristasid õigeaegselt — võitsid, hilinesid koristamisega — kaotasid!

J. STALIN

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
19433

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU

EESTI NSV KOLHOOSNIKUTELT, SOVHOOSIDE, TRAKTORIJAAMADE JA MAAPARANDUSJAAMADE TÖÖTAJAILT, PÕLLUMAJANDUSE ERITEADLASTELT JA TEADUSLIKELT TÖÖTAJAILT

Moskva, Kreml

NÕUKOGUDE RAHVA SUURELE JUHILE JA ÕPETAJALE SELTSIMEES JOSSIF VISSARIONOVITŠ STALINILE

Kallis Jossif Vissarionovitš!

Meie, Eesti NSV kolhoosnikud, sovhooside, traktorijaamade ja maaparandusjaamade töötajad, põllumajanduse eriteadlased ja teaduslikud töötajad, saadame Teile, meie tark juht ja õpetaja, palava tervituse ja soovime südamest head tervist ning palju eluaastaid nõukogude rahva ja kogu maailma töötajate hüvanguks ja õnneks.

Praegu, kus meie vabariigi kolhoosid, traktorijaamad ja sovhoosid on viinud lõpule kevadised põllutööd, otsustasime pöörduda kirjaga Teie poole, kallis seltsimees Stalin, et südamest väljendada oma armastust ja piiritut tänutunnet Teie isaliku hoolitsuse ning pideva abi eest Nõu-

kogude Eesti põllumajandusele. Tänu Teie hoolitsusele ja Nõukogude riigi määratu suurele materiaalsele ja tehnilisele abile on meie vabariigi noored kolhoosid, olles varustatud esmaklassilise põllumajandusliku tehnikaga, iga aastaga tugevdanud ja arendanud oma artellimajandust, suurendanud ühiskondlikku rikkust.

Koos kõigi meie paljurahvuselise riigi rahvastega, kuulsusrikka Lenini-Stalini partei juhtimisel võtavad Nõukogude Eesti töötajad aktiivselt osa kommunismi ülesehitamisest.

Meil on rõõm teatada Teile, kallis Jossif Vissarionovitš, et täites Teie ees võetud kohustusi, saavutasid vabariigi kolhoosid, sovhoosid ja traktorijaamad möödunud aastal uut edu. Kolhooside külvipind laienes 1950. aastaga võrreldes 17 protsendi võrra, suurenes teravilja ja teiste põllumajanduslike kultuuride kogusaak, veiste arv kasvas 24 protsendi võrra, sigade arv — 38 protsendi, lammaste arv — 25 protsendi võrra ja lindude arv — ligi kaks korda. Suurenes loomakasvatuse produktiivsus. Loomakasvatuse arendamise kolme aasta plaan on täidetud kõigi produktiivkarja liikide alal. Kolhoosid täitsid ennetähtaegselt oma kohustused riigi ees põllunduse ja loomakasvatuse põhiliste saaduste varumisel. Kolhooside rahalised sissetulekud kasvasid 1951. aastal 1950. aastaga võrreldes 19 protsendi võrra, mis võimaldas mahutada tunduvalt rohkem summasid ühiskondlike hoonete ehitamiseks, maaparandustöödeks, produktiivkarja, masinate ja inventari soetamiseks. 1951. aastal ehitasid kolhoosid: hobusetalle 10 800 hobusele, karjalautu 33 800 veisele, vasikalautu 10 500 vasikale, sigalaid 29 800 seale, lambalautu 12 700 lambale ja lindlaid

198 400 linnule. Linnalähedased kolhoosid arendasid laialdast lavade ja kasvuhoonete ehitamist. Harju rajooni Kalevi kolhoos lõpetab 8000-ruutmeetrilise pindalaga ja Koidu kolhoos 3500-ruutmeetrilise pindalaga kasvuhoone ehitamist.

Üheaegselt kolhooside naturaal- ja rahaliste sissetulekute kasvuga tõuseb kolhoosnikute materiaalne heaolu. Kolhoosides on loodud parem kord artellimajapidamises ja töö organiseerimises, tunduvalt on tugevnenud töödistsipliin, kasvanud kolhoosnikute tööviljakus.

On paranenud traktorijaamade ja maaparandusjaamade töö kolhoosidega sõlmitud lepingute täitmisel. 1951. aastal täitsid vabariigi traktorijaamad traktoritööde plaani 103-protsendiliselt. Traktoritööde üldmaht suurenes 1950. aastaga võrreldes rohkem kui kaks korda, iga 15-hobujõuline tingtraktor on välja töötanud 12 protsendi võrra rohkem kui 1950. aastal.

Eesti NSV Sovhooside Ministeeriumi sovhoosid suurendasid 1951. aastal veiste arvu 27 protsendi võrra, sigade arvu 20 protsendi ja lammaste arvu 30 protsendi võrra ning lüpsid keskmiselt ühelt lehmalt 3752 kilogrammi piima. Udeva sovhoosi loomakasvatajad lüpsid keskmiselt iga lehma kohta 5604 kilogrammi, Viisu sovhoosis lüpsti 5091 kilogrammi, Peningi sovhoosis 5025 kilogrammi piima.

Kasutades sovhooside eesrindlikke töökogemusi, saavutasid paljud kolhooside loomakasvatusala töötajad karja kõrge produktiivsuse. Kose rajooni Ždanovi-nimelises kolhoosis lüpsti keskmiselt ühelt lehmalt 3469 kilogrammi piima, Loksa rajooni Kuusalu kolhoosis 3325 kilo-

grammi, Paide rajooni Õiguse Võidu kolhoosis 3328 kilogrammi. Põltsamaa rajooni Rahva Hääle kolhoosi lüpsja sm. Endla Pekk lüpsis temale kinnistatud 10 lehmalt igaühelt 5056 kilogrammi, Harju rajooni Rahva Võidu kolhoosi lüpsja Sotsialistliku Töö Kangelane Anni Mikomägi lüpsis 10 lehmalt igaühelt keskmiselt 5052 kilogrammi piima; sama kolhoosi lüpsja sm. Metsallik lüpsis temale kinnistatud lehmadegrupi igalt lehmalt 4575 kilogrammi piima; Türi rajooni Stalini-nimelise kolhoosi lüpsja sm. Aavik lüpsis temale kinnistatud 10 lehmalt igaühelt 4564 kilogrammi piima; Põltsamaa rajooni Lillevere kolhoosi lüpsja sm. Rommel lüpsis temale kinnistatud 12 lehmalt igaühelt keskmiselt 4183 kilogrammi piima.

Teatades Teile, kallis seltsimees Stalin, möödunud aasta töötulemustest, on meil hästi meeles Teie juhendid selle kohta, et ei tohi rahulduda saavutatuga, me ei unusta minutikski, et meie töös esineb veel tõsiseid puudusi.

Need puudused seisavad selles, et vabariigi kolhoosid, traktorijaamad ja sovhoosid ei kasuta kaugeltki täielikult sisemisi reserve ja olemasolevaid võimalusi kõigi põllumajanduslike kultuuride viljakuse kiiremaks tõstmiseks, karja arvu suurendamiseks ja tema produktiivsuse tõstmiseks, kolhooside ja sovhooside ühismajapidamise kiiremaks ja igakülgsemaks arendamiseks. Meie sotsialistlik põllumajandus tõstab iga päev esile uusi suurte võimetega ühistootmise organisaatoreid, suurte viljasaakide ja loomakasvatuse kõrge produktiivsuse meistreid, kuid me levitame ja juurutame veel nõrgalt eesrindlikke töömeetodeid kõigis kolhoosides, traktorijaamades ja sovhoosides.

Meie kinnitame Teile, kallis juht ja õpetaja, et anname kogu oma jõu ja teadmised selleks, et kiiremini kõrvaldada olemasolevad puudused meie töös ning auga täita partei ja valitsuse poolt vabariigi põllumajandusele seatud ülesanded.

Lubame Teile, seltsimees Stalin, töötada käsi rüppe panemata selleks, et lahendada edukalt põllumajanduse peaülesanne — tõsta edasiselt tunduvalt kõigi põllumajanduslike kultuuride viljakust, suurendada kiiresti ühiskarja arvu koos tema produktiivsuse samaaegse tõstmisega. Suuname kõik jõupingutused selleks, et tõsta põllunduse ja loomakasvatuse kultuuri, rakendada kogu agro- ja zootehniliste abinõude kompleksi, kasutada laialdaselt nõukogude teaduse saavutusi ja põllumajanduse eesrindlaste kogemusi.

Meie töötame väsimatult kolhooside organisatsiooniliseks ja majanduslikuks kindlustamiseks ja nende ühismajapidamise igakülgseks arendamiseks, peame pühalt kinni põllumajandusliku artelli põhikirjast, kindlustame töödistsipliini, parandame töö organiseerimist, hoiame kolhooside omandit ja suurendame kolhooside ühiskondlikku rikkust.

Praegu areneb Rakvere rajooni eesrindlike kolhoosnikute, Tõstamaa traktorijaama ja Luunja sovhoosi töötajate initsiatiivil meie vabariigis massiline sotsialistlik võistlus kõigi põllumajanduslike kultuuride suurte saakide eest, parimate näitajate eest ühisloomakasvatuse edasises arendamises. Meie kohustume veel laialdasemalt arendama sotsialistlikku võistlust, organiseerima seda nii, et võistlusest ei jääks eemale ükski kolhoosnik, ükski põllumajandusala töötaja ning

saavutame leivavilja, loomakasvatussaaduste ja tööstusele vajaliku tooraine tootmise edasise suurenemise.

Kaalunud oma võimalusi, anname Teile, armas juht ja õpetaja, kindla sõna täita 1952. aastal järgmised kohustused:

Saada kolhoosides teraviljakultuuride kogu külvipinnalt saaki vähemalt 17 tsentnerit hektaarilt (sealhulgas talvnisu 18 tsentnerit, suvinisu 17 tsentnerit), kiulina vähemalt 4 tsentnerit, suhkrupeeti 200 tsentnerit, kartulit 160 tsentnerit, mitmeaastase heina seemet 2 tsentnerit, mitmeaastast põldheina 35 tsentnerit, üheaastast põldheina 30 tsentnerit, söödajuurvilja 250 tsentnerit ja silokultuure 200 tsentnerit hektaarilt. Sovhooside Ministeeriumi sovhoosides kasvatada teravilja vähemalt 21 tsentnerit hektaarilt, kartulit 210 tsentnerit, söödajuurvilja 650 tsentnerit, mitmeaastast põldheina 43 tsentnerit, üheaastast põldheina 37 tsentnerit hektaarilt.

Luunja sovhoosis saada igalt hektaarilt teravilja 24 tsentnerit, mitmeaastast põldheina 52 tsentnerit, kartulit 220 tsentnerit, söödajuurvilja 700 tsentnerit, mitmeaastase heina seemet 3 tsentnerit. Viisu sovhoosis saada kogu külvipinna igalt hektaarilt teravilja 28 tsentnerit, otra 30 tsentnerit, söödajuurvilja 800 tsentnerit, silokultuure 250 tsentnerit ja mitmeaastast põldheina 50 tsentnerit.

Ületada 1952. aastaks määratud loomakasvatuse arendamise riiklik plaan ja suurendada veiste arvu kolhoosides vähemalt 16 protsenti (sealhulgas lehmade arvu 15 protsenti), sigade arvu vähemalt 12 protsenti, lammaste arvu 7 protsenti. Saavutada keskmiseks piimatoodan-

guks iga lehma kohta vähemalt 2000 kilogrammi piima, villatoodanguks iga aasta alguses olemasolnud lamba kohta 3,5 kilogrammi, ületada loomade nuumamise plaan.

Suurendada Eesti NSV Sovhooside Ministeeriumi sovhoosides veiste arvu 24 protsenti (sealhulgas lehmade arvu 12 protsenti), sigade arvu 26 protsenti ja kodulindude arvu 28 protsenti. Tõsta sovhoosides lehmade piimatoodangut ja saavutada keskmiseks piimatoodanguks ühe lehma kohta vähemalt 4200 kilogrammi piima. Eesrindlikud sovhoosid võtsid endale kõrgendatud kohustused. Udeva sovhoos kohustus lüpsma lehma kohta keskmiselt 6000 kilogrammi, Viisu sovhoos 5400 kilogrammi, Triigi ja Peningi sovhoos kumbki 5100 kilogrammi piima.

Suurte saakide saavutamiseks ja loomakasvatuse produktiivsuse tõstmiseks jälgime rangelt kõiki agrotehnilisi ja zootehnilisi nõudeid, suurendame ulatuslikult külvi alla minevate põldude kohalike väetistega, eriti sõnniku ja turbaga väetamist, 30 000 hektaari suurusel pindalal viime läbi happeliste muldade lupjamise. Kindlustame eeskujuliku külvide hooldamise, viime õigeaegselt ja kadudeta läbi viljakoristamise. Parandame loomade karjatamist, organiseerime lüpsilehmade haljasmassiga söötmist, viime õigeaegselt läbi koresööda, silo ja söödajuurviljade varumise, laudaperioodiks kindlustame karja täielikult nende söötadega, samuti eraldame söödafondidesse vajalikul hulgal vilja ja kartuleid.

Eesrindlikud rajoonid, kolhoosid ja brigaadid võtsid endale kohustuse saavutada 1952. aastal järgmised näitajad:

JÕGEVA RAJOON. Kasvatada kogu külvipinnal teravilja 18,5 tsentnerit hektaarilt (sealhulgas talvnisu 20 tsentnerit, suvinisu 18,5 tsentnerit), suhkrupeeti 215 tsentnerit hektaarilt.

Ületada produktiivse ühisloomakasvatuse plaan ja lüpsta ühe lehma kohta keskmiselt 2375 kilogrammi piima. Sama rajooni H. Heidemanni nimeline kolhoos võttis endale kohustuse saada kogu külvipinnalt talvrukist 20 tsentnerit ja suhkrupeeti 250 tsentnerit, otra 22 tsentnerit ja suhkrupeeti 250 tsentnerit hektaarilt. Lüpsta igalt lehmalt keskmiselt 2800 kilogrammi piima.

Rahvaste Sõpruse kolhoos võttis endale kohustuse saada talvrukist 20 tsentnerit, suvinisu 20 tsentnerit ja otra 21 tsentnerit igalt külvipinna hektaarilt. Lüpsta igalt lehmalt keskmiselt 2800 kilogrammi piima. Stalinliku Tee kolhoos võttis endale kohustuseks saada talvnisu, rukist ja otra 20 tsentnerit, mitmeaastast põldheina 63 tsentnerit ja kartulit 180 tsentnerit nende kultuuride külvipinna igalt hektaarilt.

VILJANDI RAJOON. Saada kogu külvipinnalt teravilja 18,5 tsentnerit hektaarilt (sealhulgas talvnisu 19 tsentnerit, suvinisu 18,5 tsentnerit hektaarilt), kasvatada kiulina 4,5 tsentnerit, linaseemet 4,5 tsentnerit, suhkrupeeti 215 tsentnerit, mitmeaastast põldheina 40 tsentnerit ja söödajuurvilja 330 tsentnerit hektaarilt nende kultuuride kogu külvipinnalt.

Kommunismi Teel kolhoosi põllundusbrigaad, keda juhib brigadiir sm. Kõss, võttis endale kohustuseks saada talvnisu 30 tsentnerit, suvinisu 26 tsentnerit, talvrukist 24 tsentnerit ja otra 27 tsentnerit hektaarilt. Koristada kogu

temale kinnistatud mitmeaastase põldheina külvipinnalt 60 tsentnerit heina hektaarilt. Linda kolhoosi lüpsja sm. Toomeoja kohustus lüpsma temale kinnistatud 12 lehmalt igaühelt 5000 kilogrammi piima. Edasi kolhoosi seakasvataja sm. Sool võttis kohustuse saada igalt emiselt 18 põrsast.

TARTU RAJOON. Saada kogu külvipinnalt teravilja 19,5 tsentnerit hektaarilt. Ületada ühisloomade juurdekasvu plaan 10 protsendi võrra, lüpsta igalt lehmalt kolhoosides keskmiselt 2300 kilogrammi, sovhoosides 4700 kilogrammi piima.

A. A. Ždanovi nimelise põllumajandusliku artelli kolhoosnikud võtsid endale kohustuseks kasvatada vähemalt 22 tsentnerit talvnisu külvipinna igalt hektaarilt. Punase Tähe kolhoos kohustus saama kogu külvipinnalt talvrukist 20 tsentnerit, talv- ja suvinisu 18,5 tsentnerit, otra 19 tsentnerit ja suhkrupeeti 225 tsentnerit igalt hektaarilt. Miina Härma nimelise kolhoosi lüpsja sm. E. Nodberg kohustus lüpsma igalt temale kinnistatud lehmalt keskmiselt 5000 kilogrammi piima.

TÜRI RAJOON. Kasvatada kogu külvipinnalt teravilja 19,4 tsentnerit hektaarilt, sealhulgas nisu 19 tsentnerit hektaarilt. Lüpsta 2500 kilogrammi piima keskmiselt igalt lehmalt. Stalininimelises kolhoosis lüpsta igalt lehmalt 3288 kilogrammi piima; sama kolhoosi lüpsja sm. Aavik võttis kohustuse lüpsta igalt temale kinnistatud lehmalt 4700 kilogrammi piima.

RAKVERE RAJOON. Saada kogu külvipinnalt talvnisu vähemalt 18,5 tsentnerit hektaarilt. Ed. Vilde nimeline kolhoos kohustus saama suvinisu 19 tsentnerit, suhkrupeeti 300 tsentnerit ja

kartulit 170 tsentnerit hektaarilt. Vapruse kolhoos võttis kohustuse saada talvrukist 18,5 tsentnerit ja kartulit 170 tsentnerit hektaarilt. Lüpsta ühe lehma kohta 3000 kilogrammi piima.

Stalini-nimelise kolhoosi esimene brigaad võttis kohustuse saada talvnisu 22 tsentnerit hektaarilt. Tee Kommunismile kolhoosi linnukasvatajad kohustusid saama 120 muna, linnukasvataja sm. Nirgi aga 170 muna igalt kanalt.

KOSE RAJOON. Ületada produktiivse ühiskarja suurendamise plaan 5 protsendi võrra. Lüpsta igalt lehmalt keskmiselt 2700 kilogrammi piima. Saada iga 100 lehma kohta vähemalt 90 vasikat, igalt emiselt vähemalt 16 põrsast, ületada sigade nuumamise plaan 20 protsendi võrra.

Kasvatada kogu külvipinna igal hektaaril söödajuurvilja 400 tsentnerit, silokultuure vähemalt 250 tsentnerit ja söödakapsast vähemalt 500 tsentnerit. Läbi viia heina- ja karjamaade parandamine 1300 hektaari suurusel pinnal, sealhulgas puhastada kividest ja võsast 600 hektaari.

Ždanovi-nimelises kolhoosis saada igalt lehmalt 4000 kilogrammi piima, Lauristini-nimelises — 3500 kilogrammi ja Stalini-nimelises kolhoosis — 3000 kilogrammi. Ždanovi-nimelise kolhoosi lüpsja sm. Aasamäe võttis kohustuse saada 10 temale kinnistatud lehmalt igaühelt 5000 kilogrammi piima, Lauristini-nimelise kolhoosi lüpsja sm. Sepp ja Sotsialismi Tee kolhoosi lüpsja sm. Veinberg — 4000 kilogrammi piima igalt neile kinnistatud lehmalt. Ždanovi-nimelise kolhoosi söödavarumisbrigaad kohustus kasvatama 14 hektaari suurusel pinnal söödajuurvilja 500 tsentnerit hektaaril ja 6 hektaari

suurusel pinnal söödakapsast 600 tsentnerit hektaaril.

PAIDE RAJOON. Kasvatada kogu külvipinna igal hektaaril teravilja 19 tsentnerit, söödajuurvilja 400 tsentnerit, mitmeaastast põldheina 40 tsentnerit. Saada iga lehma kohta 2700 kilogrammi piima.

Õiguse Võidu kolhoosis lüpsta iga lehma kohta 3800 kilogrammi piima. Selle kolhoosi lüpsja sm. Niiti kohustus lüpsma igalt temale kinnistatud lehmalt 5000 kilogrammi piima ja Punase Tähe kolhoosi lüpsja sm. Paju — 5100 kilogrammi.

VALGA RAJOON. Kasvatada kogu külvipinnal keskmiselt 18 tsentnerit talvrukist, 20 tsentnerit talvnisu, 18 tsentnerit suvinisu, 19 tsentnerit otra, 200 tsentnerit kartulit ja 4,5 tsentnerit linakiudu hektaarilt.

Molotovi-nimelise põllumajandusliku artelli kolhoosnikud kohustusid kasvatama mitmeaastast põlluheina keskmiselt 58 tsentnerit hektaaril ja saama igalt emiselt 17 põrsast. Punase Tähe kolhoosi teine brigaad kohustus koguma suvinisu 22 tsentnerit ja mitmeaastast põldheina 55 tsentnerit hektaarilt.

JÕHVI RAJOON. Saada kogu külvipinnalt talvnisu 20,8 tsentnerit hektaarilt. S. M. Kirovi nimelises kolhoosis saada teravilja 20 tsentnerit, talvnisu 22 tsentnerit, söödajuurvilja 520 tsentnerit ja silokultuure 370 tsentnerit nende kultuuride külvipinna igalt hektaarilt.

Tammiku põllumajandusliku artelli kolhoosnikud kohustusid kasvatâma kogu külvipinnal teravilja 19 tsentnerit, talvnisu 22 tsentnerit hektaaril ning rajama 5,5 hektaari ulatuses uusi aedu.

RAPLA RAJOON. Saada kogu külvipinnalt 19 tsentnerit nisu hektaarilt. Lüpsta igalt lehmalt keskmiselt 2700 kilogrammi piima.

RÄPINA RAJOON. Saada 400 hektaari suuruselt pinnalt kiulina 4,5 tsentnerit hektaarilt ja 800 hektaari suuruselt pinnalt harvendatud linaseemnekülvidelt 3,5 tsentnerit seemet hektaarilt.

VÄIKE-MAARJA RAJOONI Kungla kolhoosi põllundusbrigaad, keda juhib brigadiir sm. Männi, ja Koidu kolhoosi brigaad, kus brigadiiriks on sm. Nelson, võtsid kohustuse kasvatada kogu külvipinnal teravilja 25 tsentnerit hektaaril, Oktoobri Võidu kolhoosi teine brigaad — brigadiir sm. Ernamets — saada keskmiseks teraviljasaagiks vähemalt 23 tsentnerit hektaarilt. Koidu kolhoosi lüpsja sm. Linda Kruve võttis endale kohustuseks lüpsta temale kinnistatud lehmadegrupilt 5000 kilogrammi piima iga lehma kohta.

TAPA RAJOONI Kaardiväelase põllumajandusliku artelli kolhoosnikud võtsid endale kohustuse kasvatada kogu külvipinnal nisu 24 tsentnerit, otra 22 tsentnerit ja mitmeaastast põldheina 45 tsentnerit hektaarilt, lüpsta igalt lehmalt keskmiselt 3200 kilogrammi piima. Lüpsja sm. Vinkel kohustus lüpsma 5200 kilogrammi piima, lüpsja sm. Lepa 5000 kilogrammi piima igalt neile kinnistatud lehmalt. Loksa rajooni Punalipu kolhoosi seakasvatusfarmi juhataja sm. Kaljas kohustus kasvatama igalt temale kinnistatud emiselt 22 põrsast.

Me lubame Teile, kallis Jossif Vissarionovitš, igati parandada traktorijaamade tööd kolhoosidega sõlmitud lepingute täitmisel ja mehhaniseerimise juurutamisel kõigisse kolhoositootmise

harudesse. Vabariigi traktorijaamade töötajad võtavad endale kohustuse parandada masina- ja traktoripargi kasutamist ning tõsta selle tootlikkust, ületada traktoritööde plaan vähemalt 10 protsendi võrra, läbi viia kõik tööd kõrgekvaliteediliselt ja lepingutes kindlaksmääratud tähtaegadel, alandada 10 protsenti traktoritööde omahinda ja hoida kokku vähemalt 8 protsenti kütteõli. Kõigi tööde mehhaniseerimist põllunduses suurendada 1951. aastaga võrreldes vähemalt 17 protsendi võrra.

Tõstamaa traktorijaama kollektiiv võttis kohustuse välja töötada iga 15-hobujõulise tingtraktori kohta kuni 500 pehmekünni hektaari, läbi viia maa kuivendamine 600 hektaari suurusel pindalal, kändude juurimine 200 hektaari suurusel pindalal, kivide koristamine 200 hektaari suuruselt pindalalt ning heina- ja karjamaade põhjalik parandamine 550 hektaari suurusel pindalal. Selle traktorijaama mehhaniseerijad kohustusid töötama iga viieteistkümnenda päeva kokkuhoitud kütteõliga.

Rakvere traktorijaama töötajad andsid sõna ületada traktoritööde plaan vähemalt 10 protsendi võrra, välja töötada iga 15-hobujõulise traktori kohta 500 pehmekünni hektaari, hoides kokku kütteõli. Selle traktorijaama traktoribrigaad, mida juhib sm. Steinberg, võttis endale kohustuse välja töötada iga 15-hobujõulise traktori kohta 550 tingkünni hektaari ning traktorist sm. Aasamets kohustus üles kündma traktoriga «STZ-NATI» 1800 hektaari ja kokku hoidma vähemalt 3 protsenti kütteõli. Paasvere traktorijaama traktorist sm. Lainevee võttis endale kohustuse välja töötada traktoril «DT-54» vähemalt 1300 hektaari ning traktoristid sm.

Pello ja sm. Vaimel kohustusid välja töötama traktoril «KD-35» 900 pehmekünni hektaari.

Viljandi traktorijaama kombainerid sm. E. Otsman ja sm. Tamm kohustusid kumbki koristama teravilja iseliikuvate kombainidega 450 hektaarilt.

Kuivõrd külvipindade edasine suurendamine, eriti aga loomasöödabaasi laiendamine ja kindlustamine peab toimuma peamiselt uute maade kasutamiselevõtmise arvel, teostavad vabariigi kolhoosid, traktorijaamad ja maaparandusjaamad soostunud maade kuivendamist vähemalt 33 000 hektaaril, kivide koristamist 14 500-hektaarililiselt pindalalt, uudis- ja jäätmaade üleskündi 1953. aasta külvide alla 20 000-hektaarilisel pindalal, heina- ja karjamaade põhjalikku parandamist 20 000-hektaarilisel pindalal ja pealtparandamist 80 000-hektaarilisel pindalal.

Suurendades summade eraldamist kapitalimahutusteks arendame me laialdasemalt tootmisalaste ja eelkõige loomapidamishoonete ehitamist kolhoosides ning kindlustame enne laudaperioodi vähemalt 24 000 veisele karjalautade, 3000 vasikale vasikalautade, 15 000 seale sigalate, 20 000 lambale lambalautade, 150 000 linnule lindlate ja 4000 hobusele tallide ehitustööde lõpetamise ning ehitame silohoidlaid 45 000-tonnilise üldmahuga. Mehhaniseerime veega varustamist vähemalt 100 farmis, võtame tarvitusele elekterlüpsi 15 farmis, veiste automatiseeritud jootmise 80 farmis, mehhaniseerime koresöötade valmistamise 180 farmis ja mahlakate söötade valmistamise 110 farmis.

Me rakendame kõik jõupingutused selleks, et õigeaegselt ja kõrgekvaliteediliselt läbi viia kõik põllumajanduslikud tööd käesoleval aastal

suure viljasaagi kasvatamise alal ning hoolitseme järgmise aasta viljasaagi eest. Viinud ettenähtud ajaks lõpule kesakünni ja mustkesa korduskünni, anname talvekultuuride alla vajaliku hulga orgaanilisi ja mineraalväetisi, teostame õigeaegselt ja kõrgekvaliteediliselt kesa kultiveerimise ning kindlustame talvviljade külvi ainuüksi sordiseemnetega hiljemalt 5. septembriks. Kohe pärast viljade koristamist viime läbi kõrrekoorimise vähemalt 260 000-hektaarilisel pindalal ning kindlustame 15. oktoobriks sügiskünni teostamise kogu järgmise aasta suviviljade külvipinnal.

Kohustume eeskujulikult ette valmistama ning õigeaegselt ja kadudeta läbi viima viljakoristamise. Heinatööd teostame enne viljakoristamise algust ning samal ajal varume silo vähemalt 75 protsenti plaanist.

Viljakoristamise esimestest päevadest alates organiseerime kvaliteedilt parima vilja andmist riigile ning täidame viljavarumisplaani meie vabariigi pealinna Tallinna saksa fašistlikest röövvallutajaist vabastamise aastapäevaks — 22. septembriks. Kindlustame riigile kartuli ja köögiviljade müümise plaani täitmise 15. oktoobriks, suhkrupeedi müümise plaani 15. novembriks, pikakiulise lina müümise plaani 15. detsembriks ning liha, piima, munade ja villa varumise aastaplaani täidame Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 35. aastapäevaks.

Me hoolitseme ka selle eest, et õigeaegselt ja täiel määral varuda sordivilja seemne- ja kindlustusfondidesse ning luua loomasöödafondid ulatuses, mis kindlustavad karja produktiivsuse edasist suurendamist.

Kinnitame Teile, meie tark juht ja õpetaja, et

meie, Eesti NSV kolhoosnikud, traktorijaamade, maaparandusjaamade ja sovhooside töötajad, põllumajanduse eriteadlased ja teaduslikud töötajad, peame Teile antud sõna ja täidame auga endale võetud sotsialistlikud kohustused.

Me saame väga hästi aru, et suurendades teravilja, liha, või, köögivilja ja teiste põllumajandussaaduste ning tööstusele määratud toorainete tootmist, anname me ühtlasi oma panuse kommunismi ülesehitustöösse ning meie kodumaa — kogu maailma rahukantsi võimsuse tugevdamisse.

Elagu meie suur kodumaa — Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit!

Elagu Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei — nõukogude rahva võitude innustaja ja organiseerija!

Elagu meie tark juht ja õpetaja suur S t a l i n!

Läbi arutatud ja vastu võetud Eesti NSV kõigi kolhooside kolhoosnikute, sovhooside, traktorijaamade ja maaparandusjaamade töötajate ning põllumajanduse eriteadlaste ja teaduslike töötajate üldkoosolekutel.

TÄIDAME AUGA NÕUKOGUDE RAHVA SUURELE JUHILE SELTSIMEES STALINILE ANTUD SÕNA

Suurimaks, austavaimaks ülesandeks kolhoositalurahvale on täita seltsimees Stalinile, kolhoosikorra suurele loojale, nõukogude rahva juhile ja õpetajale antud sõna. Kolhoositalurahva poolt antud sõna on vääramatu. Andsime sõna — siis täidame selle!

Vabariigi põldudel on saabunud kõige vastutusrikkam, kõige pingelisem tööperiood, mis otsustab põllumajandusaasta edu — saagi koristamine. Viies selle edukalt läbi, koristades rikkaliku saagi, tehes õigeaegselt kõik põllumajanduslikud tööd — seega kindlustame seltsimees Stalinile antud sõna täitmise, saavutame uut edu kolhoosikorra edasisel kindlustamisel, meie Kodumaa võimsuse tugevdamisel.

Kirjas seltsimees Stalinile kirjutasid Eesti NSV kolhoosnikud, sovhooside, traktorijaamade ja maaparandusjaamade töötajad, põllumajanduse eriteadlased ja teaduslikud töötajad, et «Lubame Teile, seltsimees Stalin, töötada käsi rüppe panemata selleks, et lahendada edukalt

põllumajanduse peaülesanne — tõsta edasiselt tunduvalt kõigi põllumajanduslike kultuuride viljakust, suurendada kiiresti ühiskarja arvu koos tema produktiivsuse samaaegse tõstmisega.»

Selle ülesande edukas täitmine on tee meie sotsialistliku põllumajanduse edasisele õitsengule. Vabariigi kolhoosid, koondades kõik jõud selle peamisele ülesandele, on saavutanud tähelepanuväärseid võite. Raporteerides seltsimees Stalinile kolhooside edusammudest kinnitavad meie vabariigi põllumajanduse töötajad, et nad ei rahuldu saavutatuga, et nad pühendavad kogu oma jõu kolhooside ühismajapidamise tugevdamisele ja arendamisele, avastavad ja kõrvaldavad julgelt puudusi, liiguvad väsimatult edasi, täidavad auga neile seatud ülesanded.

Kolhoosiküla töötajad võtsid uued konkreetsed sotsialistlikud kohustused selleks, et 1952. aastal saavutada veelgi suuremat edu meie vabariigi sotsialistliku põllumajanduse arendamises. Kolhoosnikud kohustuvad saama kogu teraviljakultuuride külvipinnalt hektaarisaagiks vähemalt 17 tsentnerit (sealhulgas talinisu 18 tsentnerit ja suvinisu 17 tsentnerit), linakiudu vähemalt 4 tsentnerit, suhkrupeeti 200 tsentnerit, kartulit 160 tsentnerit, mitmeaastase põldheina seemet 2 tsentnerit, mitmeaastast põldheina 35 tsentnerit, üheaastast põldheina 30 tsentnerit, söödajuurvilja 250 tsentnerit ja silokultuure 200 tsentnerit.

Vastutusrikkad ülesanded on võetud produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise alal kolhoosides. On vaja suurendada veiste arvu mullusega võrreldes vähemalt 16 protsenti (sealhulgas lehmade arvu 15 protsenti), sigade arvu

12 protsenti ja lammaste arvu 7 protsenti. Kolhooside loomakasvatajad peavad saavutama keskmiseks piimatoodanguks ühelt lehmalt vähemalt 2000 kilogrammi piima ja ühe lamba villatoodanguks vähemalt 3,5 kilogrammi villa.

Veelgi kõrgemaid näitajaid põllumajandusliku tootmise kõigi harude arendamisel kohustusid saavutama sovhooside töötajad. Teraviljasaak meie vabariigi sovhoosides peab 1952. aastal keskmiselt olema vähemalt 21 tsentnerit hektaarilt ja ühe lehma piimatoodang vähemalt 4200 kilogrammi.

Niisuguseid kõrgeid näitajaid on juba saavutanud paljud meie vabariigi eesrindlikud kolhoosid, sovhoosid ja terved rajoonid. Järgides stalinlikku põhimõtet — mitte kunagi rahulduda saavutatuga, võtsid põllumajanduse eesrindlased endale kõrgendatud kohustused. Nii näiteks kohustusid Tartu rajooni kolhoosnikud saama tänavu teraviljasaagiks kogu külvipinnal 19,5 tsentnerit hektaarilt. Viljandi rajooni Kommunismi Teel kolhoosi põllundusbrigaad, mida juhib brigadiir sm. Kõss, kohustus saama 30 tsentnerit talinisu, 26 tsentnerit suvinisu, 24 tsentnerit rukist ja 27 tsentnerit otra hektaarilt. Linda kolhoosi lüpsja sm. Toomeoja kohustus lüpsma igalt temale kinnistatud 12 lehmalt 5000 kilogrammi piima. Udeva sovhoosi kollektiiv kohustub saama keskmiselt 6000 kilogrammi piima lehma kohta.

Paljude eriharudega sotsialistliku suurpõllumajanduse eduka arendamise tagatiseks on põllumajanduse veelgi laialdasem mehhaniseerimine. Meie vabariigi traktorijaamade töötajad võtsid kirjas seltsimees Stalinile kohustuse parandada masina ja traktoripargi kasutamist

ning tõsta selle tootlikkust, ületada traktoritööde plaan vähemalt 10 protsendi võrra, läbi viia kõik tööd kõrgekvaliteediliselt ja lepingutes kindlaksmääratud tähtaegadel, alandada 10 protsenti traktoritööde omahinda ja hoida kokku vähemalt 8 protsenti kütteõli. Kõigi tööde mehhaniseerimist põllunduses suurendada 1951. aastaga võrreldes vähemalt 17 protsendi võrra. Suur osa on mehhanisaatoritel maaparandustööde plaani täitmisel, külvipindade laiendamisel. Tänavu on vaja kuivendada soostunud maid vähemalt 33 000 hektaaril, puhastada kividest 14 500 hektaari põldu, künda üles uudismaid 20 000 hektaari ning parandada heinamaid 100 000-hektaarilisel pindalal. Nende tööde läbiviimisel tuleb traktori- ja maaparandusjaamade töötajail osutada kolhoosidele maksimaalset abi.

Meie vabariigi põllumajanduse töötajate auasjaks on eeskujulikult täita kõik endale võetud kohustused. Selleks on meil olemas kõik võimalused. Meie vabariigi kolhoosid ja sovhoosid viisid edukalt lõpule kevadkülvi, sooritades selle mullusest viis päeva varem. Kolhoosi- ja sovhoosipõldudel on valminud rikkalik viljasaak. Praegu seisavad maatöötajate ees järgmised võitlusülesanded: koristada saak õigeaegselt ja ilma kadudeta, täita ennetähtaegselt kolhooside esimene kohustus — riiklik viljamüügiplaan, luua ühisloomakasvatuse tarveteks kindel söödabaas.

Eestimaa K(b) Partei Keskkomitee VI pleenumi otsuses antakse konkreetsed ülesanded saagi koristamiseks kiiresti ja kadudeta ning põllumajandussaaduste varumise riikliku plaani ennetähtaegseks täitmiseks. Saak tuleb koristada kõige lühema aja jooksul. Sellepärast on väga

tähtis organiseerida koristustöid seda mööda, kuidas vili valmib, laialdaselt praktiseerides valikkoristamist. Niidetud vili tuleb viivitamatult siduda vihkudesse, panna hakkidesse ja rõukudesse, riisudes hoolikalt iga viljapea põllult. Pleenumi otsuses püstitatakse ülesanne — organiseerida pärast vilja 5—7 päeva kuivamist rõukudes või hakkides selle massilist suurtesse kuhilatesse vedamist ning kohe alustada viljapeksu.

Praegu, otsustaval etapil võitluses saagi eest, seltsimees Stalinile antud lubaduste täitmise eest, omab väga suurt tähtsust massiline poliitiline töö — meie partei läbiproovitud relv võitluses majanduslike edusammude eest.

Agitaatorite peaülesandeks on praegu põllumajanduse töötajate mobiliseerimine kirjas seltsimees Stalinile võetud kohustuste täitmisele. Agitaatorid peavad pidevalt selgitama kolhoosnikutele, sovhooside ja traktorijaamade töölistele, et juhile antud sõna on vankumatu, et kõrge tööviljakus, töönormide pidev ületamine on rikkaliku saagi koristamise tähtsaks tingimuseks, on panuseks meie Kodumaa võimsuse tugevdamisse, kommunismi ehitamisse, ülemaailmse rahu kindlustamisse.

Bolševistlikul agitaatoril on suur tegevusväli. Elu ise tõstab tema ees üles arvukaid aktuaalseid vestlusteemasid. Kolhoosipõldude töötajad huvituvad elavalt meie Nõukogudemaa elust, rahvaste võitlusest rahu eest. Nad tahavad teada, mida praegu tehakse kommunismi suurehitustel, missugust edu on saavutanud rahvademokraatia maad uue elu ehitamisel, kuidas elavad töötajad kapitalistlikes maades. Üldpoliitiliste küsimuste kõrval peavad agitaatorite vestlustes

leidma elavat käsitlemist kohaliku elu küsimused. Agitaatori ülesandeks on iga oma vestlus, millisel teemal see ka toimub, seondada ülesannetega, mis seisavad antud kolhoosnikute, traktorijaama või sovhoosi töötajate kollektiivi ees. Agitaator on kõige uue, eesrindliku, progressiivse eest võitleja. Ta peab tähelepanelikult jälgima teda ümbritsevat elu, uurima eesrindlaste kogemusi, levitama neid massides. Saagikoristamise ja viljavarumise eesrindlaste kogemuste propageerimine on agitaatori tähtsaimaks ülesandeks.

Agitaator ei tohi mööda minna ka puudustest. Ta peab paljastama loodreid ja praagitegijaid, looma nende ümber ühiskondliku hukkamõistu õhkkonna. Tema ülesandeks on saavutada esinevate puuduste kõrvaldamist.

Eriline koht agitaatorite töös tuleb anda põllumajandusliku artelli stalinliku põhikirja selgitamisele. Agitaatorid peavad pidevalt selgitama kolhoosnikutele, kui suure tähtsusega kolhooside organisatsioonilises ja majanduslikus tugevdamises, kolhoosnikute ainelise heaolu ja kultuuritaseme tõstmises on põhikirjast range kinnipidamine. Eestimaa K(b) Partei Keskkomitee VI pleenum mõistis teravalt hukka kolhoosimaade omastamise ja kolhooside ühisvara laialikandmise, mida on esinenud reas meie vabariigi kolhoosides, ning nõudis sisse seadma range kontrolli põllumajandusliku artelli põhikirja kõigist nõuetest kinnipidamise üle. Maa-agitaatorid peavad alati seisma valvel kolhoosielu stalinlikust põhikirjast kinnipidamise eest, paljastama selle kõigi printsiipide rikkumise igasugused katsed.

Massilisel poliitilisel tööl saagi koristamise

ajal on oma iseärasused. Agitaatorite jõud tuleb paigutada nii, et bolševistliku agitatsiooniga oleksid hõlmatud kõik põllumajandusliku tootmise sektorid vahetult töökohal — põllul, brigaadis, masindamispaigal. Agitaator peab korraldama vestlusi ja ajalehtede ettelugemist vastavalt töötingimustele, kasutades selleks lõunavaheaega, lühikesi puhkehetki tööde käigus, samuti õhtust aega pärast tööpäeva lõppemist.

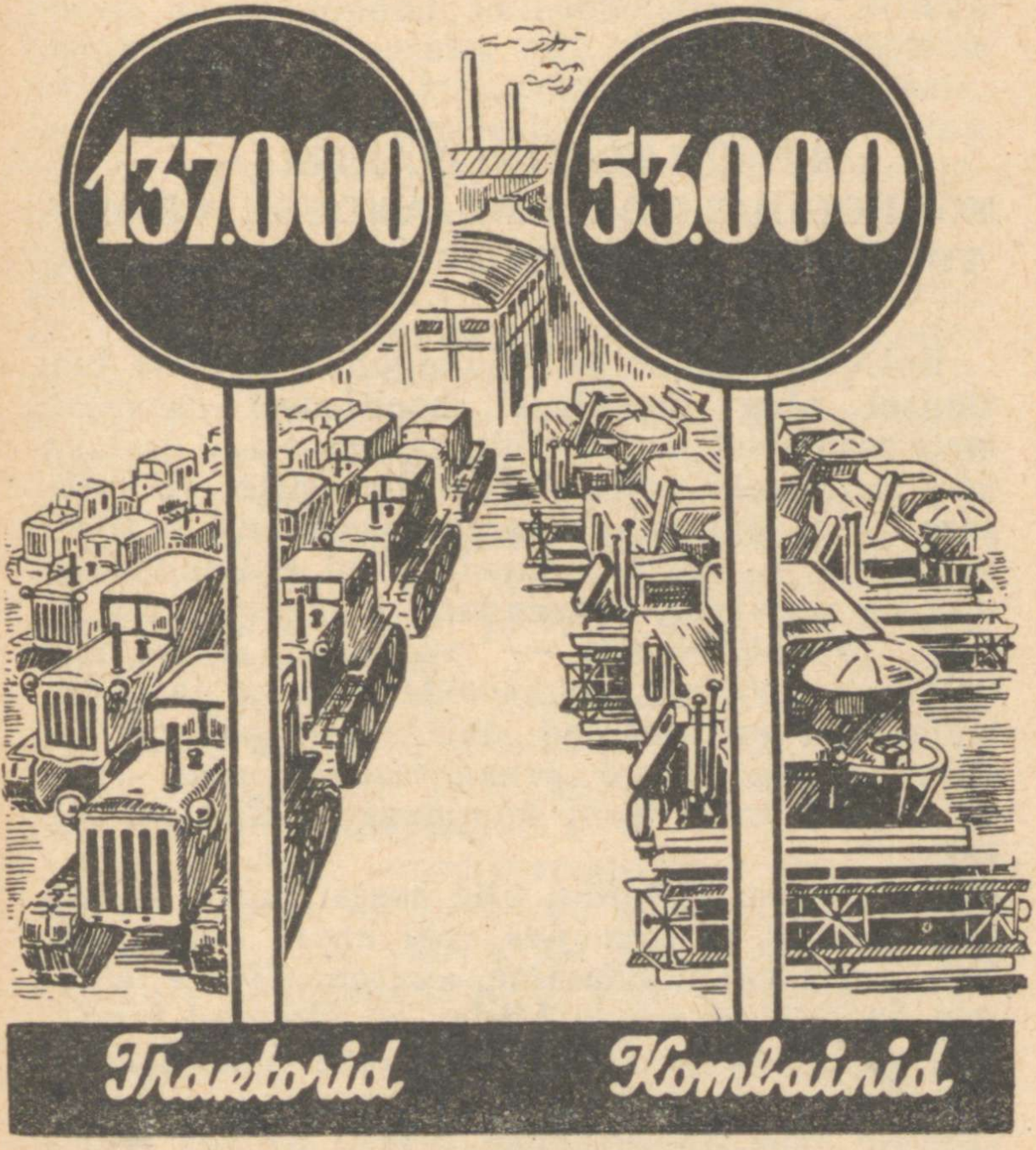
Bolševistlik agitatsioon on rikas oma vormide ja meetodite mitmekesiduse poolest. Agitaatorite ülesandeks on laialdaselt kasutada oma töös kõiki vahendeid, nagu näiteks seinalehti, välklehti, näitlikku agitatsiooni, kajastades nendes sotsialistliku võistluse käiku, tõstes esile koristustööde eesrindlasi, kritiseerides mahajääjaid.

Agitatsioonitöö saagikoristamise perioodil peab olema võitleva, sihikindla iseloomuga. On vaja, et parteiorganisatsioonid pidevalt suunaksid agitaatorite kollektiivide tööd, õpetaksid agitaatoreid, neid alati abistaksid. Kogu poliitiline töö massides peab praegu olema suunatud ühtsele eesmärgile — koristada saak õigeaegselt ja ilma kadudeta, täita viljavarumisplaan, luua loomakasvatusele rikkalik söödabaas.

Eesti põllumajanduse töötajad on kindlalt otsustanud auga pidada rahvaste juhile seltsimees Stalinile antud sõna. Kirjas seltsimees Stalinile võetud kõigi kohustuste edukas täitmine on kolhooside edasise organisatsioonilise ja majandusliku tugevdamise, meie vabariigi sotsialistliku põllumajanduse veelgi suurema õitsengu alus.

NSV LIIDU PÕLLUMAJANDUSE MEHHANISEERIMISE KASV

1951. aastal suurenes traktorite ja kombainide arv põllumajanduses:

Sõjajärgseil aastail on NSV Liidu põllumajandus saanud 673 000 traktorit ja 146 000 kombaini.

Materjale VESTLUSTEKS

LENINI-STALINI PARTEI — NÕUKOGUDE PÕLLUMAJANDUSE VÕIMSA TÕUSU ORGANISEERIJA JA INNUSTAJA

Bolševike partei ja Nõukogude valitsuse juhtimisel ning igakülgsel hoolitsusel saavutab meie maa sotsialistlik põllumajandus iga aastaga üha suuremaid võite. Viies ellu partei ja valitsuse poolt põllumajandusele püstitatud peamist ülesannet — tõsta pidevalt kõigi põllunduskultuuride viljakust, suurendada ühiskarja arvu ja tema produktiivsust — võitlevad nõukogude kolhoositalurahvas, sovhooside töötajad ja põllumajanduse eriteadlased sihikindlalt põllumajanduse sellise kõrge arengutaseme eest, mis on vajalik meie maal kommunismi ülesehitamiseks.

Sõjajärgse stalinliku viie aasta plaani täitmisega kasvas ja tugevnes veel enam kolhooside ühiskondlik majapidamine, suurenes tema tehniline baas. Nõukogude Liidus on ületatud tunduvalt sõjaeelne põllunduskultuuride kogusaak ja ühiskarja arv. Järsult on suurenenud põllumajanduse mehhaniseerimise tase. Kõiges selles avaldub eredalt nõukogude sotsialistliku suur-

põllumajanduse võrratu üleolek kapitalistlike maade põllumajandusest, mis vireleb juba aastakümneid lõppematus kriisis.

Nõukogude põllumajanduse pideva tõusu vankumatuks aluseks on bolševike partei ja Nõukogude valitsuse õige poliitika. Lenini-Stalini partei poolt loodud kolhoosikord sai selleks otsustavaks tingimuseks, mis, vabastanud töötava talurahva hulgad kulakute ekspluateerimisest, laostumisest, virelemisest oma maalapil ning viinud küla töötajad kollektiivsete suurmajapidamiste teele, on muutnud Nõukogude Liidu põllumajanduse eesrindlikumaks maailmas. Seltsimees Stalin ütles oma kõnes 9. veebruaril 1946, et «kollektiviseerimise meetod osutus ülimal määral progressiivseks meetodiks mitte ainult sellepärast, et ta ei nõudnud talupoegade laostamist, vaid eriti ka sellepärast, et ta andis võimaluse mõne aasta jooksul katta kogu maa suurte kollektiivmajapidamistega, kellel on võimalus rakendada uut tehnikat, kasutada kõiki agronoomia saavutusi ja anda meie maale rohkem müügitoodangut.

Pole kahtlust, et ilma kollektiviseerimise poliitikata me ei oleks suutnud niivõrd lühikese ajaga likvideerida meie põllumajanduse sajandeid kestnud mahajäämust.»

Sotsialistliku suurpõllumajanduse iseloomustavaks jooneks on ta kõrge tootlikkus ja mehhaniseeritus, mis pole üldse kättesaadav kapitalistlikule põllumajandusele. Kolhoosikorra võidu tingimustes lahendati kiiresti meie maal teraviljaprobleem. Juba enne sõda, 1940. aastal, saadi meie põllumajandusest üle 7 miljardi puuda vilja, kusjuures müügitoodang ületas 1913. aasta taseme enam kui kahekordselt. Puu-

villasaak suurenes samal ajavahemikul 3,5 korda, suhkrupeedisaak ligi 2 korda. Stalinlik industrialiseerimise poliitika võimaldas anda sõjaeelsel perioodil põllumajandusele üle 500 000 traktori, sadu tuhandeid kombaine ja teisi masinaid.

See kõik kindlustas, et meie põllumajandus täitis raskeil sõja-aastail eeskujulikult kõik ülesanded rinde ja tagala varustamisel toiduainetega.

Veelgi kiirema arengutempo on Nõukogude Liidu põllumajandus saavutanud sõjajärgseil aastail. Seda uut tõusu tähistavad partei ja valitsuse tähtsad otsused, mis mobiliseerisid töötavaid hulki põllumajandusliku tootmise igakülgsele arendamisele, kolhoosikorra edasisele tugevdamisele ning näitasid kätte nende ülesannete täitmise kindla tee. ÜK(b) Partei Keskkomitee 1947. aasta veebruaripleenumi otsustes avaldati põllumajanduse sõjajärgse taastamise ja edasiarendamise programm. Järgnevalt avaldati NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b) Partei Keskkomitee määrus «Põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimise abinõudest kolhoosides», mis on suunatud partei poliitika igasuguste moonutamiste kõrvaldamisele kolhoosides ja on ühismajapidamiste organisatsioonilise ning majandusliku tugevdamise tähtsaks juhendiks.

1949. aastal ilmus partei ja Nõukogude valitsuse ajalooline otsus kolhooside ja sovhooside produktiivse ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani kohta 1949.—1951. aastaks, mobiliseerides maatöötajad loomakasvatuse sellisele arendamisele, mis rahuldaks elanikkonna kasvavad vajadused liha, rasvainete, piima ja

piimasaaduste järele, samuti tööstuse kasvavad vajadused villa, naha ja muude loomakasvatuse saaduste järele.

Seltsimees Stalini algatusel võtsid NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b) Partei Keskkomitee 1948. aastal vastu ajaloolise otsuse põllukaitsemetsade istutamise plaanist, heinaväljakülvikordade juurutamisest, tiikide ja veehoidlate ehitamisest NSV Liidu Euroopa-osa steppide ja metsasteppide rajoonides. Selle looduse ümberkujundamise stalinliku plaani, niisama nagu ka kommunismi suurehituste rajamise plaani teostamine tagab Ukrainas, Volgamaadel ja kesk-mustamullaoblastites suurte ja püsivate viljasaakide saamise, loomakasvatuse ja teiste kolhooside ühismajapidamise harude jõudsa arendamise.

Nende partei ja valitsuse otsuste elluviimisel töötab Nõukogudemaa kolhoositalurahvas jõudu säästmata. ÜK(b) Partei Keskkomitee 1947. aasta veebruaripleenumi otsus näitas konkreetsed abinõud põllumajanduse kõigi harude igakülgseks arendamiseks. Nendeks on ennekõike kolhooside organisatsiooniline ja majanduslik kindlustamine põllumajandusliku artelli põhikirja range täitmise alusel. Pleenum rõhutas traktorijaamade töö edasise parandamise ja põllumajandusliku kaadri kvalifikatsiooni tõstmise vajadust. Põllumajanduse mehhaniseerimise taseme tõstmiseks seati ülesandeks varustada kolhoose ja sovhoose suurel hulgal uusima tehnikaga.

Bolševike partei määratu suure organisatsioonilise töö, Nõukogude riigi väsimatu hoolitsuse ja igakülgse abi ning kolhoosnikute, traktorijaamade ja sovhooside töötajate ennastsalgava töö tulemuseks oli, et põllumajanduse sõjajärgse

arendamise programm täideti edukalt. Sõjajärgse viie aasta plaani täitmise käigus suurenes teraviljakultuuride külvipind rohkem kui 20 protsenti. Ainuüksi viimase kahe aasta jooksul suurenes see üle 13 miljoni hektaari võrra. Teraviljakultuuride kogusaak ületas 1950. aastal 345 miljoni puuda võrra sõjaeelse taseme. Edukalt viidi ellu ÜK(b) Partei Keskkomitee veebruaripleenumi poolt püstitatud ülesannet — ületada tehniliste kultuuride tootmise sõjaeelne tase. Viisaastaku jooksul suurenes puuvilla külvipind 91 protsenti ja kogusaak 2,9 korda, lina külvipind — 90 protsenti ja kogusaak — enam kui 2 korda, suhkrupeedi külvipind suurenes 57 protsenti ning saak 2,7 korda. Praegu toodab meie maa puuvilla rohkem kui India, Pakistan ja Egiptus — maailma tähtsamad puuvilla kasvatavad maad — kokku.

Edukalt täideti ja ületati ühisloomakasvatuse arendamise ülesandeid. Ainuüksi möödunud aastal suurenes loomade arv kõigis majandiliikides kümnete miljonite võrra.

Need silmapaistvad saavutused on partei ja valitsuse poolt põllumajandusele osutatava üha suureneva abi tulemuseks. Sõjajärgseil aastail sai meie sotsialistlik põllumajandus 673 000 traktorit (arvestatud 15-hobujõulistes), 146 000 kombaini, sadu tuhandeid traktoriatru ja palju teisi masinaid ning seadmeid. Möödunud aastal tegid traktorijaamad kolhoosides üle kahe kolmandiku kõigist põllutöödest, kusjuures künnitööd tehti peaaegu täielikult traktoritega ning 60 protsenti viljast koristati kombainidega.

Nõukogude põllumajanduses on kasvanud sajad tuhanded uued suurte saakide meistrid, eesrindlikud ühisloomakasvatajad, mehhanisaa-

torid-novaatorid. Möödunud viie aasta jooksul on ligi 200 000 kolhoosnikut, traktorijaamade ja sovhooside töötajat autasustatud suurte saavutuste eest töös Nõukogude Liidu ordenite ja medalitega. Ligi 6000 põllumajanduse eesrindlasele on antud Sotsialistliku Töö Kangelase kõrge nimetus.

Iga päev tunneb stalinlikku hoolitsust Nõukogude Eesti kolhoositalurahvas. See, mis oli kättesaamatu üksiktalupojale, on nüüd saanud jõukohaseks suurele kollektiivmajapidamisele. Kolhoosid suurendavad aasta-aastalt oma külvipindu uudismaa ja soo ülesharimise teel. Nad seavad oma põldudel sisse õiged heinaväljakülvikorrad, kasutavad sordiseemet, rakendavad tootmises laialdaselt nõukogude agronoomiateaduse saavutusi. Kiiresti areneb vabariigi põllumajanduse põhiline haru — loomakasvatus. Igas kolhoosis on nüüd olemas veiste-, sigade, lammaste ja kodulindude farm; paljudel artellidel on rajatud ka hobusekasvatuse, hõberebaste farmid ja teised loomakasvatusharud. Suureneb loomakasvatuse produktiivsus. Nii näiteks üksnes 1951. aasta jooksul suurendasid Tallinna oblasti Kose rajooni kolhoosid piimatoodangut lüpsilehma kohta 769 kg võrra, lüpstes igalt lehmalt keskmiselt 2398 kg piima. Kuusalu kolhoos Loksa rajoonis, Õiguse võidu kolhoos Paide rajoonis, Stalini-nimeline kolhoos Türi rajoonis, Uue elu kolhoos Rapla rajoonis ja kümned teised meie vabariigi kolhoosid saavad aastas keskmiselt 3000—3500 kg piima igalt lüpsilehmalt. Üksikmajapidamiste tingimustes olid sellised piimasaagid mõeldamatud.

Põllunduse ja loomakasvatuse kõrval arendavad põllumajanduslikud artellid aiandust, juur-

viljakasvatust, mesindust, ehitavad põllumajandussaaduste esialgse ümbertöötamise ettevõtteid, loomapidamis- ja muid tootmishooneid, elektrifitseerivad ja mehhaniseerivad oma majapidamist. Mitšurini-nimeline kolhoos Harju rajoonis Tallinna oblastis sai möödunud aastal üksnes juurviljakasvatusest üle 800 000 rubla tulu, kolhoosi üldtulu aga moodustas ligi poolteist miljonit rubla. Kolhoosil on suurepärane puuviljaaed, taimelavad, viis ühisloomakasvatuse farmi, mitu abiettevõtet. Viie tuhande palmi istutamisega käesoleval kevadel pandi alus uuele ühismajapidamisharule — ilupuude ja -põõsaste kasvatamisele. Kõik need faktid näitavad veenvalt, et Eesti kolhoosid muutuvad vennasvabariikide kolhooside eeskujul mitmekülgselt arenenud majapidamisteks, miljonärkolhoosideks.

Tänu bolševike partei, Nõukogude valitsuse ja suure Stalini hoolitsusele varustatakse sotsialistlikku põllumajandust pidevalt ja järjest laiemas ulatuses uusimate nõukogude põllutöömasinatega. Seltsimees Stalin ütleb: «Kolhooside suur tähtsus selles just seisabki, et nad on põhibaasiks masinate ja traktorite rakendamiseks põllunduses.»

Üksnes meie vabariigi kolhoose teenindab 65 traktorijaama, 6 maaparandusjaama, ekskavaatori- ja metsamelioratsioonijaam. Tuhanded traktorid, sajad kombainid, rehepeksuagregaadid, linakombainid ja linakitkumismasinad, peedivõtmismasinad, kartulipanemismasinad ja muud keerukad kodumaised masinad töötavad meie vabariigi kolhoosipõldudel. Möödunud aastal tegid traktorijaamad 45 protsenti põhitöödest põllunduses. Tänavu suureneb see protsent

62-ni. Nii näiteks eelseisva viljakoristuse kampaania ajal koristatakse vilja kombainidega juba kaks ja pool korda rohkem kui möödunud aastal; peaaegu täielikult mehhaniseeritakse linakoristamine, kõnelemata juba sellistest töödest, nagu kündmine, kultiveerimine ja muud maaharimistööd. Vabariigis läbiviidud kolhooside ühinemine võimaldas käesoleval aastal märksa paremini kasutada masinaid, tõsta nende tootlikkust. Nii mehhaniseeritakse põllutööd aasta-aastalt ikka rohkem.

Maal kasvab kiiresti mehhaniseerijate arv. Üksnes Eestis töötab praegu tuhandeid traktoriste ja haakeriistadel töötajaid, üle tuhande rehepeksumasina masinisti, sadu kombainereid, linakitkumismasinate juhte ja muid spetsialiste. Paljud nende hulgast on saanud kuulsaks oma meisterlikkusega. Traktoristide Elmar Kasemetsa ja Johannes Laasi (Tõstamaa traktorijaam), kombainer Elmiine Otsmani (Viljandi traktorijaam), linakombainerite Martin Rüüteli ja Hans Pooli (Abja traktorijaam), rehepeksumasina masinisti Leonti Saarva (Põlva traktorijaam) ja paljude teiste mehhaniseerijate nimed on tuntud kogu vabariigis.

Nende ülesannete elluviimiseks, mis seati põllumajandusele ÜK(b) Partei Keskkomitee veebruaripleenumi otsustes, on vaja üha suuremas ulatuses kasutada ära kõik reservid. Meie vabariigis on palju soid, mis võtavad põllumajanduselt ära tohutu suure maa-ala. Sood on alati olnud eesti talurahva õnnetuseks. Aastasadu on talupojad pidanud nendega visa ja rasket võitlust. Kuid üksikult, ilma masinateta, ei suutnud nad midagi loodusjõudude vastu ära teha. Üksnes nõukogude võim ja kolhoosikord

võimaldasid teostada eesti talurahva põlise unistuse. 1949. aastal võeti seltsimees Stalini initsiatiivil vastu plaan massiliste tööde arendamiseks soode kuivendamisel ja ülesharimisel, heinavälja-külvikordade sisseseadmiseks suurte ja püsivate viljasaakide saamiseks ning tugeva söödabaasi loomiseks loomakasvatusele Eesti NSV-s. Selle plaani vastuvõtmine näitab veel kord partei ja Nõukogude valitsuse, meie suure juhi seltsimees Stalini hoolitsust eesti töötajate heaolu tõstmise ja meie vabariigi põllumajanduse edasise õitsengu eest.

Maaparandus- ja traktorijaamade abiga viiakse ellu Eesti looduse ümberkujundamise stalinlikku plaani. Iga aastaga muudetakse suured soostunud, kivide ja võsaga kaetud massiivid kõrge viljakusega kultuurmaadeks. Maaparandustöödele on nüüd antud riiklik ulatus. On vaja ainult, et kolhoosid veelgi paremini ja täielikumalt kasutaksid riigi abi, rohkem valmistaksid ette kvalifitseeritud melioraatoreid ja mehhanisaatoreid. Võitlus uute maade ülesharimise eest peab saama tõeliseks üldrahvalikuks ettevõtteks.

Üheks tähtsamaks ülesandeks, mille partei ja valitsus seadis vabariigi kolhoositalurahvale, on lähema 3—4 aasta jooksul suurendada nisu ja teiste teraviljakultuuride toodangut niivõrd, et täielikult rahuldada vabariigi vajadus leivavilja osas, samuti suurendada kahe- kuni kolmekordseks liha, või, munade ja teiste põllumajandussaaduste toodang. Üksnes käesoleval aastal tuleb vabariigis laiendada üldist külvipinda 7—8 protsendi võrra. 16 protsendi võrra peab kasvama veiste arv, sigade arv — 12 protsendi, lammaste arv — 7 protsendi võrra. Peaaegu

20 protsendi võrra on vaja suurendada piimatoodangut keskmiselt ühe lehma kohta.

Meie kolhoosidel on olemas kõik võimalused, et edukalt täita neile seatud ülesanded. Seltsimees Stalin õpetab, et kolhoosnikutelt nõutakse ainult üht — töötada ausalt, hoida kolhoosivara, traktoreid ja masinaid, täita töölistetalupoegade riigi poolt püstitatud ülesanded, tugevdada kolhoose ja ajada välja siia sissepugenud kulakud ning nende sabarakud.

Oma tuntud kõnes «Tööst maal» ütles seltsimees Stalin, et kolhoosid kui majapidamise organiseerimise sotsialistlik vorm võivad näidata majandusliku ülesehitustöö imesid, kui nende eesotsas on tõelised revolutsionäärid, bolševikud, kommunistid. Ja vastupidi, nende tegevus nõrgeneb, kui kolhoosidesse tungivad võõrad elemendid, kui neid hakkavad juhtima inimesed, kes ei ole suutelised juhtima kollektiivmajapidamist. Seepärast osutab partei ka suurt tähelepanu kolhoosikaadri ettevalmistamisele, agronoomide, zootehnikute, veterinaararstide kasvatamisele. Vabariigis on loodud Põllumajanduse Akadeemia, mis valmistab ette kõrgema haridusega eriteadlasi. Tegutsevad kümned põllumajandustehnikumid ja koolid.

Kõigi tööde edu tagatiseks kolhoosides on põllumajandusliku artelli põhikirja range täitmine. Elada ja töötada kollektiivis nii, nagu seda nõuab stalinlik põhikiri — seda nõutakse igalt kolhoosnikult. Artelli liikmed peavad alaliselt hoolitsema ühiskondlike ressursside suurendamise, kolhoosi jagamatute fondide kasvu eest, mis on ühiskondliku rikkuse aluseks ja kolhoosnikute jõukuse allikaks.

Kolhoosides on veel inimesi, kes ei ole täie-

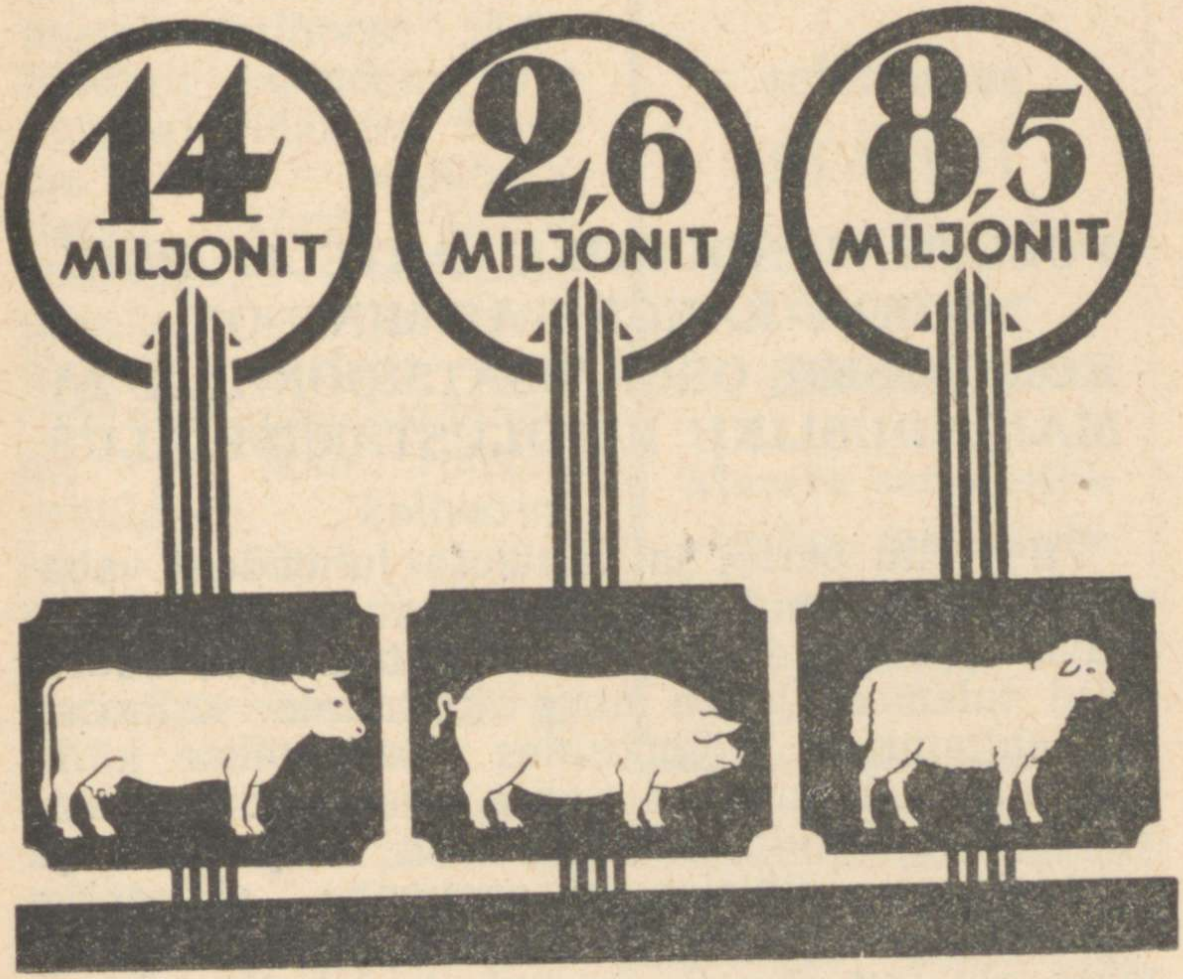
likult vabanenud vanadest igandeist ning püüavad kolhoosi kasutada oma isiklikel omakasupüüdlikel eesmärkidel. Esineb kolhoosi ühismaade väära kasutamist, kolhoosiomandi riisumist, normipäevade ebaõiget kulutamist jne. Need ja teised põllumajandusliku artelli põhikirja moonutused ning rikkumised pidurdavad põllumajanduse edasist arengut, ja nendega tuleb pidada otsustavat ning halastamatut võitlust.

Iga aastaga muutub meie Kodumaa üha kaunimaks, rikkamaks ja võimsamaks. Nõukogude rahvaste üksmeelne pere eesotsas suure vene rahvaga näitab seninägematut töökangelaslikkust kõigil meie majandusliku ja kultuurilise ülesehitustöö aladel. Hoogne töö areneb stalinlikel suurehitustel. Doni vesi niisutab juba kolhoosipõlde. Volga-Doni kanalil liiguvad laevad, mis on laaditud uudseviljaga. Rõõmsalt mühisevad lõunas tuhandete kilomeetrite ulatuses noored metsavööndid, mis on võimsaks tõkkeks põuatuultele. Kõigi nende võitude eest oleme tänu võlgu oma parteile, suurele juhile ja õpetajale, seltsimees Stalinile.

Lenini-Stalini partei juhtimisel töötab eesti kolhoositalurahvas kindlalt sotsialistliku Kodumaa hüvanguks. Kolhoosides, traktorijaamades ja sovhoosides laieneb sotsialistlik võistlus uute saavutuste eest kõigil põllumajandusliku tootmise aladel. Suurendades põldude viljakust, arendades loomakasvatust, laiendades ühiskondlikku majapidamist sammuvad eesti kolhoosiküla töötajad koos kogu nõukogude rahvaga kindlalt edasi partei poolt kättenäidatud teel kommunismi poole.

A. KAUROV

1951. AASTAL SUURENES NSV LIIDUS LOOMADE ARV KÕIGI KATEGOORIATE MAJANDEIS JÄRGMISELT:

1950. a. lõpuks oli kõigi kategooriate majandeis NSV Liidus veiseid 57,2 miljonit, sigu 24,1 miljonit, lambaid ja kitsi 99 miljonit.

VESTLUSED BRIGAADIDES

PÕLLUMAJANDUSLIKU ARTELLI PÕHIKIRJA RANGE TÄITMINE ON KOLHOOSIDE ORGANISATSIOONILISE JA MAJANDUSLIKU KINDLUSTAMISE ALUS

Viies ellu partei ja valitsuse juhendeid vabariigi põllumajanduse igakülgsest arendamisest saavutavad meie kolhoosid aasta-aastalt suuremaid tulemusi jõuka ning kultuurse kolhoosielu ehitamisel. Kolhoosides laiendatakse kõiki majapidamisharusid, luuakse juurde uusi, suurendatakse põllunduskultuuride viljakust ja arendatakse ühisloomakasvatust, ehitatakse moodsaid majapidamishooneid. Siin korraldatakse elu uut moodi, teaduse ja tehnika alusel.

Partei ja valitsus õpetavad, et meie sotsialistliku põllumajanduse uued edusammud sõltuvad suurel määral kolhooside edasisest organisatsioonilisest ja majanduslikust tugevdamisest. Muuta kolhoosid bolševistlikuks ja kolhoosnikud jõukaks — see on stalinlik juhend meie sotsialistliku küla töötajaile.

Mis on peamine selle juhendi elluviimises?

Kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku tugevdamise tee on kindlaks määratud põllumajandusliku artelli põhikirjas. Artelli põhikiri kohustab kolhoose järjekindlalt laiendama oma ühismajapidamist, muutma selle paljuharuliseks, kõrge kaubatoodanguga majapidamiseks, et suuremal hulgal varustada maad põllumajandustoodanguga ja ikka rohkem rahuldada kolhoosnikute isiklikke vajadusi sissetulekute arvel, mis määratakse jaotamisele normipäevade järgi. Siin nõutakse, et iga kolhoosnik täidaks rangelt iga päev põllumajandusliku artelli põhikirja nõudeid. See nõue on kolhoosielu stalinlikus põhikirjas sõnastatud järgmiselt:

«Artelli liikmed kohustuvad tugevdama oma artelli, ausalt töötama, kolhoosi tulusid töö järgi jaotama, kaitsma ühiskondlikku omandit, hoidma kolhoosi vara, hoidma traktoreid ja masinaid, hästi hoolitsema hobuste eest, täitma oma tööliste-talupoegade riigi poolt antud ülesandeid — ning muutma seega oma kolhoosi bolševistlikuks ja kõik kolhoosnikud jõukaks.»

Agitaatorid!

Organiseerige laialdast sotsialistlikku võistlust

seltsimees STALINI ees võetud kohustuste täitmiseks

Muutke sotsialistlik võistlus massiliseks ja kindlustage selle avalikkus

Vabariigis suureneb iga aastaga miljonärkolhooside arv. See pole juhuslik. Ainult seal, kus antakse kogu jõud ühismajapidamise igakülgsele arendamisele, seal saavutatakse ka edu töös.

Võtame näiteks J. V. Stalini nimelise kolhoosi Türi rajoonis. Siin on saanud vankumatuks seaduseks, et kõik kolhoosnikud võtavad aktiivselt osa ühismajapidamise tööst. Kõik artelli liikmed on kaasa tõmmatud kolhoosiküsimuste lahendamisele. Vähemalt üks kord kuus toimuvad üldkoosolekud, brigaadides ja farmides viiakse regulaarselt läbi tootmisnõupidamisi. Suurmajapidamise juhtimise, töö organiseerimise, põhikirja nõuete täitmise küsimuste pidev arutamine on võrratult tõstnud kolhoosnikute aktiivsust, tugevdanud töödistsipliini ja vastutustunnet, kindlustanud tööplaanide täitmist. Meie otsustasime — meie ülesanne on ka võidelda otsuse elluviimise eest! Selline põhimõte valitseb siin kolhoosis.

Möödunud aastal töötasid paljud kolhoosnikud põllutöödel välja üle 500 normipäeva. Sealjuures kindlustati rikkalik teraviljasaak kolhoosipõldudelt, mis kohati ületas 27 tsentnerit hektaarilt. Kõrvuti taimekasvatusega kasvab kiiresti kolhoosi ühisloomakasvatus. Pidevalt võideldakse loomakasvatuse produktiivsuse tõstmise eest. Kolhoosi tublid lüpsjad-karjatalitajad said 268-pealiselt lüpsikarjalt keskmiselt ühe aastalehma kohta üle 3000 kg kõrge rasvasisaldusega piima.

Töötades nii, nagu nõuab põllumajandusliku artelli stalinlik põhikiri, on kolhoos paari aastaga saanud miljonärkolhoosiks. Pidevalt tõuseb kolhoosi liikmete materiaalne ja kultuuri-

line tase. Nii anti 1951. aastal ühe normipäeva kohta 6 rubla raha, 3,27 kg teravilja, 2 kg kartuleid ja 2 kg koresööta. Eesrindlikud kolhoosnikud nagu lüpsja-karjatalitaja Glafiira Aavik sai väljatöötatud normipäevade arvel 6343 rubla raha, sigadetalitaja Maria Ressaar 6905 rubla raha ja palju muid produkte ning lisatasuna noorloomi.

Türi rajooni J. V. Stalini nimeline kolhoos pole ainuke eesrindlik. Kõigi ausate kolhoosnikute tahe väsimatult võidelda oma ühismajandi rikkuse edasise suurendamise eest, järjekindlalt täiendada jagamatuid fonde, mille arvel muretsetakse põllutööriistu, kariloomi, püstitatakse vajalikke hooneid jne., — see on kolhooside tugevdamise ja kolhoosnikute jõukuse nurgakiviks.

Kolhoosi ühismajapidamise aluseks on maa, mis vastavalt Stalinlikule Konstitutsioonile on kinnistatud kolhoosidele põliseks kasutamiseks. Põhikiri nõuab kolhoosi käsutuses oleva maa täielikku ärakasutamist, jäätmaade ülesharimist, uudismaade harimist ja kolhoosi-sisese maakorralduse läbiviimist. See on tähtis nõudmine. Tegelik elu näitab, et neis kolhoosides, kus seadusevastaselt ja ühismajapidamise kahjuks on suurendatud kolhoosnikute õueaiamaid või kolhoosimaid on antud organisatsioonidele ja isikutele kasutamiseks, õõnestatakse ühiskondlikku majapidamist.

Põllumajandusliku artelli põhikiri nõuab kolhoosides sotsialistliku ühisomandi hoidmist ja tugevdamist. Kolhooside ühiskondlik omand tuleb täielikult ja heaperemehelikult ära kasutada tootmise arendamiseks, hoolitsedes sealjuures nii rahaliste kui ka materiaalsete vahen-

dite kokkuhoidliku kulutamise eest. Kasutada maksimaalselt ära kolhoosi masina- ja seadmetepark ning üheaegselt sellega kindlustada nende eeskujulik hoidmine, ehitada pidevalt uusi majapidamishooneid, ning võidelda ehituste maksumuse alandamise eest, organiseerida kohapealse ehitusmaterjali tootmine, täie vastutustundega harida kolhoosipõlde, säilitada iga kilogramm kogutud saagist, iga noorloom — selles seisab tee kolhooside jõukuse pidevaks suurendamiseks.

Põllumajandusliku artelli põhikirjas on öeldud, et kõik tööd artelli majapidamises teostatakse artelli liikmete isikliku tööga. Kogu kolhoosi töökord peab olema seatud nii, et kõik artelli liikmed oleksid tõmmatud ühistootmisse. Eeskujuks võiks siin tuua Rakvere rajooni Energia kolhoosi, kus isiklik vastutamatus tootmisvahendite kasutamise ja töö suhtes on täielikult likvideeritud. Brigaadides on töö organiseeritud kindla plaani alusel. Koos tootmisülesannete koostamisega töötatakse välja ka konkreetsed töönormid kõigi tööde kohta. Kolhoosis on organiseeritud lasteaed, kus viibib üle 20 lapse, võimaldades seega emadel osa võtta ühiskondlikust tööst.

Ranget võitlust peab kolhoosi juhatus normipäevade raiskamise vastu. Kolhoosis töötavad ühiskondliku kohustuse korras töökvaliteedi inspektorid, kelledele on antud üldkoosoleku poolt õigus nõuda halvasti tehtud töö ümbertegemist. Nii seemendati töökvaliteedi inspektorite nõudel kevadel 9 hektaari uuesti, mille eest normipäevi ei arvestatud. Kolhoosnikute huvi tõstmiseks oma töötulemuste vastu rakendab kolhoos lisatasu maksmist taime- ja

loomakasvatuse plaaniliste näitajate ületamise eest.

Suurt tähtsust töö organiseerimises omavad ka töö pidev arvestamine ning tulemuste arutamine. Energia kolhoosis korraldatakse regulaarselt tootmisnõupidamisi, kus kolhoosnikutele tehakse teatavaks töötulemused ja üksikute kolhoosnikute paremad töönäitajad. Siin arutatakse läbi ka töönormide mittetäitmise põhjused ja määratakse kindlaks praktilised abinõud töö parandamiseks. See on osutunud töödistsipliini tugevdamise ning kõigi kolhoosnikute tööalase aktiivsuse tõstmise tähtsaks abinõuks.

Töösse kommunistliku suhtumise kasvatamine, võitlus kõrge tööviljakuse eest, teadliku distsipliini tugevdamine, see on üks kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku tugevdamise peamisi tingimusi. Seltsimees Stalin õpetab, et sotsialism ei nõua mitte logelemist, vaid seda, et kõik inimesed töötaksid ausalt. Ja kui me ausasti töötame, töötame iseenda kasuks, oma kolhooside kasuks, siis saavutame selle, et tõstame kõik kolhoosnikud jõukate tasemele.

Kolhoosiagitaatorite tähtsamaks ülesandeks on väsimatult selgitada põllumajandusliku artelli stalinliku põhikirja suuri printsiipe, millede täitmine on ühiskondliku majapidamise arengu vankumatuks aluseks. Põhikirja rikkumise faktidesse ei või suhtuda ükskõikselt, vaid need tuleb avastada ja likvideerida juba eos.

J. LIIV

KÕRGE TÖÖVILJAKUS JA TÖÖDISTSIPLIIN ON KÕIGI TÖÖDE EDUKA LÄBIVIIMISE TAGATIS

Peatselt algab suvise põllutöö perioodi tähtsaim ja vastutusrikkaim osa — viljasaagi koristamine. Viljakoristamine on hooajatöö ja seda tuleb alata ettevalmistatult ning õigeaegselt. Seltsimees Stalin ütleb: «... koristasid õigeaegselt — võitsid, hilinesid koristamisega — kaotasid.»

Kirjas seltsimees Stalinile võtsid vabariigi põllumajanduse alal töötajad endale austavaks sotsialistlikuks kohustuseks koguda 1952. aastal kolhoosipõldudelt suured saagid. Kõik tööd kevadkülvil ja külvide hooldamisel olid suunatud sellele, et vastavalt Eesti NSV kolhooside esimeeste vabariiklikust nõupidamisest osavõtjate üleskutsele kasvatada tänavu igas kolhoosis hektaarilt teravilja keskmiselt vähemalt 17 tsentnerit, linakiudu 4 tsentnerit, suhkrupeeti 200 tsentnerit, kartulit 160 tsentnerit, mitmeaastase põldheina seemneid 2 tsentnerit ja mitmeaastast põldheina 35 tsentnerit. Viljakoristamise tulemused on nüüd selleks kokkuvõtteks, mis näitab, kuidas oleme töötanud, kuidas oleme täitnud võetud kohustused.

Viljakoristamisele tuleb vastu minna tead-

misega, et ainult hästi organiseeritud tööga, tugeva töödistsipliiniga, kõigi kolhoosnikute aktiivse osavõtuga sotsialistlikust võistlusest on võimalik koristada saak kiiresti ja kadudeta. Viljakoristamise edukas läbiviimine — see on praegu meie sotsialistlikus põllumajanduses tähtsaim riiklik ülesanne ja sellele tuleb pühendada kõik jõud.

Eesrindlike kolhooside kogemused näitavad kujukalt hästi organiseeritud töö ja sellest kõigi kolhoosnikute aktiivse osavõtu suurt tähtsust. Näiteks Paide rajooni Stalini-nimelises kolhoosis saavutati mullu silmapaistvaid tulemusi tootmistegevuse alal. Kolhoosipõldudelt koguti rikkalik saak. Peamiseks tingimuseks, mis soodustas kõigi tööde edukat ja õigeaegset läbiviimist, oli sotsialistlik võistlus. See kindlustas kolhoosnikute kõrge töödistsipliini, töönormide pideva ületamise. Siin lähtuti sellest, et kiiretel töödel puudujäävaid töökäsi võib asendada kõrge tööviljakusega, masinate maksimaalse ärakasutamisega. 1951. aastal töötas iga kolhoosi liige välja keskmiselt 352 normipäeva. Sellele aitas kaasa ka lasteaia organiseerimine, mis töötas aasta ümber. See võimaldas naiskolhoosnikutel jätta oma lapsed töö ajal kasvatajate hoolde ning ise töötada põldudel, farmides jne.

Võitluses õigeaegse viljakoristamise eest koguti Tartu rajooni Punase Tähe kolhoosis 20 tsentnerit otra hektaarilt. Rukkipõldudelt said nad mõnelt hektaarilt 19,5 tsentnerit, ületades seega plaanilised näitajad. «Kiirustama peame, tublisti kiirustama,» rääkis tookord põllundusbrigadiir sm. Suits. «Vili ei lase ennast narrida. Kui hilineme ja töötame halvasti, tõmba-

me ise kriipsu läbi antud kohustuste täitmisest. Iga asjatult kaotatud tund suurendab vilja kadusid.»

Nad arvestasid õigesti. Mida tähendab hilinemine lõikusega? Viljakoristamise õigeaegne alustamine ja läbiviimine lühima aja jooksul hoiab ära palju võimalikke kadusid. 2—3 päeva hilinemist koristustöödega tähendab kaotada kolhoosis sadu tsentnereid vilja. Päev hilinemist viljalõikusel tähendab vilja pudenemise tõttu kuni 30 kg terade kadu hektaarilt. Alates õigeaegselt koristustöid võib seega säilitada sajalt hektaarilt kuni 3 tonni vilja. See on suur kogus, mis omakorda võimaldab normipäeva töötasu suurenemist igale kolhoosnikule. Seal aga, kus koristustöödega viivitatakse 8—10 päeva, võib terade pudenemisega kaotsi minna kuni 40 protsenti saagist. On vaja, et viljakoristamisel ei oodataks, kuni vili valmib kogu põllumassiivil, vaid et alustataks vilja valikkoristamist üksikutelt põlluosadelt esimesel võimalusel.

Et teradest kogunevad aga tsentnerid, seda teab iga põlluharija. Ja siin tuleb meeles pidada, et mitte ainult hilinenud koristamine, vaid ka lohakas koristamine, samuti lohakas masindamine võib tekitada suuri kadusid.

Sotsialistlik põllumajandus saab igal aastal enda käsutusse ikka rohkem ja rohkem tehnikat, mis on tähtsaks teguriks kolhooside tootmistegevuse mehhaniseerimisel. See kergendab inimeste tööd ja tõstab tunduvalt tööjõudlust.

Nõukogude riigi poolt antavat tehnikat on aga vaja täielikult ära kasutada. Masinate halvast hooldamisest tingitud seisakud ning madalakvaliteediline töö on lubamatu. Erilist tähe-

lepanu ja hoolt tuleb osutada hobuniidumasinatega töötamisel. On juhtumeid, et lõikajad lähevad põllule teritamata või halvasti teritatud vikatitega. Tagajärjeks on see, et lõikemehhanism kisub osa viljakõrsi juurtega üles või jätab kasvama terved siilud. Milliseid kadusid see tekitab, pole raske arvestada, kui meeles pidada, et ühekahe viljapea kadu igalt põlluruutmeetrilt tähendab ühe puuda teravilja kadu hektaarilt.

Üldist edu viljakoristamisel saavutab kolhoos ainult sel juhul, kui iga kolhoosnik ja mehhanisaator suhtub oma tööülesannetesse täie vastutustundega, töötades hoolsalt ja kõrgekvaliteediliselt. Kõigi kolhoosnikute aus ja tubli töö on kindlaimaks tagatiseks edukaks viljakoristamise tööde läbiviimiseks ja saagi kogumiseks kadudeta.

Meie vabariigi kolhoosides ei ole veel küllaldaselt ära kasutatud teiste liiduvabariikide rikkalikke töökogemusi vilja kiireimaks koristamiseks. Tihtipeale püütakse viljasidumise kiirendamiseks suurendada sidujate arvu. See pole aga ainuke ja otstarbekas abinõu. Vilja-

PIDAGE MEELES!

Kogu niidetud vili tuleb:

samal päeval siduda ja panna rõukudesse, pärast

5—7 päevast

kuivamist vedada suurtesse kuhilatesse või varjualustesse.

Väldime maksimaalselt viljakadusid

koristamise perioodil ei tohi raisata töökäsi. Edu tagatiseks koristamistööde läbiviimisel on töömeetodite vastav täiendamine. Tähelepanuväärseks eeskujuks on Ukraina NSV Radehovski rajooni Hruštšovi-nimelise kolhoosi sidujate kogemus. Kolhoosnikud Anna Obervanets, Anna Kovaltšuk ja Praskovja Šeinega sidusid masina järelt 6 tunniga 10 500 vihku. Nad kasutasid uut eesrindlikku töömeetodit — viljavihkude kiirsidumist, mis võimaldas neil 6 tunni jooksul teha 10 inimese töö ja välja töötada 15 normipäeva.

Sellised saavutused näitavad, et meie kolhoosides on veel palju kasutamata reserve tööviljakuse tõstmiseks.

Ühe töö venimine viib paratamatult teise töö hilinemisele. Iga kolhoosniku ja mehhanisaatori auasjaks olgu töötada stahaanovlikult, ületades antud töönorme iga päev. See annab võimaluse õigesti organiseerida ja õigeaegselt läbi viia kõik tööd, sest saagikoristamise perioodil tuleb harida kesa, koorida kõrrepõldu, läbi viia talvvilja külv, hoolitseda hiliste kultuuride eest ja teha sügiskündi.

Vilja peksmise ja varumise takistusteta kulgemiseks igasuguse ilmastikuga omab olulist tähtsust viljakuivatite õigeaegne korrastamine, kuivatite varustamine vajaliku küttega, rehepeksukohtadele katusealuste ehitamine, samuti vilja suurtesse kuhilatesse kokkuvedamine.

Joonduda eesrindlaste järgi! Niisugune on sotsialistliku võistluse loosung viljakoristamise töödel. Eesrindlikes kolhoosides on saanud seaduseks: kui ei ole täitnud normi, ära lahku põllult või masina juurest! Nii peab see olema

igas artellis, igas traktoribrigaadis. Tootmisülesannete täitmine ja ületamine iga kolhoosniku ja iga mehhanisaatori poolt on tagatiseks viljakoristamise ja rehepeksu edukaks läbiviimiseks.

Hästi organiseeritud sotsialistlik võistlus on töödistsipliini tugevdamise ja tööviljakuse tõstmise tähtsaks stiimuliks. Võetud kohustuste täitmise vastastikune kontroll, võistluse käigu pidev informeerimine ja tulemuste kokkuvõtete tegemine peab paljastama töödistsipliini rikkujad, praagitegijad ja loodrid, looma distsipliinirikkumiste ja praaktöö vastu kollektiivse sallimatuse õhkkonna ning suunama kõik kolhoosnikud järgnema eesrindlastele.

Ainult siis, kui sotsialistlik võistlus on organiseeritud koristustööde kõigil etappidel — vilja lõikamisel ja sidumisel, kokkuveol kuhilatesse, peksmisel ja varumisel, — ainult siis ta muutub kõiki kolhoosnikuid mobiliseerivaks ja innustavaks teguriks ning kindlustab edu kõigil neil töödel.

Võideldes seltsimees Stalinile antud sõna eeskujuliku täitmise eest anname kõik jõud selleks, et õigeaegselt ja kadudeta koristada käesoleva aasta saak ning ennetähtaegselt täita esimene kohustus riigi vastu — viljavarumine. See on meie panuseks Nõukogudemaa võimsuse edasisel tugevdamisel ning rahu kindlustamisel kogu maailmas.

V. KALJUMÄE

ESIMENE JA PARIM VILI RIIGILE!

Algav viljakoristamise periood seab vabariigi kõigi kolhooside ette esmajärgulise ja tähtsaima ülesandena riiklike viljamüügikohustuste täitmise. Tuleb rangelt kinni pidada seltsimees Stalini poolt antud juhisest « . . . Ärge kalduge kõrvale peaülesandest, arendage viljavarumist kohe lõikuse esimestest päevadest ja forsseerige seda, sest esimene käsk on viljavarumise plaani täitmine . . .».

Viljavarumist tuleb organiseerida, nii õpetab seltsimees Stalin. See tähendab, et just sellele ülesandele tuleb saagikoristamise üldises käigus allutada kõik tööd, nagu vilja koristamine, kokkuvedu ja masindamine, ning seejärel suunata kõik jõud vilja kiiresti puhastamisele, kuivatamisele, kindlustada varumistöödele säärasel hulgal transpordivahendeid, mis tagaks viljamüügi graafiku täitmise ja ületamise iga päev igas kolhoosis.

Kirjas seltsimees Stalinile andsid eesti kolhoosnikud sõna organiseerida viljakoristamise esimestest päevadest alates kvaliteedilt parima vilja andmine riigile ning täita viljavarumisplaan meie vabariigi pealinna — Tallinna — saksa fašistlikest röövvallutajatest vabastamise aastapäevaks — 22. septembriks.

See on väärikas kohustus, mille täitmiseks tuleb anda kogu jõud. Viljavarumine on suure riikliku tähtsusega ülesanne. Mida rohkem ja kvaliteetsemat vilja saab Nõukogude riik, seda võimsam on meie Kodumaa, seda kõrgem on töötava rahva elutase, seda suuremaid ressursse omab meie valitsus kolhooside igakülgseks abistamiseks. Vilja müümine riigile — see on kolhoositalurahva panus kommunismi ehitamisse meie maal, rahuürituse tugevdamisse. Nõukogudemaal, kus tööstus areneb kiire tempoga, vajatakse üha rohkem toiduaineid linnade toitlustamiseks. Kolhooside poolt riikliku viljavarumise plaani eeskujulik täitmine aitab järelikult suuresti kaasa meie sotsialistliku tööstuse arendamisele, kust ka kolhoosiküla saab üha suuremal hulgal võimsaid masinaid põllumajandusliku tootmise mehhaniseerimiseks, väetisi põldude viljakuse tõstmiseks ja palju muud abi.

Möödunud aastatel saavutatud edu viljavarumisel näitab kujukalt, et eesti kolhoositalurahvas mõistab hästi oma esimese kohustuse täitmise tähtsust. Kui 1949. aastal kolhoosid täitsid riikliku viljavarumise plaani 46 päeva enne valitsuse poolt antud tähtaega, siis 1950. aastal viidi viljavarumine põhiliselt lõpule 51 päeva ettenähtud tähtajast varem. Paljudel vabariigi kolhoosidel on eesrindlikke kogemusi varumisplaani ennetähtaegseks täitmiseks. Möödunud aastal, kus riigile müüdi nisu 5,5 korda rohkem kui 1950. aastal, täitsid paljud vabariigi kolhoosid viljavarumisplaani juba 1. septembriks.

Milles seisab eesrindlike viljavarujate edu alus?

Viljavarumise käik on täielikult seotud vilja koristamise ja masindamise tempoga. Järelikult,

TRÜ Raamatukogu

et täita riiklik viljavarumise plaan ennetähtaegselt, on vaja koristustööd organiseerida hästi, mitte viivitada viljapeksu algusega, kindlustada viljapeksumasinate kõrge tööjõudlus ja asuda kohe, esimesest uudseviljast täitma riiklikke normikohustusi.

Näiteks Tallinna oblasti Kose rajooni A. A. Ždanovi nimelises kolhoosis alustati viljapeksu 5 päeva pärast koristamise algust. Siin organiseeriti töö kindla plaani alusel, rakendati kõik jõud vilja kiirele koristamisele ja kokkuveole. See võimaldas, peale selle, et välditi tunduvaid kadusid, alustada riiklike normide täitmist juba kuuendal päeval pärast vilja koristamise algust.

Vilja masindamine ja varumine peavad kulgema igas kolhoosis üheaegselt ja kindla graafiku järgi. See on varumisplaani eduka täitmise tähtsamaid tingimusi.

Viljandi rajooni Võidu kolhoosis viidi kohe esimesest pekstud viljast 1,7 tonni rukist riigile, sellele lisaks teise vooriga veel 2 tonni. Nii toimiti ka Antsla rajooni Linda kolhoosis, kes täitis möödunud aastal rajoonis viljavarumisplaani esimesena. Siin korraldati töö nii, et masina juurest viidi vili otsekohe kuivatisse, mis võimaldas ka riiklike kohustuste kiire täitmise.

Järelikult, kui kolhoos ei viivita koristustööde algusega, veab koristatud vilja kohe pärast kuivamist suurtesse kuhilatesse või varjualustesse ning viivitamatult alustab viljapeksu, luues tingimused, mis võimaldavad seda teha igasuguse ilmastikuga, organiseerib kohe pekstud vilja kuivatamist ja puhastamist, — ainult siis tuleb kolhoos varumisplaani täitmisega toime õigeaegselt. Seda on vaja arvestada igas kolhoo-

sis. Juba koristustööde esimesel päeval peab olema kõik valmis ja läbi mõeldud riikliku viljavarumise plaani ennetähtaegseks täitmiseks.

Riigile müüdav vili peab olema kuiv ja puhas. Mõnikord tuleb aga ette, et viljavarumine venib üksikuis kolhoosides sellest hoolimata, et viljapeks areneb normaalselt, seetõttu, et ei asuta kohe vilja kuivatamisele ja puhastamisele. See on halva peremehe tunnistuseks. Viljapeksu esimestest päevadest on vaja kohe asuda vilja kuivatamisele, eraldada sellele tööle parimad ja tublimad kolhoosnikud. Traktorijaamad osutavad tänavu nende tööde läbiviimiseks tunduvalt suuremat abi võimsate liikuvate viljakuivatite ja viljapuhastusseadeldistega. Kuid veel tähtsam on, et ka kolhoosides võetaks tarvitusele kõik vahendid vilja puhastamise ja kuivatamise kiireks tempoks.

Koristustööde ja viljapeksu kiire läbiviimine on

riiklike kohustuste ennetähtaegse täitmise tagatiseks

Täidame ennetähtaegselt — hiljemalt

22. septembriks

viljavarumise plaani!

Viljavarumiseks on vaja juba koristustööde alguseks täiesti korda seada kogu veopark ning taara. Siin tuleb osutada suurt tähelepanu veovahendite, kastide, kottide jne. desinfitseerimisele, et hoida ära vilja nakatumist haigustesse ja

kindlustada riigile müüdava vilja kõrge kvaliteet.

Täida iga päev viljavarumise graafikut, ära jäta ühtki päeva vahele riigile vilja müümisel, kuni kohustus on täidetud, selline on peamine ülesanne viljavarumisel. See peab saama igas kolhoosis kindlaks ning vankumatuks reegliks. Selle eest peab võitlema mitte ainult kolhoosi juhatus, vaid iga kolhoosnik. Viljavarumisel ei saa olla ükskõikset suhtumist sellesse, kuidas toimub riiklike kohustuste täitmine, kuidas kolhoos täidab oma esimest kohustust. Iga päev on vaja tõsta viljavarumise tempot, innustades ja mobiliseerides kõiki kolhoosnikuid oma vahetu tööga seda kiirendama.

Uus rikkalik saak kolhoosipõldudel on valminud. Nüüd on vabariigi iga kolhoosi auasjaks olla viljavarumisel esirinnas. Selles avaldub eredalt kolhoositalurahva nõukogulik patriotism, otsustavus veel enam tugevdada meie Kodumaad, muuta veel rikkamaks meie kommunismi ehitav rahvas ning veel enam tugevdada kolhoosikorda.

Arendage viljavarumise esimestest päevadest laialdast sotsialistlikku võistlust riiklike kohustuste ennetähtaegseks täitmiseks, seltsimees Stalinile antud sõna täitmiseks.

Esimene parim uudsevili riigile — see on iga kolhoosi aukohus.

A. KIVI

KASUTAGE VILJAKORISTUSTÖÖDEL TÄIELIKULT ÄRA PÕLLUMAJANDUSLIK TEHNIKA

Viljakoristamine on põllumajanduses üks vastutusrikkamaid tööperioode. Suurim koormus veojõule ja inimestele langeb just viljakoristuse ajal, kus tuleb üheaegselt läbi viia mitmesuguseid töid, nagu viljalõikus, saagi kokkuvedu ja viljapeks, terade kuivatamine ja riiklike viljamüügikohustuste täitmine, kõrrepõldude koorimine, taliviljakülv, sügiskünd ja terve rida teisi edasilükkamatuid töid. Seepärast on meie mehhanisaatorite tähtsaks ülesandeks osutada kolhoosnikutele maksimaalset abi eesrindliku nõukogude põllumajandusliku tehnika näol.

Nõukogude riik osutab suurt tähelepanu põllumajanduslike tööde mehhaniseerimisele. Iga aastaga kasvab võimsate traktorite, kombainide, viljapeksumasinate ja paljude teiste põllumajanduslike masinate ning haakeinventari toodang. Meie vabariigis on sõjajärgseil aastail suurenenud traktorijaamade arv enam kui 2,5 korda. Traktoritöid kolhoosides tehti aga mullu üle 4 korra rohkem kui 1949. aastal. Tänavu koristavad vabariigi põldudel vilja sajad kombainid.

Seltsimees Stalin õpetab, et «on ainult tarvis paremale järjele tõsta masinate ja traktorite

kasutamine, on ainult tarvis maaharimine paremale järjele tõsta — ja me saavutame selle, et tõstame meie saaduste hulga kahe- ja kolmekordseks». Põllumajanduse mehhanisaatorid peavad alati meeles pidama seda seltsimees Stalini juhendit.

Kuidas paremini kasutada traktorijaamade ja kolhooside masinaid viljakoristamise perioodil, see küsimus on praegu võrdse tähtsusega nii traktoribrigaadile kui ka kolhoosnikutele. Traktoribrigaadi ja põllundusbrigaadi hästi organiseeritud koostöö on põllumajandusliku tehnika maksimaalse, kõrge tootlikkusega kasutamise nurgakiviks, kõigi põllutööde eduka läbiviimise tähtsaks tingimuseks.

Kuigi vabariigis hakati keerukaid viljakoristusmasinaid kasutama võrdlemisi hiljuti, on meil juba viljakoristusmeistreid, kes ületavad kindlaksmääratud töönorme. 1951. aastal saavutasid mitmed mehhanisaatorid kõrgeid töötulemusi. Iseliikuvate kombainidega C-4 saavutati kõrget tootlikkust: Elmiine Otsman Viljandi traktorijaamast koristas 401, Engelhard Irval Viljandi traktorijaamast 353, Johannes Kübar Võnnu traktorijaamast 327 hektaari. Hooajanorm kombainide kohta on 220 hektaari. Linakombainidega LK-7 saavutati järgmisi tulemusi: Aleksander Lepp Varstu traktorijaamast koristas lina 147 hektaarilt, Martin Rüütel Abja traktorijaamast 112, Hans Pool Abja traktorijaamast 96 hektaarilt. Hooajanorm linakombainide kohta oli 50 hektaari. Selliseid eesrindlasi on meie vabariigi traktorijaamades mitte enam üksikuid, vaid sadasid. Paljud eesrindlikud traktoristid ja keerukate rehepeksumasinate masinistid on täielikult õppinud käsitsema oma masi-

nat. Nad näitavad teed, kuidas saavutada kõrge tööjõudlus kõigi mehhanisaatorite juures.

Tea hästi tööplaani — see on esimene nõue mehhanisaatorile. Alustades tööd kolhoosipõllul on vaja ennekõike hästi teada, missuguseid töid tuleb teha, milliseks tähtajaks, milline on plaanitud saak. Sellest lähtudes tuleb tööd organiseerida nii, et **masinad kasutataks ära täielikult, et iga päev täita ja ületada töönorme. Senikaua kui pole täidetud töönorm, ära lahku põllult** — see on teine nõue mehhanisaatorile. Tunnigraafiku rakendamine, üleminek isemajandamisele masina teenindamisel, võistlus eeskujuliku kvaliteediga töö brigaadi ja traktoristi, kombaineri nimetuse eest, — nende ja paljude teiste sotsialistliku võistluse uute vormide juurutamine on iga mehhanisaatori töö edu aluseks. **Võitle eesrindlike töömeetodite juurutamise eest, ole töös novaator** — see on kolmas nõue mehhanisaatorile.

Mehhanisaatorid!

Rakendage töös tunnigraafikut

See on tähtis abinõu tööviljakuse tõstmiseks

Kõik traktoristid ja kombainerid tööle tunnigraafiku alusel!

Koristustöödel on üheks tähtsamaks ülesandeks kombainidega töötamise õige organiseerimine. Kombaini töötamine kõrge tootlikkusega oleneb eeskätt traktorijaama traktoribrigaadi ja kolhoosi põllundusbrigaadi heast koostööst.

Kombaini tööks tuleb põllud hästi ette valmistada, — see on põllundusbrigaadi ülesanne. Kombaini tootlikkuse tõstmisele avaldab suurt mõju punkri pidev tühjendamine teradest. Kui seda ei tehta pidevalt, kombaini tööd katkestamata, võib kaotada 20 protsenti kombaini tööajast. Mida vähem seisakuid, seda rohkem kombain koristab vilja. Selleks on aga vaja, et põllud oleksid kividest puhtad, et kütteõlid oleksid alati käepärast jne. Selleks et kindlustada kombaini kõrge jõudlus, arvestatakse kombainid töö ajaks traktoribrigaadi koosseisu.

Eesrindlike kombainerite rikkalik praktika näitab, et hea tehniline järelevalve on üks kombaini kõrge tootlikkuse ja pideva töötamise peamisi tingimusi. Tehniliste järelevaatuste teostamisel ei tohi lubada mingeid lihtsustusi. Tingimata tuleb läbi viia kõik tehnilise järelevaatuse operatsioonid, sest tehnilise järelevaatuse kvaliteedi halvenemine võib põhjustada kombaini sagedasi ja kestvaid seisakuid. See aga toob endaga kaasa tööülesannete mittetäitmise, tööde kvaliteedi languse ning kolhoosile suuri kadusid.

Viljapeksuks peab toimuma kogu ettevalmistustöö juba varakult. Kui kolhoosid organiseerivad suured viljapeksuplatsid, veavad vilja kokku suurtesse kuhilatesse ja varjualustesse, siis sellega välditakse mitte ainult suured viljakaod, vaid luuakse tingimused ka viljapeksumasinate kõrge jõudlusega töötamiseks. Töö õige organiseerimise korral peksab võimas viljapeksumasin MKC-1100 vähemalt 25 tonni vilja. Sellise jõudluse saavutamiseks pole mõeldav vana praktika, kus vihud veeti põldudelt otse masina juurde. Kuulus masinist N. Bredjuk peksis

ööpäevas 150 tonni vilja. Selle saavutuse üheks tingimuseks oli, et viljapeksuplats oli tööks täielikult ette valmistatud.

Tuleb arvestada ka seda, et viljapeksumasina kõrge jõudluse saavutamiseks on vajalik suurel arvul teenindavat personali, mis sageli ületab ühe brigaadi võimalused. Sellepärast on otstarbekas organiseerida suured brigaadide-vahelised viljapeksuplatsid, sinna kokku vedada suured viljakuhilad, koondada parim tööjõud, organiseerida õigesti inimeste paigutus.

Nagu näeme, koristustööde perioodi kõigi tähtsamate tööde edu sõltub ühelt poolt sellest, millised töötamise tingimused kindlustab kolhoos traktorijaamade tehnikale, ning teiselt poolt sellest, kuidas kasutavad mehhanisaatorid nende kätte usaldatud tehnikat. Traktori- ja põllundusbrigaadide koostöös ilmnevaisse puudustesse ei tohi suhtuda leplikult. Iga lepinguliste kohustuste rikkumise fakti tuleb avalikult arutada. Vastastikuse kontrolli teostamise oluliseks abinõuks on «brigaadi päevade» ja tootmisnõupidamiste läbiviimine, milledest koos kolhoosnikutega võtaksid osa ka mehhanisaatorid. Kuid vastastikune kontroll pole koostöö tugevdamise ainukeseks vormiks. Traktori- ja põllundusbrigaadi koostöös etendab tähtsat osa nõukogude eesrindliku agrotehnika propaganda põllundusbrigaadis, töö organiseerimisele kaasaaitamine mehhanisaatorite poolt.

Veelgi laialdasemalt on vaja arendada eesrindlike traktoristide, kombainerite, viljapeksumasina masinistide eesrindlike kogemuste propagandat. Kiirel vilja koristamise ja peksmise perioodil kipub sageli nõrgenema side traktoribrigaadide vahel. Seda on vaja tänavu vältida.

Iga uus saavutus, uus algatus, uus töömeetod on vaja kiiresti teha teatavaks kõigile mehhanisaatoreile, et aidata tõsta kõigi mehhanisaatorite tööviljakust ja kvalifikatsiooni.

Täita ja ületada iga vahetuse töönormid, töötada rütmiliselt, graafiku alusel, kindlustada koristustööde perioodile langevate kõigi tööde kiiresti ja parimail agrotehnilistel tähtaegadel läbiviimine, tehnika täielik ärakasutamine, — see on traktorijaamade töötajate tähtis riiklik ülesanne.

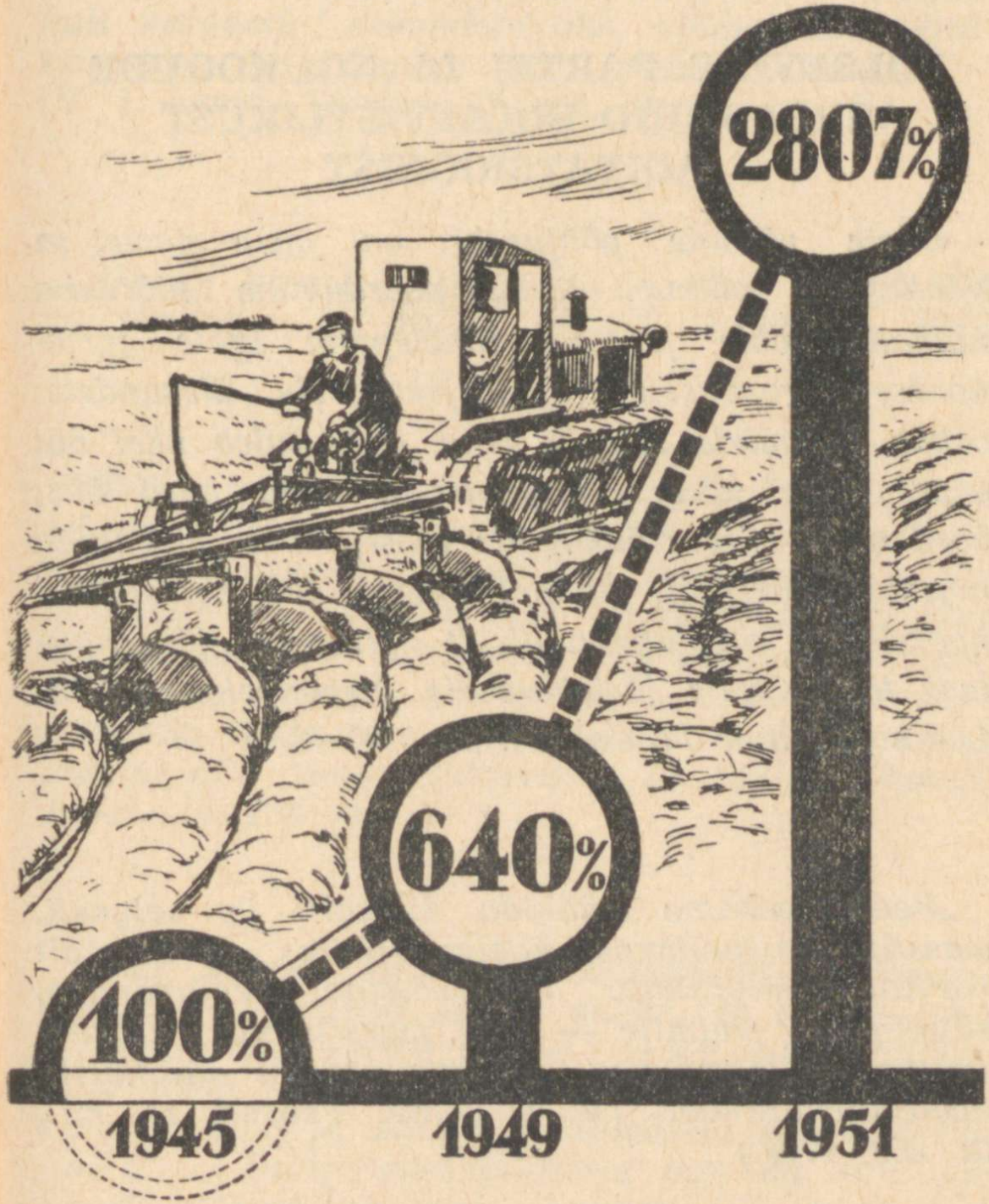
Võitlus kõigi põllumajanduslike tööde eduka läbiviimise eest tuleb ühendada nende tööde omahinna alandamisega. Seltsimehed mehhanisaatorid! Pidage meeles, kui iga Nõukogude Liidu traktorist hoiab kokku 1 protsendi kütteainet, siis selle hulgaga saab harida üle plaani 4 miljonit hektaari maad!

Kirjas seltsimees Stalinile võtsid vabariigi traktorijaamade töötajad tänavu oma sotsialistlikuks kohustuseks suurendada kõigi tööde mehhaniseerimist põllumajanduses vähemalt 17 protsendi võrra, parandada masina- ja traktoripargi kasutamist, ületada traktoritööde plaan vähemalt 10 protsendi võrra, hoida kokku suurel hulgal kütteainet, teha kõik tööd kõrgekvaliteediliselt ja lepingutes kindlaksmääratud tähtaegadel.

Tähtsamaks etapiks nende kohustuste täitmisel on vilja koristamine, uudsesaagi masindamine ja sügisesed künni- ja külvitööd. Ennastsalgava tööga täidame seltsimees Stalinile antud sõna — see on vabariigi mehhanisaatorite kindel otsus.

V. PREEMET

TRAKTORIJAAMADE POOLT TEHTUD TÖÖDE MAHU KASV EESTI NSV-s

Nõuandeid AGITAATOREILE

BOLSEVIKE PARTEI JA NÕUKOGUDE RIIGI JUHID BOLSEVISTLIKUST AGITATSIOONIST

«Meie võitude põhjuseks on meie partei ja Nõukogude võimu otsene pöördumine töörahva hulkade poole, juhtides tähelepanu igale järjekordsele raskusele ja järjekordsele ülesandele; oskus hulkadele selgeks teha, miks tuleb ühel või teisel hetkel kõigest jõust käsile võtta kord üks, kord teine külg Nõukogude tööst; oskus virgutada masside energiat, kangelasmeelt ja entusiasmi, koondades revolutsiooniliselt pinevaid jõupingutusi tähtsaimale järjekordsele ülesandele.» (V. I. Lenin. Valitud Teosed, II kd., lk. 437.)

*

„Peab oskama rääkida lihtsalt ja selgesti, massile arusaadavas keeles, heites otsustavalt kõrvale keerukate oskussõnade, võõrsõnade, kätteõpitud, valmite — kuid massile veel arusaamatute — loosungite, määrangute ja järelduste raskesuurtükiväe." (V. I. Lenin. Teosed, 11. kd., lk. 262, v. k.)

*

„Ei tohi kõnelda ühesuguselt tehase miitingul ja kasakate külas, üliõpilaste koosolekul ja talutares... Selles ju seisabki iga propagandisti ja iga agitaatori kunst, et kõige sobivamal viisil mõjutada antud auditooriumi, tehes teatava tõe temale võimalikult rohkem veenvaks, võimalikult kergemini omandatavaks, võimalikult näitlikumaks ja tugevamini meeldesööbivaks."
(V. I. Lenin. Teosed, 17. kd., lk. 304, v. k.)

*

„Üheks partei pearelvaks on alati ja kõikjal agitatsioon.» (J. Stalin. Teosed, I kd., lk. 264.)

*

„Tuleb partei ja nõukogude võimu juhendeid selgitada, selgitada kannatlikult ja tähelepanelikult, et inimesed saaksid aru, mida partei tahab ja kuhupoole ta meie maad juhib. Kui nad täna aru ei saanud — võtke vaevaks selgitada homme. Kui nad homme aru ei saa — võtke vaevaks selgitada ülehomme. Ilma selleta ei ole ega saa praegu olla mingit juhtimist." (J. Stalin. Teosed, 9. kd., lk. 156—157.)

*

„Üks kõige tähelepanuväärsemaid kolhoosiliikumise saavutusi seisab selles, et ta on juba jõudnud talupoegade eneste hulgast esile tõsta tuhandeid kolhoosikorra organisaatoreid ja kümneid tuhandeid agitaatoreid... Talupojad-agitaatorid aga on suurepärased kolhoosiliikumise agitaatorid, sest nad

leiavad kolhooside kasuks niisuguseid argumente, mis on kogu ülejäänud talurahva massile arusaadavad ja vastuvõetavad ja millest meie, kvalitiitseeritud bolševikud, ei või unistadagi.“ (J. Stalin. Teosed, 12. kd., lk-d 323—324.)

*

„Külas võime meie kõige vähem rajada oma kasvatustööd formaalsele õppevõrgule, reglementeeritud koosolekutele jne. Ma mõtlen, et seal peame me avaldama erilist painduvust poliitmassilise töö korraldamisel. Mulle tundub, et sellele on vaja läheneda umbes nii. Suurel viljapeksumasinal töötab 50 inimest. Vaheaeg. Mitte sellepärast, et masin on katki, vaid on lõunavaheaeg. On söödud, kuid siis on tarvis võtta ajaleht. Tapeti näiteks kuningas (kuningaid pole jäänud enam eriti palju). Kui sellest lugeda — kuulatakse. On see huvitav või mitte? — On... Aga alustanud sellest, võib jutustada ka rohkem: mis on fašism, kuidas meie võitleme rahu eest ja kes meid selles takistab. Ning selliselt jutustada, et iga talupoeg huvituks ja saaks aru sellest, mida ta enne ei mõistnud. Sellest võib jutustada ajalehtede järgi — ja ma kinnitan teile, et seda vaheaega on kasutatud nagu tarvis. Võib korraldada lihtsa ühislugemise mitmesuguste agronoomiliste küsimuste kohta, kuid seal mitte rääkida seda ja teist, vaid et see kuuluks nii-öelda asja juurde. Peab oskama liita teooriat tegeliku elu tundmisega.“ (S. M. Kirov. Valitud artiklid ja kõned 1918—1934, lk-d 294—295, v. k.)

*

„Teie igapäevases töös aga on kõige sagedamini tarvis välja kutsuda arutlust, vestlust tööliste enestega, ning siin on niisugune vorm — „Kuidas te arvate, kuidas teile tundub?“ — palju kohasem. Väga tähtis on inimestele hoogu anda, nende seas esile kutsuda mõttevahetust, et neid oma arvamisi avaldama panna. Siis möödub koosolek elavalt, töölised räägivad meeleldi ja sellest koosolekust on kahtlemata kasu.“ (M. I. Kalinin. „Poliitilisest agitatsioonist“, lk. 6.)

*

„Kõige raskem agitatsioonitöös on õppida rääkima nagu vaja. Esimesel pilgul näib, et siin polegi midagi keerukat, sest inimene hakkab rääkima juba kaheaastaselt! Tegelikult on see suur ja raske ülesanne. Milles on siin raskus?

Agitaator peab oma mõtte selgesti edasi andma, et ta avaldaks mõju ja just niisugust, nagu tahab agitaator. Ühtlasi peate mõtte edasi andma lühidalt, sest teil on aega vähe. Mõte peab olema kuulajatele selge ja igaühele arusaadav.“ (M. I. Kalinin. „Poliitilisest agitatsioonist“, lk. 26.)

*

„Peaasi on aga — kunagi ärge põigelge kõrvale teravalt asetatud küsimustest, nagu mõned kõnemehed tihtigi harrastavad. Ärge tehke seda mingil juhtumil, ärge keelduge vastamisest, ärge mätsige kinni asetatud küsimusi. Kui teie sellele või teisele küsimusele ei saa kohe vastata, öelge otseselt: „Küsimus on huvitav ja tähtis, ma olek-

sin meeleldi vastanud, aga me ei ole praegu selleks ette valmistatud, ma ei ole seda läbi mõtelnud, mul on raske vastata. Ma selgitan seda, pean seltsimeestega nõu ja siis vastan teile.“ (M. I. Kalinin. „Poliitilisest agitatsioonist“, lk. 6.)

*

„Ei piisa sellest, kui ajalehti ainult ette loetakse, kuid arutlust sellele ei järgne. Siin võib tekkida säärane olukord, et üks on ajalehe jõudnud juba läbi lugeda ja ta ei kuula teid, teine aga ei ole küll lehte lugenud, kuid üksnes ettelugemisest on talle vähe. Kui te aga hakkate loetut analüüsima või üldistama, siis loomulikult on igaüks huvitatud.“ (M. I. Kalinin. „Poliitilisest agitatsioonist“, lk. 45.)

*

„Agitaator peab olema arenenud inimene. Ta peab palju lugema ja palju enda kallal töötama. Ma ütleksin, et agitaator peab kogu oma vaba aja pühendama lugemisele. Lugege meie kirjanike-klassikute teoseid. Lugege Lenini ja Stalini teoseid. Õppige agiteerima stalinlikult.“ (M. I. Kalinin. „Poliitilisest agitatsioonist“, lk. 27.)

BOLSEVISTLIKU AGITATSIOONI VORMIDEST JA MEETODITEST SOTSIALISTLIKUS VÕISTLUSES VILJAKORISTAMISEL

Võttes uued, austavad kohustused Eesti NSV põllumajanduse arendamiseks käesoleval aastal kirjutasid vabariigi põllumajanduses töötajad oma kirjas seltsimees Stalinile: «Me kohustume veel laialdasemalt arendama sotsialistlikku võistlust, organiseerima seda nii, et võistlusest ei jääks eemale ükski kolhoosnik, ükski põllumajandusala töötaja ning saavutame leivavilja, loomakasvatussaaduste ja tööstusele vajaliku tooraine tootmise edasise suurenemise.»

Neis sõnades väljendub eredalt see hulkade teadlikkus, et tõeline, hästi organiseeritud ning pidevalt arendatav sotsialistlik võistlus, mis rajaneb töötajate maksimaalsele aktiivsusele, on kõigi tööde edu kindlustamise põhiliseks tingimuseks.

Sotsialistlik võistlus on töötajate kommunistliku kasvatamise ülitähtsaks vahendiks. Ta ei salli formaalsust, ta on töös esinevate puuduste, vigade, hoolimatuse ja distsiplineerimatuse, vanade igandite ning organiseerimatuse leppimatuks vaenlaseks, mobiliseerides ja innustades töötajaid just töös esinevate raskuste ning puuduste võitmisega saavutama uusi edusamme.

Selles seisabki sotsialistliku võistluse suur osa inimeste uute moraalsete omaduste kasvatamisel, töösse kommunistliku suhtumise tugevdamisel.

Suur Lenin õpetas, et «. . . kommunism algab seal, kus ilmneb r e a t ö ö l i s t e ennastsalgav ja rasket tööd võitev hool tööviljakuse suurendamise eest». Sotsialistlikus võistluses kõrge tööviljakuse eest astuvad töötajad ühiselt välja kõige mahajääva, tööd pidurdava vastu ning uue, eesrindliku ja edasiviiva eest. Olles novaatorluse, eesrindlike kogemuste massilise juurutamise taimelavaks, teenib sotsialistlik võistlus kõigi töötajate eesrindlaste tasemele jõudmise ülesannet.

Võttes endile kohustuse — koristada vili kiiresti ja kadudeta, täita ennetähtaegselt kohustused riigi vastu — on meie esimeseks ülesandeks arendada kolhoosnikute, mehhanisaatorite ja sovhooside tööliste hulgas laialdast sotsialistlikku võistlust, kindlustada kõigi põldudel töötajate maksimaalne aktiivsus selle, praegu kõige peamise, ülesande lahendamiseks.

AGITAATOR — SOTSIALISTLIKU VÕISTLUSE ORGANISEERIJA JA INNUSTAJA

Sotsialistliku võistluse — töö organiseerimise kommunistliku meetodi — suurepärased omadused ilmnevad täielikult ainult selle õigel poliitilisel juhtimisel, võistluse süvendamisel ja arendamisel massilise agitatsioonitööga.

Kuidas organiseerida t õ e l i s t sotsialistlikku võistlust?

Seltsimees Stalin õpetab, et «sotsialistlik võistlus ei ole kantseleiline akt. Sotsialistlik võistlus on rahvahulkade asjaliku revolutsioonilise e n e s e k r i i t i k a väljendus, mis toetub miljonite töötajate loovale i n i t s i a t i i v i l e».

Üheks põhitingimuseks on, et võistluse kohustuste väljatöötamine peab toimuma kõigi kolhoosnikute aktiivsel osavõtul. Ainult siis, kui võistluse organiseerimisel käib kaasas tööviljakust tõstvate reservide, senikasutamata võimaluste hoolikas väljaselgitamine, individuaalsete kohustuste võtmine kõigi kolhoosnikute poolt, ainult siis on võistlus tõeline, kõiki jõude mobiliseeriv.

Kirjas seltsimees Stalinile võetud kohustused ja EK(b) Partei Keskkomitee VI pleenumi otsused annavad tervikliku tööprogrammi, määravad peamised ülesanded viljakoristamise perioodiks. Selgitades neid ülesandeid räägib agitaator konkreetselt, mida on vaja teha oma kolhoosis. Ta räägib, kui suurelt põllult tuleb vili koristada, millise aja jooksul ja milliste tootmisvahenditega ning kui suur peab olema iga inimese ja ta käsutada oleva tootmisvahendi tööjõudlus, et teha kõik tööd õigeaegselt. On vaja otseselt püstitada küsimus — mida teha, et kindlustada kõrgem tööviljakus, ületada senised normid.

Toetudes eesrindlastele, nende arvamustele ja ettepanekutele suunab agitaator vestluse konkreetsete sotsialistlike kohustuste võtmisele. «Me ei või arvestada meie jõudude miinimumi,» räägib agitaator, «vaid maksimusi. Näiteks, kas poolteist-kaks töönormi on võimalik täita päevas?» Ja kahtlemata on neid, kes lubavad seda

teha. Esimesed sotsialistlikud kohustused on vaja kolhoosis kiiresti teatavaks teha ning organiseerida neile vastused. Võib välja anda välklehe: «Seltsimehed kolhoosnikud! Esimeses brigaadis algas sotsialistlik võistlus viljasaagi kiiresti koristamise eest.» Järgnevalt aga kirjutada, millised kohustused võeti.

Soovitav on organiseerida ka esimeste sotsialistlike kohustuste võtjate sõnavõtte ja vestlusi, kus nad kõnelevad: «Kuidas kavatsen täita normi kahekordselt», «Mida õpetas meile mullune viljakoristusperiood».

Agitaatori ülesanne on aidata igal töötajal leida oma koht võistluses ja näidata talle võimalus anda oma panus koristustööde edukaks läbiviimiseks. Kohustuste vormistamisel tuleb osutada tähelepanu sellele, et need ei oleks formaalsed, ei kordaks igapäevaseid tööülesandeid. Eeskujuvääriv on kohustus õppida tundma ja rakendada koristustöödel viljavihkude kiirsidumise meetodit ja ületada sel teel töönormid. Viljapeksumasina masinist võib aga võtta kohustuse organiseerida tööd N. Bredjuki meetodil, loetleda, mida uut ta rakendab töös. Iga sotsialistlik kohustus peab väljendama püüdu kõrgema tööviljakuse poole, masinate paremini kasutamist, eesrindlike töömeetodite rakendamist, töö kvaliteedi parandamist ja võitlust kokkuhoiu eest.

Kuid võistlus on tõeline vaid siis, kui kolhoosnik võistleb kolhoosnikuga, kombainer kombaineriga, brigaad brigaadiga ja kolhoos kolhoosiga. Võistlus on vaja muuta üldiseks, kollektiivseks, selliseks, kus üks püüab ületada teise töösaavutusi, töötada paremini, jõuda järele eesrindlastele, saavutada üldist tööviljakuse

tõusu. Selleks on vaja rakendada sotsialistliku võistluse kõiki vorme, kindlustada võistluse avalikkus, töötulemuste igapäevane teatavakstegemine, võtta kollektiivse kriitika alla kõik puudused töös ning organiseerida töökogemuste laialdane vahetamine.

Sotsialistliku võistluse vormid on rikkalikud. Laialdaselt on tuntud võistlus brigaadide ja kolhooside vahel, brigaadis päeva parima viljaniitja, viljasiduja ning vilja hakki või rõuku panija, viljavedaja nimele, parima brigaadi, kombaineri, viljapeksumasina-meeskonna nimele jne. Eesrindlikes kolhoosides ja traktorijaamades antakse iga päev parimatele töötajatele rändpunavimplid. Sotsialistliku võistluse vormiks on võistlus tööde ennetähtaegse lõpetamise eest.

Võistluse organiseerimine, selle juhtimine ja arendamine pole mõeldav ilma süstemaatilise, igapäevase selgitustööta. Mis tahes praktilise või organisatsioonilise küsimuse lahendamisele peab agitaator lähenema poliitilise tegelasena. See nõuab agitaatorilt kõigi massilise agitatsioonitöö vormide ja meetodite täielikku ja oskuslikku ärakasutamist — korraldada süstemaatiliselt vestlusi, ajalehtede ettelugemist, organiseerida ja abistada seina- ja välklehtede väljaandmist, kasutada massiliseks agitatsioonitööks ära tootmisnõupidamised ja «brigaadi päevad», vastastikuse kontrolli üritused, raadiosaated, organiseerida eesrindlaste esinemisi, hoolitseda autahvlite, näitliku agitatsiooni vahendite pideva uuendamise eest.

Kogu bolševistliku agitatsiooni vormide rikkus tuleb suunata sotsialistliku võistluse arendamisele, töötajate kommunistlikule kasvatamisele.

KUIDAS KINDLUSTADA SOTSIALISTLIKU VÕISTLUSE AVALIKKUS

Täita võetud kohustused — see on lähem eesmärk, mille kaudu me vahetult saavutame edu töös. Just sellepärast tulebki kohustuste võtmise esimesest päevast organiseerida tõelist, visa, kõike raskusi võitvat, novaatorlust ja töökangelaslikkust sünnitavat võistlust kõigi kolhoosnikute vahel. Ja agitaatoril on siin eriti tähtis ja vastutusrikas osa.

Käesoleva aasta kevadel, just külvitööde alguses hakkas äkki Tartu rajooni V. I. Lenini nimelises kolhoosis raugema töötempo. Oli organiseeritud sotsialistlik võistlus, võetud individuaalsed kohustused, kuid töö siiski ei edenenud. Osutus, et kolhoosis polnud mõeldud sotsialistliku võistluse avalikkuse kindlustamisele. Töötulemustest ei teatatud ja kellelgi polnud võimalust kontrollida kohustuste täitmist. See tõsine puudus sotsialistliku võistluse organiseerimisel avastati õigeaegselt. Kogu kolhoosi aktiivi abil võeti tarvitusele rida abinõusid sotsialistliku võistluse käigust pidevaks informeerimiseks. Lühikese ajaga organiseeriti brigaadides punanurgad, kus pandi välja brigaadi liikmete tööd näitav materjal, seati sisse sotsialistliku võistluse arvestuse graafikud. Agitaatorid hakkasid läbi viima vestlusi sotsialistlike kohustuste täitmisest, iga päev ilmusid välklehed, milledes teatati võistluse eesrindlastest ja kritiseeriti mahajääjaid. Välklehtedes esitati võistluse üleskutseid. Organiseeriti võistlus brigaadi parima töötaja nimele.

Tagajärjeks oli, et kolhoos lõpetas kevadkülvi rajooni esimeste hulgas. Agitaatorid püstitasid

siin võitlusloosungi — töötada suure Lenini nime väärivalt. Nad organiseerisid ühiskondliku kontrolli sotsialistlike kohustuste täitmise üle, muutsid võistluse tõeliseks, mobiliseerivaks, hulkade massiliseks ürituseks.

Sotsialistliku võistluse avalikkus, selle üldteatavus on määratu suure tähtsusega tegur. Võimsaks, edasiviivaks jõuks muutub sotsialistlik võistlus viljakoristamisel siis, kui iga kolhoosniku või mehhanisaatori töö on pideva ühiskondliku kontrolli all, kui iga töötaja teab enda ja oma kollektiivi, samuti võistleja töö tulemusi. Seda peabki agitaator kindlustama, kasutades kõiki bolševistliku agitatsiooni vorme ja meetodeid.

Et operatiivselt informeerida kolhoosnikuid sotsialistliku võistluse käigust, selleks võtavad paljud agitaatorid osa päevatöö kokkuvõtete tegemisest brigaadis. Agitaator võrdleb saavutusi kehtiva päevanormiga ja võetud sotsialistlike kohustustega. Ta teeb kindlaks, kes ei täitnud päevaülesandeid, kes hilines tööle, kasutas halvasti tööpäeva. Nii saab agitaator materjali läbiviidavaiks vestlusteks.

Kuid silmapaistvaid saavutusi on vaja ja on võimalik teatavaks teha veel samal päeval. Kommunistlike noorte ja kohalike kooliõpetajate abil on kiiresti võimalik valmistada näiteks plakat: «Rakendades kiirsidumise meetodit sidusid kolhoosnikud esimesest brigaadist 12 tunni jooksul 5000 vihku. Järgnege eesrindlaste eeskujule! Kes homme ületab selle saavutuse?» Ka päevatöö käigus, siis, kui on ilmnenud juba, et mõned kolhoosnikud ületavad töönormi tunduvalt, on vaja need saavutused lühikeste vestluste ja välklehtede kaudu kõigile teatavaks teha.

Sotsialistliku võistluse käigu informeerimise peamiseks meetodiks on agitaatorite vestlused. Jutustades päevatöö tulemustest kõneleb agitaator eesrindlaste saavutustest, näitab, kuidas iga kolhoosnik täidab võetud kohustusi, suunab ühiskondlikku arvamust töödistsipliini rikkujate, loodrite ja praagitegijate vastu ning võtab neid terava kriitika alla. Ei või rahulduda brigaadi töö keskmiste saavutustega, nägemata nende «keskmiste» taga puudusi, kasutamata reserve tööviljakuse tõstmiseks. Agitaator, näidates, et brigaad täitis päevaülesande kõigi tööde alal, juhib ühtlasi tähelepanu sellele, et rida kolhoosnikuid ei täitnud päevanormi, hilines tööle, ja kui kõik mahajäänud end pingutaksid, siis tõuseks tööviljakus tunduvalt, koristustööd lõpetataks kiiremini.

Sotsialistliku võistluse avalikkus nõuab eesrindlaste kogemuste laialdast populariseerimist. Pole mõeldav saavutada üldist tööviljakuse tõusu, kui parimaid kogemusi ja töövõtteid ei omandata ega rakendata kõigi poolt. Sellepärast on vaja, et agitaator üldistaks parimaid kogemusi, jutustaks neist või koostaks kirjelduse, mida võib välja anda välklehena. Hästi toimib agitaator, kui ta organiseerib eesrindlase esinemise oma töökogemustest, kusjuures võib korraldada ka töövõtete praktilise näitamise otseselt töö juures.

Võistluse käigu pidevaks informeerimiseks kasutatakse veel rida teisi vahendeid: autahvleid, töönäitajate tabeleid, graafikuid jt. On soovitav, et näitlikel vahendeil oleks näidatud iga kolhoosniku sotsialistlik kohustus ja siis päevanormi täitmine. Nii saavad kõik võrrelda kohustuste täitmist. Samuti tuleb praktiseerida

rändpunavimplite ja -lippude avalikku üleandmist. Agitaator peab iga autasustamise, töötaja teenete tunnustamise, esiletõstmise fakti kui tähtsa sündmuse ära kasutama.

Kõigi sotsialistliku võistluse avalikkuse vahendite kasutamisel on vaja aga arvestada üht — sotsialistliku võistluse käigust informeerimine peab olema pidev ja tõeliselt laialdane. Pole kasu näitajate tahvlist, kus andmed on uuendamata. Vähe aitab päevatöö parima nimetuse andmine, kui eesrindlasest kuulevad vaid vähesed. Sotsialistliku võistluse käigu iga saavutus on vaja viivitamata teha teatavaks kõigile. Pisiküsimusi siin ei ole.

Laialdane ühiskondlik avalikkus sotsialistlikus võistluses on töösse kommunistliku suhtumise kasvatamise tähtsaks vahendiks. Ta on võetud kohustuste täitmise otsustavaks tingimuseks.

KUIDAS ETTE VALMISTADA JA LÄBI VIIA VESTLUSI

Agitaatori vestlus on üks levinuimaid agitatsioonitöö vorme. Elavalt, ideeliselt kõrgel tasemel läbiviidud vestlus aitab kaasa kolhoosnikute sotsialistliku teadlikkuse tõstmisele, innustab neid aktiivsemalt võitlema sotsialistliku põllumajanduse edasise arengu ja õitsengu eest. Seda on võimalik saavutada siis, kui iga vestluse põhiliseks sisuks on bolševike partei ja Nõukogude riigi poliitika sügav selgitamine, võitlus seltsimees Stalini ees võetud kohustuste täitmise eest.

Agitaatori meisterlikkus vestluste läbiviimisel ei tule iseenesest. Et vestlus oleks huvitav ja

konkreetne ning poliitiliselt terav, töötajaid innustav ja mobiliseeriv, selleks on vaja hästi ette valmistuda, arvestada kuulajaskonna koosseisu, tõsta esile aktuaalseid küsimusi. Vestluse edu ühel või teisel põllutööde momendil sõltub paljuski teema õigest valikust. Harilikult töötatakse välja vestluse teemad agitaatorite nõupidamisel, arvestades sealjuures antud momendil tähtsamaid ülesandeid. Kuid mitte alati ei kajasta antud vestluste temaatika kõiki küsimusi, mis sageli kerkivad esile töö käigus. Uus saavutus põldudel, ajalehes ilmunud huvitav artikkel, uus algatus sotsialistlikus võistluses, — see kõik kujuneb sageli uue vestluse teemaks. Õieti toimivad agitaatorid, kes valivad vestluste teemasid ka kuulajate poolt esitatud küsimuste ja ettepanekute hulgast.

Iga vestluse kvaliteet, tema ideeline sisu ja mobiliseerivus oleneb ennekõike vestlusele põhjalikult ettevalmistumisest. Valmistudes vestlusteks viljakoristusel on vaja juba varakult tundma õppida partei ja valitsuse tähtsamaid otsuseid, lugeda partei ja valitsuse juhtide sõnavõtte, pidevalt olla kursis ajakirjandusega ning eriti kolhoosi elu ja töö küsimustega. Paljud agitaatorid omavad ajalehtedest väljalõigete kaustu. Samuti kasutatakse agitaatori märkmikku ja päevikut, kuhu märgitakse kolhoosi tööd iseloomustavaid arve ja fakte, kirjutatakse välja üksikuid tsitaate teostest. Lõpuks on agitaatori käsutuses brigaadi töö kokkuvõtted. Agitaator peab ise töötama brigaadis. See võimaldab tal hästi tunda kõiki inimesi ja teada, millistele praktilistele küsimustele on vaja pöörata erilist tähelepanu.

Vestluste korraldamisel tuleb hoiduda kahest

põhilisest puudusest — abstraktsusest, ainult üldpoliitiliste küsimuste üldsõnalisest käsitlemisest, seostamata neid kolhoosi igapäevase eluga, ja teiseks — hoiduda oma vestluse rajamisest kitsalt ja piiratult ainult kohaliku elu küsimustele. Agitaatori ülesanne seisab selles, et *selgitada kuulajaile nende töö üldriiklikku tähtsust*, õpetada neid mõistma igapäevast tööd kui meie maal kommunismi ehitamise üht osakest.

Sealjuures tuleb alati püüda, et nii vestluste sisu kui ka nende läbiviimise vormid oleksid mitmekesised. Ühe vestluse võib läbi viia varem ettevalmistatud teemal. Teisel päeval on vaja võtta ajaleht, lugeda ette mõni aktuaalne kirjutus ja korraldada vestlus selle alusel. Võib organiseerida tööeesrindlase sõnavõtu ja seejärel vestelda eesrindlikest töömeetodeist ning nende tähtsusest tööviljakuse tõstmisel. Mõned agitaatorid praktiseerivad iganädalasi ülevaateid ajalehtedest, võttes kord küsimused rahvusvahelisest elust, teine kord kommunismi suurehitused või siis — «Meie rajooni elu», «Nõukogude Liidu põldudel» jt. teemad.

Vestluste ettevalmistamisel ja läbiviimisel tuleb agitaatoreil taotleda kuulajate aktiivsuse tõstmist ja kutsuda neis välja mõtetevahetusi. Vestlus areneb kõige paremini siis, kui toimub küsimuse elav ja sundimatu arutamine. Elav vestlus, kus ei puudu ka vaidlused, aitab kuulajatel küsimuse iseseisvalt läbi mõelda. Agitaatori peamine ülesanne sellisel juhul on suunata vestlust, aidata jõuda praktiliste järeldusteni. Mõtetevahetust on võimalik välja kutsuda küsimuste esitamisega, palvega avaldada mõnel kuulajal oma arvamust jne.

Kiirel tööajal on soovitav põldudel töötajate juures piirduda peamiselt lühikeste vestlustega. Selleks on vaja võtta üks, antud momendil eriti tähtis küsimus, ning mõne konkreetse fakti alusel suunata vestlus üldiste järelduste tegemiseni. Kuid ka lühikese vestluse juures on vaja saavutada selle kõrge ideeline, kasvatuslik tase. Pikemate vestluste korraldamiseks on soovitav kokku leppida kuulajatega aja ja koha suhtes. Võib koguneda õhtul punanurka või mõne kolhoosniku majja. Peamine töö tuleb aga viia otse põldudele, kasutades selleks ära puhkehetked.

Iga vestluse põhiliseks sisuks peab olema bolševike partei ja Nõukogude riigi poliitika sügav selgitamine, töötajate mobiliseerimine seltsimees Stalinile antud sõna eeskujulikuks täitmiseks. On vaja alati meeles pidada seltsimees Stalini sõnu, et «tuleb partei ja nõukogude võimu juhendeid selgitada, selgitada kannatlikult ja tähelepanelikult, et inimesed saaksid aru, mida partei tahab ja kuhupoole ta meie maad juhib. Kui nad täna aru ei saanud — võtke vaevaks selgitada homme. Kui nad homme aru ei saa — võtke vaevaks selgitada ülehomme. Ilma selleta ei ole ega saa praegu olla mingit juhtimist».

AGITAATORI TÖÖ AJALEHE JA RAAMATUGA

Ajakirjandus on bolševike partei kõige teravam ja tugevam relv. Meie bolševistlike agitaatorite käes on ta ülitähtsaks selgitustöö vahendiks ning agitaatori esimeseks abiliseks.

Selgitustöö ajalehtede, ajakirjade ja raamatute kasutamiseta pole mõeldav. Ajakirjanduse korrapärane ja tähelepanelik lugemine on saanud meie agitaatoritele vältimatuks vajaduseks. Jättes lugemata ühe ajalehe numbri võib juba sattuda olukorda, kus ei suudeta vastata töötajate küsimustele.

Ajalehe kasutamise vormid ja meetodid poliitilises agitatsioonis on väga mitmekesised: ajalehtede ettelugemine, temaatilised ülevaated, päevapoliitilised informatsioonid jt. vormid. Ajalehtede ettelugemine on agitaatoreile vastutusrikas ülesanne. See on suur kunst, mida on vaja omandada. On vaja meeles pidada M. I. Kalinini sõnu, et igast ajalehe artiklist võib midagi välja märkida, et vestelda üldpoliitilistest küsimustest.

Kuidas organiseerida ajalehe ettelugemist?

Ajalehest on vaja välja valida materjalid — juhtkiri, partei või valitsuse otsused, propagandistlik materjal, artiklid eesrindlaste töökogemustest, sotsialistlikust võistlusest jne. Juhtkirjad on tavaliselt pühendatud peamisele olulisele majanduslik-poliitilisele päevaülesandele. Nende varal võib agitaator selgitada antud momendi tähtsamaid ülesandeid. Ettelugemise materjalide valik sõltub alati neist peamistest küsimustest, millega tegeleb antud momendil nõukogude rahvas, meie kolhoos, traktorijaam või sovhoos.

Ettelugemine kujuneb huvitavaks siis, kui agitaator annab selle käigus vajalikke seletusi, juhib tähelepanu analoogilistele küsimustele oma kolhoosi elust ning kui pärast ettelugemist areneb huvitav vestlus. Sageli pole vaja ette lugeda materjali tervikuna, vaid jutustada,

millest siin kõneldakse, ning siis lugeda ette kõige olulisem. See meetod toob ettelugemisse vaheldust.

Huvitavalt korraldati ettelugemisi möödunud aastal viljakoristamisel S. M. Kirovi nimelises kolhoosis Jõgeva rajoonis. Siin korraldati sageli põllutöödele pühendatud juhtkirjade lugemist, millele järgnes arutelu — mida on meie kolhoosis tehtud püstitatud ülesannete täitmiseks. Agitaatorid viisid läbi temaatilisi ettelugemisi «Kommunismi suurehitustest», «Mida uut rakendatakse Nõukogudemaa põldudel», «Meie rajooni elu», «Kolhoositöö eesrindlased». Sellised ettelugemised kujunesid sageli huvitavaiks vestlusteks.

Ka tänavu on vaja rohkem praktiseerida temaatilisi ettelugemisi. Üheks kõige huvitavamaks teemaks on «Eesti kolhoositalurahvas täidab auga seltsimees Stalinile antud sõna». Sellisel teemal võib agitaator iga päev tulla kolhoosnikute juurde ning rääkida ajalehe materjalide alusel üldrahvalikust võistlusest võetud kohustuste täitmise eest. Elavad vestlused võivad toimuda materjalide ettelugemisel, milledes räägitakse kolhoositöö eesrindlikest kogemustest, meie Nõukogude Kodumaa elust.

Alati pole vaja võtta lugemisele mitte ainult artikleid ja informatsioonilist laadi materjale. Huvitavaks kujuneb jutustuse, följetoni või päevatemaatilise luuletuse ettelugemine. Kui ajalehes ilmub mõne kolhoosi tööd kritiseeriv materjal, siis on vaja ka seda lugeda ja vestluse käigus arutada, kas toodud vead esinevad ka oma kolhoosis. Alati seostada etteloetav materjal konkreetse kohapealse tööga, kasu

tada etteloetu arutelu sotsialistliku võistluse arendamiseks — see on agitaatori tähtis ülesanne.

Viies läbi ajalehe lugemisi rahvusvahelistel teemadel on vaja seletada sündmusi, näidata neid kahe leeri — imperialismi- ning demokraatia- ja sotsialismileeri — vahelise võitluse valguses, näidata rahu-, demokraatia- ja sotsialismileeri tugevnemist, rahvaste võitlust rahu eest, meie ülesandeid rahuleeri tugevdamisel.

Huvitavaks vormiks on ilukirjanduse kasutamine ettelugemisteks ja vestlusteks. Sellele vormile tuleb meil tunduvalt rohkem tähelepanu osutada. Agitaator, valinud välja mõnest ilukirjanduslikust teosest osakese, mis käsitleb kolhoosielu, töösangarlikkust, nõukogude inimese kõrgeid moraalseid ja poliitilisi ülesandeid, võitlust vilja eest, nõukogude patriotismi, loeb selle ette ning arendab vestlust juba vastavast küsimusest oma kolhoosi töö kohta.

Innustavaid vestlusi võib arendada paljude ilukirjanduslike teoste materjalide alusel, näiteks S. Babajevski teostest «Kuldtähe kavaler» ja «Valgus maa kohal», P. Pavlenko — «Õnn», B. Polevoi — «Meie — nõukogude inimesed» jt.

Ajakirjandus ja ilukirjanduslikud teosed on agitatsioonitöö otseseiks vahendeiks. Hoolikalt töötada nende vahenditega, süstemaatiliselt lugeda kirjandust, otsida siit uusi vestluste teemasid, näitlikke eeskujusid, muuta nende abil elavamaks selgitustöö — see on agitaatori esimeseks kohustuseks.

AGITAATORI ISIKLIK EESKUJU

Bolševistlik agitaator on eesrindlik inimene. Meie partei annab austava ülesande — töötada agitaatorina — ainult poliitiliselt haritud, töös ja ühiskondlikus elus eesrindlikule, Lenini-Stalini partei põhimõtetele ustavale inimesele, ning nõuab, et agitaator kõikjal osutaks eeskuju. Teisiti pole ka mõeldav. Pidevalt massidega seotud agitaatori töö saab vilja kanda ainult siis, kui agitaatoril on nende inimeste usaldus ja austus, kelle hulgas ta teeb agitatsioonitööd.

Praktika näitab, et agitaatorit, kes on ise tööeesrindlane, novaator, nõudlik enese vastu, väsimatu võitleja uue ja edasiviiva eest, — kuulatakse meeleldi, arvestatakse ta näpunäiteid ja järgnetakse talle.

Viljandi traktorijaamas töötavad agitaatoritena tuntud kombainer Elmiine Otsman, kes koristas mullu üle 400 hektaari vilja, ja noor traktorist Helmi Jänes. Mõlema isiklik eeskuju sotsialistlikus võistluses innustab teisi mehhanisaatoreid. Kui Elmiine Otsman tuleb brigaadi vestlust korraldama, siis küsitakse, kuidas tema on lahendanud ühe või teise tööküsimuse. Ta vastab neile küsimustele tagasihoidlikult, rääkides, kuidas ja kelle eeskujust on ta õppinud. Noor traktorist Helmi Jänes aga võitis agitaatorina austuse ennekõike oma visadusega võitluses tehnika parema ärakasutamise eest. Kui sotsialistlike kohustuste võtmisel Elmiine Otsman andis sõna koristada kombainiga tänavu vili 450 hektaarilt, siis rääkisid mehhanisaatorid veendunult: «Hea eeskuju, las Otsman õpetab, kuidas töötada niisama hästi.»

Kuid agitaatori isiklik eeskuju avaldub mitte ainult tööülesannete eeskujulikus täitmises, vaid ka tema initsiatiivis, tema võitluses mahajäänud meeleoludega, uue ja edasiviiva tunnetamises, kõrges distsipliinis ja moraalsetes omadustes.

Agitaator peab näitama teed antud ülesannete lahendamiseks. Kui jääb peatuma raskuste ees või asub kas või vaikivalt mahajäänud meeleolude vaatekohale, siis ta kaotab usalduse. Iga raskuse korral on vaja osutada eeskuju selle võitmiseks.

Mõnikord juhtub, et agitaator annab häid nõuandeid, kuid kolhoosniku sõnale: «Nõu on hea, kuid õpeta nüüd, kuidas seda teha», — ei oska vastata. Sellega jääb tema selgitustöö paljasõnaliseks. On vaja, et agitaator hästi tunneks töö organiseerimise küsimusi ja eesrindlikke töömeetodeid, oskaks neid praktikas rakendada. Selgitanud mõne küsimuse, on vaja tarviduse korral ka praktiliselt näidata selle teostamist, tõestada oma ettepaneku õigsust. Nii toimisid näiteks mitmed agitaatorid mullu Jõgeva rajooni kolhoosides viljasidumise kiirmeetodi juurutamisel. Sageli ei anna uue töömeetodi rakendamine tulemusi päevapealt. Siis on vaja pidevat tööd, katsetamist. Sealjuures tuleb katsetamisest osavõtmisele tõmmata kaasa kolhoosnikuid, sest «mitu pead mõtleb paremini kui üks pea».

Tihe koostöö ja side kolhoosipõldudel töötajatega on agitaatori töö edukuse aluseks. Kolhoosnikud teevad sageli väärtuslikke ettepanekuid. Just agitaator peab taipama nende väärtust ning organiseerima kohest ellurakendamist. Kui vaja, siis tuleb ka võidelda kolhoosniku

ettepaneku elluviimise eest. Sellega osutab agitaator hinnatavat eeskuju ning tugevdab oma autoriteeti.

Kõige selle juures peab agitaator meeles pidama üht — eeskuju osutamisel on vaja hoiduda oma isiku esiletõstmisest. Meil leidub üksikuid agitaatoreid, kes mõtlevad, et nad teavad, oskavad ning suudavad kõike, vaatavad ülalt alla teistele inimestele. Sellega nad kaotavad usalduse. Agitaator peab oma töös olema lihtne, arutama oma ettepanekuid kolhoosnikutega. «Seltsimehed, kui te kiidate mõtte heaks, siis katsetame seda, proovime, kuidas õnnestub,» — nii peab agitaator toimima. Sel teel ta saavutab, et kolhoosnikud ise õpivad mõistma ühe või teise uue meetodi kasulikkust.

Isikliku eeskuju osutamiseks, ükskõik milles see ka seisab, peab agitaator alati tegutsema organisaatorina.

VÄLKLEHTEDE VÄLJAANDMINE VILJAKORISTAMISEL

Suurt osa kolhoosnikute mobiliseerimisel viljakoristamise edukale läbiviimisele, seltsimees Stalini ees võetud kohustuste täitmisele etendab kolhoosi seina-ajakirjandus — seina- ja välklehed. Kiiretempolisel tööperioodil omab erilist tähtsust välklehtede süstemaatiline, operatiivne väljaandmine. Neis valgustatakse operatiivselt sotsialistliku võistluse käiku, tööeesrindlaste kogemusi, võetakse terava kriitika alla töösse hooletu suhtumise, töödistsipliini rikkumise juhtumid.

Välklehed kui agitatsioonitöö vorm on laial-

daselt levinud vabariigi kolhoosides. Koristustööde perioodil on nende peamiseks ülesandeks mobiliseerida kõik jõud vilja kiiresti ja kadudeta koristamisele, vilja kiireimale peksmisele ning riiklike kohustuste ennetähtaegsele täitmisele.

Välklehtedes antakse edasi sotsialistlike väljakutsete esitamist, teateid päevatöö eesrindlaste saavutustest, kolhoosnikute väärtuslikest ettepanekutest töö paremini organiseerimiseks, uutest töömeetodeist ja palju teisi küsimusi. Kilingi-Nõmme rajoonis anti möödunud aastal välja selliseid välklehti, kus kirjeldades ühe brigaadi või parimate kolhoosnikute töö tulemusi lühidalt, võeti kohustused järgmiseks päevaks ning esitati nimelised üleskutsed teistele põldudel töötajatele.

Agitaatori ülesanne on, et välklehtedes avaldatud iga üleskutse või kriitiline märkus ei jääks vastuseta. Kui välklehes avaldatakse sotsialistliku võistluse üleskutse, siis on soovitav, et agitaator vestleks nendega, kellele üleskutse esitati, aitaks välja töötada omapoolsed kohustused ning koostada siis vastuse-välklehe. Järgnevalt on vaja aga välja anda uus välkleht, kus informeeritakse kohustuste täitmisest. Nii areneb elav sotsialistlik võistlus, mida kõik võivad jälgida välklehe kaudu ning ise võistlusse lülituda. Mõnikord antakse välja välklehti, kus avaldatakse materjale «Vastused kriitilistele märkustele», «Sotsialistliku võistluse algatajale järgnetakse» jts.

Välklehed on oma formaadilt väikesed. Mõnikord on neil ainult kümmekond rida teksti. Kõige efektiivsemad on välklehed, mis koostatakse otse põllul, kolhoosnikute osavõtul. Mõni-

kord antakse välja «satiiri-lehti» karikatuuridega ning naljalauludega loodrite, venivillemite kohta. Nõudes vähe teksti peavad välklehed aga kajastama alati antud hetkel kõige tähtsamat. Välklehti antakse välja tarviduse järgi, kui vaja, siis isegi mitu korda päevas.

Kuidas kasutada välklehti agitaatori töös? Välkleht on agitaatori abiline ja ta ei tohi seda kunagi jätta «omapead». Valesti toimitakse, kui välklehe ilmumisega loetakse ülesanne lõpetatuks. Jõgeva rajooni S. M. Kirovi nimelises kolhoosis viisid agitaatorid välklehe ise põllule, lugesid selle ette, lasksid käest-kätte ringi käia ning organiseerisid vestluse välklehes ülestõstetud küsimuste kohta. Välklehed kleebitakse ka nähtavaile kohtadele tööpaigal või selle läheduses.

Välklehe üheks erivormiks on nn. «põlluleht». Teenindades kolhoosnikuid ja traktoriste põldudel käsitleb ta samu küsimusi mis välkleht, kuid ainult selle vahega, et «põllulehes» avaldatakse rohkem materjale, ta on kaustalt suurem ja ilmub mitte nii sageli kui välkleht. Kuid ka «põlluleht» on operatiivse iseloomuga. Teadete kõrval avaldatakse siin karikatuure, eesrindlaste kogemuste lühikesi kirjeldusi. «Põllulehe» elav sisu, võitlev iseloom ja operatiivsus sõltub laialdasest korrespondentide aktiivist, keda peab organiseerima agitaator. Tõeline «põlluleht» on selline, kus kirjutavad kolhoositöö eesrindlased ja kus operatiivselt käsitletakse kogu kolhoosi ja brigaadi tööd. «Põllulehtede» oskuslik kasutamine annab agitaatoreile vestlusteks rikkalikult materjale ning teemasid.

Välk- ja põllulehtede laialdasem kasutamine viljakoristamisel on agitaatori tähtsaks ülesandeks.

RAADIO KASUTAMINE AGITATSIOONITÖÖS

Suur Lenin ütles, et raadio — see on ajaleht ilma paberita ja kauguseta. Iga päevaga muutub raadio kasutamine üha laialdasemaks.

Raadio on poliitilise töö tähtsaks vahendiks ning agitaatori ülesanne on organiseerida selle kasutamist massilises agitatsioonis. Raadio kasutamise vormid on mitmesugused: ühiskuulamiste organiseerimine, vestluste korraldamine raadiosaadete ainetel, informatsioonid «viimased uudised» jt. vormid.

Reas meie vabariigi kolhoosides on organiseeritud brigaadide punanurgad. Neid on eriti sobiv kasutada raadio ühiskuulamisteks. Selliste ürituste organiseerimisel on vaja alati pärast saate ärakuulamist korraldada lühike vestlus, milles seostatakse kuuldut kolhoosi eluga ning kus agitaator selgitab ülestõstetud küsimusi.

Koristustööde kiirel tööperioodil, kus inimesed viibivad sageli koidust ehani põllul, pole alati võimalik regulaarselt organiseerida ühiskuulamisi pärast tööd. Sellepärast on vaja leida võimalusi, kuidas viia raadio ühiskuulamine põldudele. Vennasvabariikides, eriti lõunapoolseis rajoonides, on suveks loodud brigaadide põllulaagrid, kus toimuvad raadio-ühiskuulamised. Meie vabariigi oludes pole põllulaagreid. Kuid agitaatorite kollektiivid on tõstnud üles liikuvate agitatsioonipunktide organiseerimise küsimuse. Liikuvat agitatsioonipunkti võibki kasutada raadio ühiskuulamiste organiseerimiseks. Agitatsioonipunkti külastamisel põllul või rehepeksuplatsil töötavat suuremat kolhoosnikute gruppi tuleb organiseerida ka

akupatareiga töötava raadiovastuvõtja ülesseadmist ning raadiosaate kuulamist.

Raadio ühiskuulamistel on vaja, et agitaator teaks saadete programmi ja valiks välja kõige huvitavamad ning antud tööperioodi käsitlevad saated.

Huvitavaks vormiks on traktoribrigaadide raadiosaatejaamade kasutamine sotsialistliku võistluse arendamisel. Käesoleval aastal varustati ka rida meie traktorijaamade brigaade lühilaineraadiojaamadega. Olukorras, kus traktoribrigaadid asuvad sageli üksteisest kaugel ning kus läbikäimine üksikute brigaadide vahel on piiratud, võib neid raadiojaamu edukalt kasutada sotsialistliku võistluse väljakutsete esitamiseks brigaadidevahelises võistluses, samuti sotsialistliku võistluse käigu valgustamisel. Sellise vormi kasutamist Kubani põldudel töötavate mehhanisaatorite poolt kirjeldab huvitavalt S. Babajevski oma romaanis «Valgus maa kohal».

«BRIGAADI PÄEV» JA KOLHOOSNIKUTE KOOSOLEKUD

Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei Keskkomitee V pleenumi otsuseis juhiti tähelepanu sellele, et massilises agitatsioonitöös on vaja rohkem kasutada tööliste ja kolhoosnikute koosolekuid, valmistades hästi ette nende läbiviimist ja suunates neil esinema parimaid propagandiste ja agitaatoreid.

Kolhoosnikute koosolek on suurepäraseks tribüüniks agitaatoreile, kus on võimalik selgitada kõiki neid küsimusi, millega tuleb tegemist teha

igapäevases töös. Koosolekud võivad päevakorralt olla erinevad, nad võivad toimuda seoses tööküsimustega, poliitiliste üritustega, neid võib korraldada ka selliselt, kus päevakorras on üks küsimus — kolhoosi eesrindlaste töökogemused, jne. Kuid alati on vaja need kasutada ära kolhoosnikute poliitilise ja tööalase aktiivsuse tõstmiseks, nende mobiliseerimiseks ühismajapidamise edasisele organisatsioonilisele ja majanduslikule tugevdamisele.

Kolhoosi põhikirja nõuete täitmise küsimused, eesrindlike kogemuste propaganda, sotsialistliku võistluse käigu valgustamine, sõnavõtud stalinlikust hoolitsusest kolhoositalurahva eest, nõukogude patriotismist, võitlusest partei ja valitsuse poolt antud ülesannete täitmise eest — need ja paljud teised küsimused on kolhoosnikute koosolekutel agitaatorite esinemiste sisuks. Peamine ja tähtsam kõiges sellēs on bolševike partei ja Nõukogude riigi poliitika selgitamine.

Samasuguseks vormiks nagu kolhoosnikute koosolek on ka «brigaadi päev» — brigaadi töötajate koosolek. «Brigaadi päeva» läbiviimise algatajaks oli Ukraina NSV Poltaava oblasti Zolotonoša rajooni Tšapajevi-nimelise kolhoosi parteiorganisatsioon. Selles kolhoosis hakati organiseerima brigaadides töötavate kolhoosnikute kokkutulekuid, kusjuures nende päevakorda võeti mitmesuguseid üritusi.

«Brigaadi päevi» on hakatud meil läbi viima ka meie vabariigi kolhoosides. Harilikult toimuvad need üks kord dekaadis pärast tööd kestusega 1—1,5 tundi. Nende kokkutulekute heaks kordaminekuks on eriti tähtis hoolikas ettevalmistumine. Päevakorda on vaja võtta aktuaalseid küsimusi: brigadiiri informatsioon

tööde käigust, sotsialistlik võistlus brigaadis, eelseisvad ülesanded, eesrindlaste jutustused oma töökogemustest (võib korraldada ka eesrindlike töövõtete demonstreerimist), töö organiseerimise ja töödistsipliini küsimusi. Tööküsimuste arutamisel selgitatakse välja puudused ja kitsaskohad ning otsustatakse, kuidas parandada tööd.

«Brigaadi päeva» teises osas toimub harilikult vestlus või ettekanne poliitilisel teemal. Sageli korraldatakse lõpuks kunstilise isetegevuse ettekandeid.

Kolhoosnikute koosoleku ja «brigaadi päeva» läbiviimise paikadesse on vaja üles seada loosungeid, plakateid, töötulemuste näitajaid, valmistada diagramme, korraldada kirjanduselaud, väike näitus, kus on esitatud kolhoosnikute töösaavutusi. On vaja mõelda ka agro- ja zootehnika propageerimisele, pannes välja tutvumiseks mitmesuguseid näitlikke vahendeid.

«Brigaadi päevadel» on vaja regulaarselt informeerida nende puuduste kõrvaldamisest, millest kõneldi eelmisel kokkutulekul. On soovitav, et sellest kannaksid ette asjaosalised ise.

NÄITLIKUD AGITATSIOONIVAHENDID

Sotsialistliku võistluse arendamisel vilja koristamise ja varumise perioodil on tähtis osa näitlikul agitatsioonil. Näitliku agitatsiooni vahendite kogu mitmekülgsus on vaja suunata ühele peamisele eesmärgile — organiseerida ja mobiliseerida kolhoosiküla töötajaid väsimatult võitlema seltsimees Stalinile antud sõna täitmise eest, meie Nõukogude Kodumaa võimsuse tugevdamise eest.

Näitlike agitatsioonivahendite mitmekülgsus ja rikkalikkus võimaldab seda bolševistliku agitatsiooni tähtsat vormi kasutada eriti laialdaselt.

On üldtuntud sellised vahendid nagu autahvlid, sotsialistliku võistluse arvestustahvlid, plakatid, tervitused eesrindlastele, vitriinid, valguslehed jt. Peale selle on palju uut loodud kollektiivide endi poolt, nagu «eesrindlaste kalendrid», «brigaadi kell». Kolhoosiküla töötajad ise loovad palju uusi ja huvitavaid näitliku agitatsiooni vahendeid.

Jõgeva rajooni S. M. Kirovi nimelises kolhoosis oli ühele tahvlile üles seatud kunstipäraselt kujundatud kolm väiksemat ja üks suurem kella numbrilaud osutitega, mis näitasid tööplaanide täitmise protsenti. Suurem «kell» näitas kogu kolhoosi tööd, väiksemad brigaadi tööd. Neid «kelli» kasutati sotsialistliku võistluse käigu valgustamiseks kõigil põllutöödel, uuendades selleks vastavalt pealkirju. Kolhoosnikud olid harjunud nende «sotsialistliku võistluse kelladega», nagu neid kolhoosis nimetati. Keegi ei tahtnud jätta isiklikult kontrollimata brigaadide vahelise sotsialistliku võistluse käiku. Vastavalt erinevatele põllutöödele oli kelladel ka mitu osutit.

Laialdaselt kasutatakse «tervitusi eesrindlastele». Selleks võetakse vineertahvel või punane kangas, millele kirjutatakse eesrindlase saavutus. See seatakse üles põllul, kolhoosi keskuses, rahvamaja juures. Sotsialistliku võistluse parimate populariseerimiseks võib kasutada ka «kella» meetodit. Brigaadi liikmete nimed asuvad sõõris ümber numbrilaua, osuti aga näitab päevatöös kõige suurema normi täitnud isiku

nimele. On soovitav samal näitlikul vahendil lisada ka vastavad andmed eesrindlase kohta. Mõnikord võib asetada numbrilauale ka eri värvi osuti, näiteks musta, millega juhtida kollektiivi tähelepanu loodritele.

Üleskutseid-loosungeid on vaja välja panna ka põldudele. Üleskutse — koristada vili kiiresti ja kadudeta, siduda päevas nii- ja niipalju viljavihke jt. — võib asetada viljalõikusmasinatele. Üleskutseid on vaja välja panna suurte kuhilate valmistamise kohtadele, viljapeksuplatsidele, hilisemal perioodil aga näiteks kartulikuhjade juurde jne. Samu kohti saab hästi ära kasutada «välkude»-tervituste väljapanekuks. Samuti on vaja kasutada tahvleid «Kes on täna brigaadis parimad, kes jäävad maha».

Eriline tähtsus on näitlikel vahendeil, mis kajastavad võistlust seltsimees Stalinile antud lubaduste täitmise eest. On vaja teha väljavõtteid seltsimees Stalinile saadetud kirjast, kujundada vastavad plakatid ja seada need välja nähtavatele kohtadele. Huvitavaiks vahendeiks on diagrammid, põllukultuuride eksponaadid ning vastavad plakatid, mis kujutavad võitlust suurte saakide eest ning propageerivad eesrindlikku nõukogude agrotehnikat.

Koristustööde perioodil on vaja hoolitseda selle eest, et näitlikke vahendeid uuendataks pidevalt, et sotsialistliku võistluse arvestus- ja autahvlitel oleksid alati uuemad andmed.

Näitlikud vahendid peavad kajastama kogu nõukogude rahva elu ja tööd. Sellepärast ei tule piirduda ainult kolhoosialase temaatikaga. Tuleb laialdaselt kasutada poliitilisi plakateid, üleskutseid väljavõtetega partei ja valitsuse otsustest, mitmesuguseid vitriine. Huvitavaks

väljapanekuks oli Mustvee maantee ääres Jõgeva rajooni S. M. Kirovi nimelises kolhoosis vitriin «Võitlus rahu eest». Vitriin sisaldas väljalõikeid ja fotosid, mis kujutasid rahvaste võitlust rahu eest. Hästi valitud karikatuurid paljastasid teravalt sõjaõhutajaid, näitasid kujukalt ameerika imperialismi olemust.

Kultuurhariduslike asutuste praktikas on kasutatud vitriine, kus jooniste, fotode ja ajalehesõnumite väljalõigete abil valgustatakse möödunud nädala tähtsamaid sündmusi Nõukogude Liidus ja välismaal. Vitriin on jagatud kolme ossa. Keskel asuvad väljalõiked, äärtel aga täiendavad seletused. Näiteks on toodud sõnum kommunismi suurehituse rajajate saavutustest. Vitriini «veerul» antakse lühike kirjeldus sellest kommunismi suurehitusest ja selle rahva majanduslikust tähtsusest; või siis on teade, et ameeriklased ehitavad uusi lennuvälju Prantsusmaal ja Lääne-Saksamaal, — vitriini veerul tuuakse täiendavaid arve selle kohta, et Lääne-Eurocpas on talupoegadelt konfiskeeritud tuhanded hektaarid maad «jänkide» sõjaväebaaside ja lennuväljade alla. Sõnumeid, fotosid, karikatuure jne. ühendavad seletustega värvilised niidid.

Laialdaselt on levinud ka näitlikud vahendid kommunismi suurehituste kohta.

Selleks, et näitlik agitatsioon oleks kasvatav, innustav, mobiliseeriv, on vaja hoolitseda selle eest, et temas kajastuks nõukogude rahva sügav usk partei poliitika õigsusse, et ta õhutaks uhkustunnet ja armastust oma Kodumaa üle. Näitlik agitatsioon peab olema kõrgelt ideeline, elav, konkreetne ja poliitiliselt terav ning alati seotud nõukogude rahva poolt lahendatavate eluliste ülesannetega.

Koristustööde perioodil sõidavad põldudele sajad agitatsiooni-kultuuritöö brigaadid. Need kultuurhariduslike asutuste aktiivi kollektiivid etendavad tähtsat osa massilises poliitilises töös, aidates kaasa sotsialistliku võistluse arendamisele. Agitatsiooni-kultuuritöö brigaadid viivad kohtadel läbi vestlusi, abistavad välk- ja seinalehtede väljaandmisel, näitliku agitatsiooni korraldamisel, propageerivad eesrindlaste kogemusi. Pärast loengut või vestlust järgneb tavaliselt kontsert.

Kui aeg lubab, võib pärast esinemist korraldada mänge, tantse, ühislaulmist jne., kuid sealjuures tuleb rangelt arvestada seda, et agitatsiooni-kultuuritöö brigaadi esinemine ei muutuks sisutuks külasimmaniks, vaid et iga tema üritus teeniks kommunistliku kasvatuse eesmärke.

Agitatsiooni-kultuuritöö brigaadi repertuaar tuleb koostada kõrge ideelis-poliitilise ja kunstilise tasemega ettekannetest ning kooskõlas antud momendi põllutöödega. Isetegevusringide poolt varem ettevalmistatud repertuaari tuleb võtta paremate nõukogude autorite patriootilisi palasid, rahvatantse, rahvalaule, tšastuškasid. Repertuaari valikul tuleb arvestada, et palad oleksid võimalikult lühikesed. Ettekanded peavad kajastama ka kolhoosi kohalikku elu. Esmajoones tuleb kasutada materjale ja fakte kolhoosi ja üksikute kolhoosnikute saavutustest ning eesrindlikest töömeetoditest, mis on vaja siduda üldpoliitiliste küsimustega. On vaja näidata sotsialistliku võistluse käiku ja brigaadide ja üksikute kolhoosnikute saavutusi. Samuti tuleb võtta programmi tervendava kriitika korras kolhoositööd pidurdavaid fakte.

Paljud agitatsiooni-kultuuritöö brigaadid töötavad kohapeal hangitava konkreetse materjali ümber montaažiks, mille sissejuhatuses antakse põllutööde ülesannete iseloomustus. Sellele järgneb kolhoosi saavutusi käsitlev ja lõpuks satiiriline osa, kus tuuakse esile negatiivseid fakte. Valminud montaaž tuleb brigaadis kollektiivselt läbi arutada ja kooskõlastada kolhoosi parteiorganisatsiooni ja juhatusega.

Sõnalise osa illustreerimiseks on otstarbekohane kasutada näitlikke vahendeid — diagramme, plakateid, graafikuid. On soovitav, et võimaluse korral kasutataks vestluse ja loengu juures ka filmoskoopi diafilmide demonstreerimiseks. Filmoskoobi abil on võimalus välja anda ka valguslehti kohalike materjalide alusel.

Agitatsiooni-kultuuritöö brigaadi esinemine põllul töö juures, lõunavaheaegadel ei tohi kesta rohkem kui 30—45 minutit. Õhtul võib eeskava olla muidugi pikem.

Agitatsiooni-kultuuritöö brigaadi ülesandeisse kuulub samuti juriidilise abi osutamine, abi kolhoosnikutele avalduste kirjutamisel.

Kõigi nende ülesannete täitmiseks tuleb kaasa võtta näitliku agitatsiooni vahendid, loosungid, plakatid, raamatud, raadioaparaat jne.

Kohale saabudes peab brigaad jaotama ülesanded omavahel, kes millega hakkab tegelema, millisel alal abi osutama. Pärast esinemist tuleb jälle korraldada kollektiivne arutlus esinemise üle. Oma töö üle peab brigaad päevikut.

Kogemused näitavad, et hästi korraldatud agitatsiooni-kultuuritöö brigaadide tegevus etendab tähtsat osa kolhoosnikute mobiliseerimisel ja innustamisel eelseisvate majanduslike ülesannete täitmisele.

MASSILINE POLIITILINE TÖÖ KOLHOOSIDES — ŠEFLUSTÖÖ TÄHTSAMAID ÜLESANDEID

Sadade vabariigi tööstusettevõtete ja asutuste töötajad külastavad süstemaatiliselt oma šeflusaluseid kolhoose. Masinaehitajad, tekstiilitöölised, raudteelased, arhitektid, näitlejad ja kirjanikud, teenistujad — inimesed kõigilt tööaladelt linnast — võtavad aktiivselt osa vabariigi kolhooside elust, osutavad organiseeritult mitmekülgset abi partei ja valitsuse otsuste ellurakendamisel ning annavad oma panuse ühismajapidamiste organisatsioonilisel ja majanduslikul tugevdamisel.

Šeflustöö vormid on väga mitmekülgsed ja rikkalikud. Kolhoosnikutele on teretulnud abi tööjõu näol kibedal tööperioodil. See pole aga veel kaugeltki kõik. Juba 1923. aastal märkis Vladimir Iljitš Lenin, et tööliste süstemaatilised sõidud maale on erilise tähtsusega. Linnatööline peab olema «... kommunistlike ideede kandjaks maaproletariaadi sekka», kirjutas V. I. Lenin. (Valitud Teosed. II kd., lk. 681.) Šefforganisatsioonide tähtsamaid ülesandeid ongi just organiseerida massilist poliitilist tööd, suunata see kommunistliku kasvatustöö arenda-

misele ning majanduslike ülesannete täitmise kindlustamisele.

Millised on need massilise poliitilise töö vormid, milledega tegelevad kolhoosides ettevõtete ja asutuste partei- ja ametiühingu-organisatsioonid. Nendeks on ennekõike poliitiliste ettekannete korraldamine, vestlused, sotsialistliku võistluse organiseerimise abistamine, töö kolhoosi agitaatoritega, sotsialistliku tööstuse novaatorite algatuste propaganda, kunstiline isetegevus jne.

Igas ettevõttes ja asutuses leidub ettevalmistatud töötajaid, kes suudavad huvitavalt esineda põhjaliku ettekandega või vestlusega. Näiteks kui tubakavabrikust «Säde» läks grupp töötajaid 7. juunil Viktor Kingissepa nimelisse kolhoosi Lihula rajoonis, siis saatis parteiorganisatsioon sinna ka oma liikme F. Kaskneeme. Kommunist oli põhjalikult ette valmistunud loenguks rahvusvahelisest olukorrast. Tal oli kaasas ka maailma poliitiline kaart, mida ta kasutas ettekande läbiviimisel. Hiljem, vestluses kolhoosnikutega ütlesid need, et seal oli lektoreid käinud ka varem, need olevat aga «... pool tundi raamatust ette lugenud». Kuiv ja näitlike vahendite kasutamiseta loeng või ettekanne ei köida kuulajaid. Seevastu aga hästi ettevalmistatud esinemine aitab tugevdada sidet šeffide ja kolhoosnikute vahel. Sm. Kaskneemele rääkisid kolhoosnikud hiljem põhjalikult oma kolhoosi elu aktuaalsetest küsimustest.

Kolhoosides ettekannete tegemiseks võib edukalt kasutada vanu tublisid töömehi, kes on oma tööpingi taga mitmeid kümneid aastaid töötanud. Vanad meistrimehed oskavad kujukalt rääkida oma käitise revolutsioonilistest tradit-

sioonidest, oma mälestustest kokkupuutumiste kohta bolševike partei ja Nõukogude riigi silmapaistva tegelase M. I. Kalininiga, eesti töörahva juhi V. Kingissepaga ja teiste silmapaistvate võitlejatega töörahva vabaduse eest.

Eriti lai tegevuspõld kolhoosides on šefforganisatsioonide agitaatoreil. Agitaatorid vestlevad põhiliselt seal, kus inimesed töötavad — põldudel, karjafarmides jne. See nõuab ühtlasi konkreetsemate vestluseteemade valikut, kolhoosielu küsimuste tundmist, inimeste tundmaõppimist kohapeal. Peale vestlusi üldpoliitilistel teemadel on võimalik käsitleda paljusid huvitavaid tootmisalaseid küsimusi, jutustada stahaanovlikust tööst, sotsialistliku võistluse uutest vormidest, populariseerida novaatorite patriootlikke algatusi, käsitleda töödistsipliini ja tööviljakuse küsimusi. Muidugi on vestluste põhiliseks materjaliks faktid oma tehasest või vabrikust. Nende varal saab huvitavalt näidata sotsialistliku võistluse arendamise suurt rahvamajanduslikku tähtsust. Kuid igas sellises vestluses on vaja tõmmata paralleele antud kolhoosi või põllundusbrigaadi tööga ja arutada koos kolhoosnikutega, kuidas rakendada siin sotsialistliku võistluse uusi vorme ja novaatorite algatusi. Näiteks ülisuurt osa saavad agitaatorid täita insener Kovaljovi meetodi tutvustamisel. Kolhoosides leidub küllalt inimesi, kes oskavad näiteks eriti kiiresti siduda viljavihke või teha mõnda muud tööoperatsiooni teistest kiiremini. Nende kogemusi tuleb uurida ja juurutada, et iga kolhoosnik omandaks igaks operatsiooniks parima võtte. Ja agitaator linnast, kellel on küllaldaselt vastava-alaseid kogemusi, võib sellises ürituses edukalt olla initsiaatoriks.

Kolhoosipõldudel ja farmides töötajate hulgast kasvavad omad novaatorid, suurte saakide meistrid, eesrindlikud mehhanisaatorid. Seda patriootlikku liikumist on vaja abistada ning suunata, laiendada kolhoosides võitlust töövilja kuse tõstmise eest, eesrindlike töömeetodite juurutamise, masinate täieliku ärakasutamise ja töö kõrge kvaliteedi eest. See kõik etendab suurt osa kolhoosnikute kommunistlikus kasvatustöös.

Viies läbi huvitavaid ja konkreetseid vestlusi osutavad šefid-agitaatorid ühtlasi eeskuju kolhoosi agitaatoreile, kellega nad peavad käsikäes töötama. See on kolhoosi agitaatorite kasvatamise ja abistamise üheks tähtsaks vormiks.

Šeflusorganisatsioon võib väga palju teha kolhoosiagitaatorite kollektiivi töö abistamisel. Edukalt organiseeris näiteks Tallinna Kunstitoodete Kombinaadi partei-algorganisatsioon kolhoosiagitaatorite instrueerimist, aitas koostada tööplaani. See on väärtuslik initsiatiiv, mida on vaja järgida ka teistel organisatsioonidel. Tuleb organiseerida ka linna- ja maa-agitaatorite vahel töökogemuste vahetamist.

Sotsialistliku võistluse arendamisel kolhoosis, kolhoosnikute poliitilise ja tööalase aktiivsuse tõstmisel on olulise tähtsusega näitlik agitatsioon, seina- ja välklehed, kolhoosiklubide töö. Ka selles osas võivad šefforganisatsioonid kolhoose palju abistada. Näiteks tubakavabriku «Säde» partei-algorganisatsioon märkas, et šeflusaluses kolhoosis on punanurk halvasti sisustatud. Hiljuti saadeti sinna käitisest kunstnik V. Reimo, maaler A. Saarvee ja puusepp H. Õunpuu. Nad aitasid ümber korraldada punanurga sisustamise. Kunstnik valmistas üht-

lasi seinalehe ja autahvli aluse ja eeskujuks kaks aktuaalset loosungit ning kaks suurt karikatuuri, mis paljastavad imperialistide salasepitsusi. Anti näpunäiteid loosungite valmistamiseks ja eesrindlaste autahvli vormistamiseks. Partei-algorganisatsiooni sekretär G. Odokienko ja propagandist F. Kaskneem instrueerisid seinalehe aktiivi. See oli tarvilik ja õigeaegne abi.

Suuremat tähelepanu tuleb šeffidel pöörata loosungite, plakatite, diagrammide ja muu näitliku agitatsiooni vahendite konkreetsusele. Üldiste poliitilise sisuga loosungite jm. kõrval tuleb tingimata kolhoosnikute tähelepanu juhtida sellistele näitlikele vahenditele, kus on kajastatud kolhoosi momendiülesanded ja -saavutused.

Üha rohkem levib šeflusalustes kolhoosides šeffide poolt isetegevuslike kontsertide korraldamine. Väga paljudest käitistest ja asutustest, nende hulgas masinaehitustehasest «Ilmarine», vabrikutest «Keila», «Säde» ja mujalt on isetegevuslased sageli kolhoosnikuid külastanud. Sealjuures on esinemiste kavasse hoolikalt valitud laule ja ettekandeid rahuteemal, vennasvabariikide rahvalaule ja -tantse. Esinemiste kava võib aga veelgi laiendada. Miks ei võiks šefforganisatsioonid korraldada näiteks kirjandusõhtuid või võtta muude esinemiste hulka katkendite esitamisi uutest, Stalini preemiaga autasustatud kirjanduslikest teostest. Sellised ettekanded äratavad kolhoosides huvi ilukirjanduse lugemise vastu. Nõukogude ilukirjandus on aga kommunistliku kasvatustöö tähtsaks vahendiks. Ühtlasi õpetavad sellised üritused ka kolhooside raamatukogude tegevuse eest vastu-

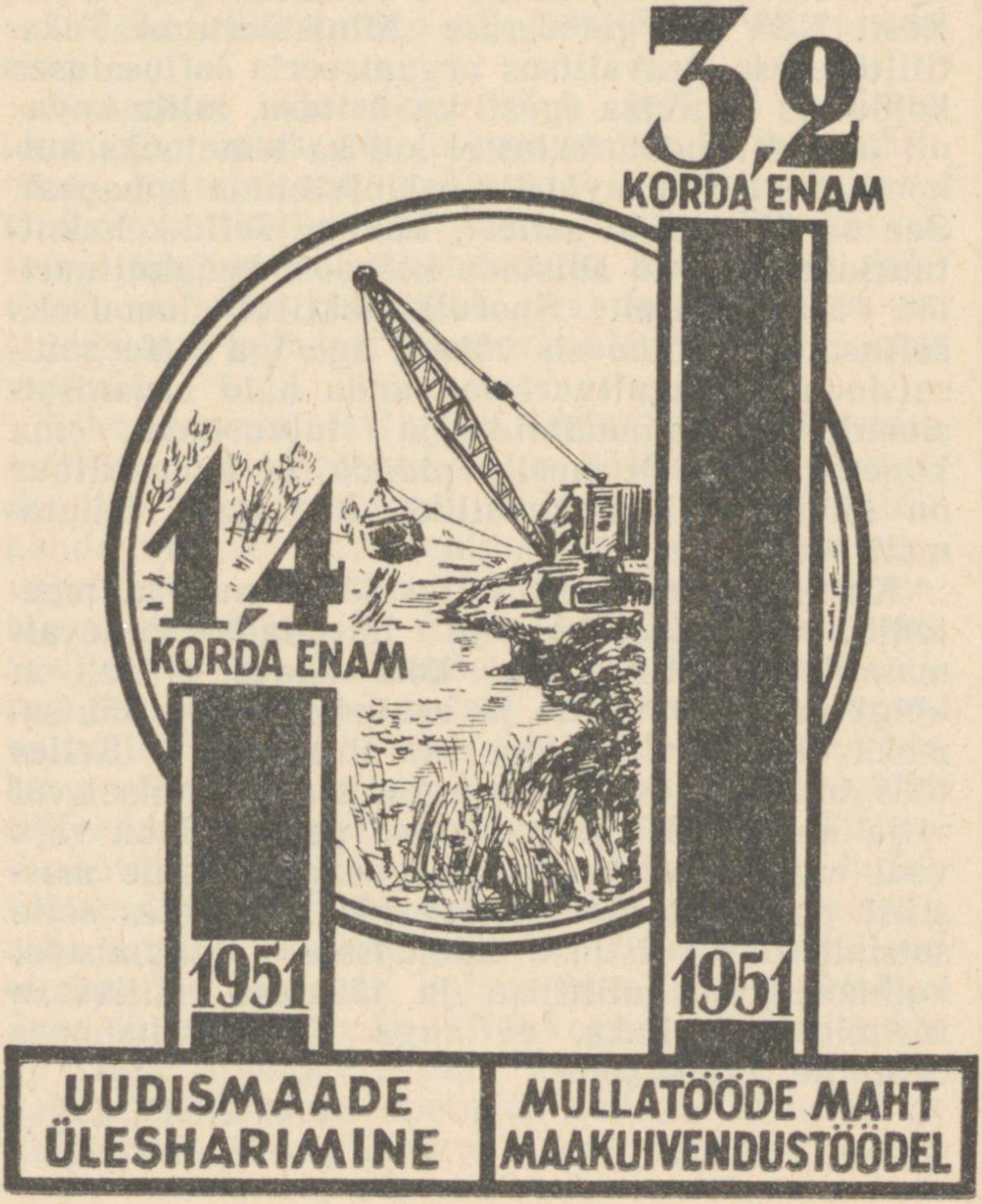
tavaid seltsimehi õigesti propageerima nõukogude ilukirjandust ja laiendama lugejate aktiivi.

Tallinna šefforganisatsioonide töös kolhoosides on palju õpetlikku. Näiteks V. Kingissepa nimeline Teraviljakombinaat osutab süstemaatilist abi šeflusaluse kolhoosi naiskomisjoni tööle. Eesti NSV Kergetööstuse Ministeeriumi Tekstiilitööstuse Peavalitsus organiseeris šeflusaluses kolhoosis suurema sportliku ürituse, mille kavas oli tähesõit mootorratastel kui ka teatejooks kolhoosi, ning spordivõistluse läbiviimine kohapeal. See on üks näide sellest, kuidas šefid-kehakultuurlased saavad abistada kolhoosi kehakultuuritöö arendamisel. Spordikollektiivi loomiseks šeflusaluses kolhoosis võivad aga iga šefforganisatsiooni kehakultuurlased anda häid organisatsioonilisi näpunäiteid ja tutvustada oma kogemusi. Tuleb meeles pidada, et kehakultuur on töötajate kommunistliku kasvatuse lahutamatu osa.

Kasutada ära kõik šeflustöö vormid ja meetodid, organiseerida ja laiendada pidevalt massilist poliitilist tööd kolhoosides — see on kõigi meie ettevõtete ja asutuste üheks tähtsamaks ülesandeks kolhooside abistamisel. Selles töös on suur osa linna-agitaatoreil. Eelseisval vilja koristamise ja varumise perioodil on vaja veel enam laiendada šefforganisatsioonide massilist poliitilist tööd kolhoosides, suunates selle sotsialistliku võistluse laialdasele arendamisele, kolhoosnikute poliitilise ja tööalase aktiivsuse tõstmisele selleks, et auga täita seltsimees Stalinile antud sõna.

V. SEPPEL

MAAPARANDUSTÖÖDE MAHU KASV EESTI NSV KOLHOOSIDES VÕRRELDES 1949. AASTAGA.

RAKENDAME EESRINDLIKKE MEETODEID SAAGI KORISTAMISEKS KADUDETA JA LÜHIMA AJAGA

Meie vabariigi sotsialistlik põllumajandus areneb pideva tõusu tähe all — Eesti NSV kolhoositalurahvas võitleb edukalt kõigi põllunduskultuuride viljakuse tunduva tõstmise eest. Eesti kolhooside ja sovhooside põldudelt on saadud juba 40—50 tsentneri suurusi teraviljasaake ja kuni 1000 tsentneri suurusi juurviljasaake hektaarilt. Suurtes liitunud kolhoosides on avanenud kõigiti soodsad tingimused suurte põllumajandusmasinate — traktorite, kombainide, viljapeksu- ja teiste masinate kasutamiseks; kolhoosnikute käsutuses on kõik võimalused põllumajandusliku tootmise edasiseks arendamiseks.

Praegu seisab meie kolhoosnikute ees aasta otsustavaim tööperiood — vilja koristamine ja varumine. Eesrindlikud kolhoosid on aegsasti rakendanud kõik jõud selleks, et vili, kartul, suhkrupeet, lina ja söödakultuurid koristataks ja varutaks tingimata kiiresti, õigeaegselt, riknemata ja kadudeta. Et koristamisjärk on kõige pingelisemaks ja vastutusrikkamaks tööperioo-

diks põllumajanduslikus tootmises, siis on ettevalmistustel eriti tähtis osa, sest sel perioodil on iga töökäsi ja iga töötund eriti kallis.

«Koristustöö algusega ei tohi mingil tingimusel viivitada,» ütles Tallinna oblasti Väike-Maarja rajooni Oktoobri Võidu kolhoosi esimees H. Kuusemets Vao traktorijaama nõukogu koosolekul. «Üks päev koristamisega hilinemist ja me kaotame iga kolme hektaari kohta vähemalt tsentneri vilja.» Sm. Kuusemetsa neid sõnu kinnitavad paljud tähelepanekud vabariigi kolhoosides. Seepärast on vaja igas kolhoosis hoolitseda, et viljakoristamine algaks õigeaegselt ja et kogu traktorijaamade ning kolhooside tehnika kombainidest hobukoristusmasinateni rakendataks maksimaalse tootlikkusega otse esimesest koristuspäevast alates.

Saagi koristamise ja varumise perioodi eeskujulikuks vastuvõtmiseks on eriti tähtis, et koristustööde masinapark oleks täiesti ette valmistatud, viljakoristustöö plaanid aegsasti koostatud arvestusega, et kõik koristusmasinad ja tööjõud oleksid rakendatud täielikult. Eesrindlikud kolhoosid ja traktorijaamad arvestavad tööde plaanimisel eesrindlike, kõrge tööjõudlusega töömeetodite rakendamist, mis etendavad tähtsat osa saagi koristamisel kiiresti ja kadudeta.

Uute, eesrindlike töömeetodite rakendamisel näitavad meile väärtuslikku eeskuju Nõukogudemaa sotsialistliku põllumajanduse eesrindlased. Ukraina vennasvabariigi tuntud tööeesrindlane N. Bredjuk tõestas oma tööga, et tehnilistele seadmetele määratud töönormid pole kaugeltki nende masinate võimsuse piiriks. Tema poolt kasutusele võetud eesrindlik meetod viljapeks-

misel — töö tunnigraafiku järgi parandas märgatavalt töö organisatsioonilist külge ja tõstis töö organiseerimise taseme uue võimsa tehnika võimete ja nõuete kõrgusele, kindlustades sellega seniste keskmiste tootmisnormide mitmekordse ületamise.

Neid kogemusi arvestades asusid Tallinna oblasti Vao, Rakke ja mitmed teised traktorijaamad juba möödunud aastal rehepeksul tunnigraafiku rakendamisele. Eelseisval koristusperioodil on Vao traktorijaama kollektiivi kogu tähelepanu pööratud seniste töökogemuste täiustamisele ja uute eesrindlike meetodite kasutuselevõtmisele, et kindlustada järjest edukam töö.

Üheks eesrindlikuks töömeetodiks viljakoristamisel on viljavihkude sidumine kiirmeetodil. Vihkude sidumise kiirmeetod, mida möödunud aastal katsetati paljude rajoonide eesrindlikes kolhoosides, leiab tänavu juba ulatuslikku kasutamist viljakoristuse ajal. Selle meetodi oluliseks tähtsuseks on see, et ta võimaldab vältida suuri viljakadusid ning tõsta tööviljakust.

Võitluses viljakadude vastu etendavad olulist osa veel mahajäänud viljapeade korjamine ning vilja kokkuvedamine küünidesse ja suurtesse kuhilatesse. Väike-Maarja rajooni Oktoobri Võidu kolhoosi lastebrigaadid viivad tänavu kogu koristuspinna ulatuses läbi viljapeade korjamise. Riismed koristatakse viivitamatult ja vili veetakse kokku masindamiskohale. Kombainid ja viljalõikusmasinad varustatakse terapüüdjatega. Rapla rajooni Uue Elu kolhoosis kasutatakse vedudel teri kinnipidavaid presendiga kaetud põhjadega vankreid. Hakid ja rõugud tehakse korralikud, et need sadude käes läbi ei niiskuks. Kuiv vili veetakse kohe küü-

nidesse ja virnadesse. «Kokku vedamata vili on niisama hästi kui koristamata vili,» ütleb Uue Elu kolhoosi esimees H. Olbrei. Ka rehepeksul võib tekkida kadusid. Seepärast jälgivad masinistid K. Tüli ja E. Kaseranna, et peksukorv ja ventilaator oleksid hästi väljareguleeritud, peksaksid vilja puhtaks ega ajaks teri aganatesse ja põhku.

Nagu tähelepanekud on näidanud, on mitmedki kolhoosid hilinenud koristamise, rõukude põllulejätmise, veo, peksu jt. tööde juures tekkinud kadude tagajärjel mõnedel põldudel kaotanud kuni 50 protsenti terasaagist. Selle tagajärjel läks neis kolhoosides puudulikult organiseeritud töö tõttu iga väljatöötatud normipäeva kohta kuni 2 kg teravilja kaotsi. See näitab kujukalt, kui määratu suurt tähtsust omab võitlus õigeaegse, kiire ja kadudeta saagi koristamise eest, — ja uute eesrindlike meetodite rakendamine pakub meile selles võitluses kõige tõhusamat abi.

Kõigis meie vabariigi kolhoosides on vaja suunata kõik jõupingutused edukale saagikoristamisele, et täita normikohustus otse esimestel viljamasindamise päevadel heakvaliteedilise viljaga, varuda kõrge viljakusega ning kohalikele oludele kohandunud sordiseeme, varustada ühisloomakasvatus ja kindlustada kolhoosnikutele rikkalik normipäeva tasu.

KINDLUSTAME VILJALÕIKUSMASINATE KÕRGE TÖÖJÕUDLUSE

Tallinna oblasti Paide rajooni Õiguse Võidu kolhoosi esimehe H. Pandise juttustus

Ees seisab põllumajandusaasta tähtsaim võitlusülesanne — viljasaak on vaja kiiresti ja kadudeta koristada ning viljavarumisplaan täita ennetähtaegselt. Meie Paide rajooni Õiguse Võidu kolhoosi töötajad on mobiliseerinud kõik jõud, et seda ülesannet edukalt täita.

Viljakoristustöö toimub meil kindla tööplaani järgi. Meil tuleb koristada üle 350-hektaari talivilja ja üle 700 hektaari suvivilja. Kombainile on eraldatud suuremad, tasasemad ja kivideta põllud. Viljalõikusmasinad on meil aegsasti täielikku töökorda seatud. Ka tarvilikud tagavaraosad, vikatiterad jne. on olemas. Lisaks viljaniitjaile kasutame koristustööks mõnes brigaadis ka rohuniitjaid. Seega oleme rakendanud kõik masinad ning inimesed, et viljakoristustööd võimalikult lühema ajaga lõpule viia.

Mullu alustasime rukki koristamist ühena esimestest rajoonis ja tahame esimeste hulgas olla ka tänavu. Esimese valiklõikuse teeme kõrgemail seljandikel, kus rukis küpseb rutem ja võib üldmassiivi valmimise ajaks sattuda juba varisemisohtu. Edasi laieneb lõikus vastavalt vilja küpsemisele.

Kogemused on õpetanud, et viljakoristamisel tuleb hinnata iga päeva. Selleks et koristada vili kõige lühematel tähtaegadel ja ilma kadudeta, töötavad meil viljaniidumasinad 14—16 tundi päevas. Hobuseid on kinnistatud igale masinale kaks vahetust. Tallimees toob niitjale

iga nelja tunni tagant söönud ja väljapuhanud hobused. See võimaldab masinaid rakendada maksimaalse produktiivsusega ja nii suudab üks viljalõikaja niita kuni 5,5 hektaari vilja päevas.

Lõigatud rukki seome kohe vihkudesse ja paneme hakkidesse kindlasti samal päeval, et juhuslik vihm öösel vilja märjaks ei teeks. Lõigatud vili kuivab pärast vihma halvemini kui kõrrel olev ja pudeneb kiiremini. Kaheks-kolmeks päevaks põllule jäänud viljast variseb hektaari kohta kuni 150 kilogrammi teri. Et seda kadu vältida, selleks toimubki vihkudesse sidumine otsekohe masina järel.

Koristamisele järgneb kohe põllu riisumine hoburehaga. Neil kohtadel, kus põld on künklik ja mätlik, riisume käsitsi, siis ei segune riismed mullaga. Lapsed koguvad kokku mahajäänud viljapead. Sellega võidame iga 10 hektaari kohta kuni 1,5 tsentnerit teri, mis muidu kaotsi läheksid.

Enne koristustöö algust niidame tingimata kõik põlluääred käsitsi lahti, et hobused ei saaks vilja sõtkuda. Käsitsi niidetakse ka kivide ümbrus ja teised niisugused kohad, kus hobustega ei saa puhtalt niita. See on üks neist võtetest, millega kindlustame, et iga kõrs, mis põllul on kasvanud, koristatakse ja vili läheb kolhoosi salve.

Juba aegsasti kandsime hoolt ka selle eest, et iga viljalõikaja oleks varustatud terakogujaga. Ilma terakogujata võib küpse vilja koristamisel igal hektaaril pudeneda põllule 10—20 kilo ja enamgi vilja. Nii võib saja hektaari kohta täiesti märkamatult kaotada kuni poolteist tonni, s. o. terve autokoorma täie teri.

Et vilja koristamise ja varumise ülesannete täitmine edeneks edukamalt, selleks võtavad meil koristustööst osa kõik tööjõulised kolhoosnikud; rakendame igaüht tema võimete kohaselt. Ka loomakasvatuse ja administratiivala töötajad võtavad tööst vabal ajal osa viljakoristusest.

Kogu koristustöö toimub meil täielikult tükitöö alusel. Vilja koristamise ja peksmise ajaks on meil kehtestatud järgmine kindel päevagraafik: töö algab kell 6, ja sealjuures niisuguse arvestusega, et kell 6 ei hakata alles hobuseid rakendama, vaid masin hakkab lõikama juba vilja. Samast ajast alustavad tööd ka sidujad ja teised abitööjõud. Kella 13—15 on lõuna, kuid lõikusmasinad lõunavaheajaks seisma ei jää, sest lõikajatele tuuakse söök põllule ja neil on võimalus einestada iga nelja tunni tagant sel ajal, kui tallimehed rakendavad ette uusi hobuseid. Samal ajal vahetatakse ka uus teritatud tagavaravikat ja nüri vikat saadetakse kolhoosi sepa kätte teritada. Lõunatundide ajal mahaniidetud vilja aitavad kokku panna administratiivala töötajad, kes tulevad tööle igal pärastlõunal.

Õhtul kestab meil töö kuni pimedani. Juhul, kui hommikune tugev kaste takistab koristamise varajast alustamist, algab töö hiljem, kuid siis lühendame lõunatundi.

Meil on tehtud kõik ettevalmistused ka selleks, et viljapeksuagregaadid võiksid töötada täie koormusega. Samuti on korda seatud viljakuivatid. Sellega oleme loonud vajalikud eeldused tänavuse viljasaagi kiireks ja kadudeta koristamiseks ja riikliku viljavarumisplaani ennetähtaegseks täitmiseks.

KASUTAME VILJAVIHKUDE SIDUMISE KIIRMEETODIT

Tallinna oblasti Väike-Maarja rajooni Oktoobri Võidu kolhoosi liikmete A. Inno ja A. Rotbergi jutustus

Kolhoosil tuleb tänavu koristada ainuüksi talivilja 150 hektaarilt, millest ligi poole koristab kombain. Ülejäänud põllud on aga kivised ja kombainiga koristamiseks ebakohased. Sellepärast kasutamegi neil põldudel hobuviljalõikusmasinaid ja nende järel vihkude sidumist käsitsi.

Endistel aastatel oli meil viljakoristamise ajal põlluring jagatud üksikuteks sidumisosadeks. Ühe masina järel töötas 8 sidujat, kusjuures iga siduja töötas omaette — sidus ja kandis vihud kokku. Niisuguse töötamisviisi juures jäi siduja töörinne üsna piiratuks. Ja kui mõnikord juhtus, et lõikaja töötas halvasti, siis kannatas selle all ka siduja töö. Üldine tööproduktiivsus oli seetõttu madal. Kaheksa sidujat koristas päeva jooksul ainult 2 hektaari rukist.

Möödunud aastal tutvusime «Abiks Agitaatorile» eriväljaande kaudu vennasvabariikide eesrindlaste kogemustega viljavihkude kiirsidumise alal ja otsustasime seda kohe proovida. Jagasime tööprotsessi üksikuteks osadeks — Adele Inno tegi sideme, Ludmilla Raaga tõstis vihu sidemele ja Alide Rotberg sidus. Et sideme tegija töö oli kõige kergem, vihkude tõstja töö aga kõige raskem, siis vahetasime iga tunni tagant kohti. Ukraina NSV Žitomiri oblasti Brussilovi rajooni «Novoe Žitja» kolhoosi vihusidujad sidusid niiviisi neljakesi 15 070 vihku

päevas. Moldaavia NSV Orgejevski rajooni 28. Juuni nimelise põllumajandusliku artelli neljaliikmeline sidujategrupp sidus 15 020 vihku päevas. Meie esialgu nii suurte saavutusteni küll ei jõudnud, kuid edu oli siiski märgatav. Kasutades kiirsidumismeetodit tegime 3 sidujaga ära 6 siduja töö, sidusime ja panime 7 tunniga hakki üle 2100 vihu, koristades selle ajaga üle 1,5 hektaari põldu.

Et läinudaastane katse andis häid tulemusi, siis kasutame tänavu vihkude kiirsidumise meetodit juba kogu kolhoosi ulatuses, kusjuures täiendame seda Ukraina NSV Žitomiri oblasti Popeljanski rajooni «Tšervonõi Prapor» kolhoosi eesrindlaste poolt kasutuselevõetud uuenduslike võtetega.

«Tšervonõi Prapor» kolhoosi eesrindlane Aleksandra Aleksejenko, Jelena Pletenetskaja ja Anastasia Baranovskaja hakkasid vihke siduma ühestainsast viljapeost kokkukeeratud sidemetega. Et rukkikasv on tugev, siis võib rukki koristamisel sideme jätkamise vabalt ära jätta ja kasutada nn. «ühe poolega» sidet. Niisuguse sideme valmistamine läheb kiiresti ja seega kaob vajadus eri-sidemekeeraja järele. Siduja ligineb lastud vihule põiki masina liikumissuunaga, nii et viljapead jäävad paremale, kohendab kummardumise ajal vihu jalaga kokku, võtab parema käega viljapeo ja pistab selle tasandatud viljasülemi alla. Niipea kui vasak käsi on sidemeotsa vastu võtnud, keeratakse vihk kinni. Niiviisi töötades sidus kolmest sidujast ja ühest vihkude kokkukandjast koosnev grupp päeva jooksul 32 138 vihku põllul, kus keskmise saagina koguti 17 tsentnerit teri hektaarilt. Grupp töötas kolme sidujaga sellepärast, et

võisteldes edeneb töö hoogsamalt. Sel viisil kindlustati ka lõikuseks rakendatud masinate kõige parem teenindamine ja loodi kõige soodsamad tingimused hakkide ülesseadmiseks ning kokkukandmiseks.

Nagu «Tšervonõi Prapor» kolhoosi eesrindlaste saavutus näitab, kindlustab ühepoolse sideme kasutamine kaks korda jõudsama töö kui sidumine endisel meetodil, kus sidujad liikusid masina järel — üks kahepoolset sidet tehes, teine vihku sidemele tõstes ja kolmas sidudes. Seepärast kasutamegi oma kolhoosis tänavu rukki kokkupanekul ainult ühepoolset sidet kui tööd kiirendavat ja kergendavat meetodit.

KASUTAME ÄRA VILJAPEKSUMASINATE TÄISVÕIMSUSE

Tallinna oblasti Vao traktorijaama masinisti K. Tüli jutustus

Saagikoristamise ja viljapeksmise periood on kolhoosnikute ja traktorijaamade töötajate koostöö tulemuste kokkuvõte, mis näitab, kui edukalt meie põllumajanduse töötajad on täitnud oma ülesanded suurte saakide kindlustamisel. Sellepärast püüame saagikoristamise ja viljapeksmise perioodil töötada eriti pingsalt ja kasutada täielikult ära iga põllumajandusmasina, eeskätt aga just rehepeksumasinate täisvõimsuse, et viljamasindamine läbi viia võimalikult lühima aja jooksul ja sellega vältida igasugused kadude võimalused, mis kaasnevad pikaleveniva koristamise ja rehepeksuga.

Rehepeksu ajal on minu teenindada Tallinna oblasti Väike-Maarja rajooni Kommunismi Tee kolhoos, mille esimeheks on Arnold Pildmaa. Möödunud aastal masindati selles kolhoosis üle 600 tonni vilja, sealjuures kestis masindamine 15. augustist detsembri alguseni, s. o. kokku 14 nädalat. Tänavune masindatav viljahulk tõotab kujuneda veelgi suuremaks. Kui peksta mulluse tempoga, siis tähendaks see peksutöö venimist veelgi pikemale ajavahemikule ja järelikult ka suurenevaid kadusid. Meie — nii masinistid kui ka kolhoosnikud — otsustasime aga võidelda selle eest, et kaod oleksid võimalikult väiksemad.

Neist kaalutlustest lähtudes püüan tänavusel viljapeksu hooajal rakendada viljapeksuagregaadi täie koormusega, nagu seda tegi Stalini preemia laureaat N. Bredjuk, kes masinaga MKC-1100 peksis möödunud aastal üle 150 tonni vilja ööpäevas.

Juba mullu rakendati Kommunismi Tee kolhoosis rehepeksul tunnigraafikut, kuid töö organiseerimine jättis veel mitmeti soovida. Masinaid oli isegi kaks — teine neist võimas MKC. Viljapeks toimus aga ühes vahetuses. Pikk 10—11-tunniline tööpäev on aga väsitav, ja inimeste tööjõudlus langes selle tagajärjel märgatavalt. Ka allalaskjaid oli ainult üks, ja nii ei kasutatud masina võimsust kaugeltki täielikult ära. Kolhoosis peksti kahe masinaga ja 44 inimesega päevas välja 18—20 tonni teri. Masina tehniline norm oli sellega küll täidetud, kuid tõsi on see, et kumbki masin oleks võinud töö parema organiseerimise puhul päevas läbi peksta vähemalt kaks korda rohkem vilja kui peksis mullu.

Neid tähelepanekuid arvesse võttes arutasime käesoleval aastal kolhoosi juhatusega ja brigadiiridega töö organiseerimise küsimused juba aegsasti läbi. Otsustasime, et me ei oota masindamise alustamisega, kuni kogu talivili on täiesti kuiv, vaid alustame valikpeksmist võimalikult aegsasti. Nii ei saa algul küll täie koormusega töötada, kuid pekstes rukist varem koristatud põldudelt võidame ikkagi 2—3 päeva.

Järgnevalt läheb töö juba kahes vahetuses — kella 6-st hommikul kella 1-ni öösel. Kui varem töötas kahe masina juures 44 kolhoosnikut, siis tänavu rakendame ühe masina — MKC-i kahes vahetuses, kusjuures kummaski vahetuses töötab 24—26 inimest. Kui varem iga brigaad peksis oma maa-ala viljad ise, siis tänavu moodustame viljapeksu ajaks ülekolhoosilise rehepeksubrigaadi, kuhu koondame kõigi brigaadide parimad allalaskjad, virnategijad ja teised tähtsamatel sõlmkohtadel töötajad. Nii koondame brigaadi kahte vahetusse kokku 24—30 alalist töötajat, kes viivad läbi rehepeksu kõigis brigaadides. Ülejäänud tööjõu annab see brigaad, kelle maa-alal peksmine toimub. Sel viisil kindlustame kahevahetuselise tööga vähemalt 25-tonnilise väljapeksu ööpäevas. Ühtlasi saame ülekolhoosilise rehepeksubrigaadi moodustamisega masina täisvõimsuse kasutamiseks vajaliku arvu inimesi. Brigaadide viisi pekstes tegi kahe vahetuse rakendamise raskeks just see, et brigaadides ei jätkunud sageli ühe ainsagi vahetuse jaoks küllaldaselt inimesi ja masin pidi jooksma poole koormusega.

Masina tööjõudlust vähendas mullu ka see, et kasutati ainult üht allalaskjat. Prooviti ka rohkem vilja alla lasta, kuid niipea kui peks tõusis

juba 15 tonni piirini päevas, hakkas teri põhku minema. See asjaolu näitab, et masin nõuab suurema läbipeksu puhul täiendavat reguleerimist.

Tänavu uurisime rehepeksu eel hoolikalt kuulsa masinisti N. Bredjuki kogemusi ja neid arvestades teeme masina konstruktsioonis mõned muudatused. Et puistajad jõuaksid teri põhust paremini eraldada, selleks valmistame täiendava sõela. Pikakõrrelise vilja peksmisel võtame puistajate ribidelt ära iga teise või kolmanda liistu. Sarja plaadikesed tõstame kõrgemale, et tera ei satuks kõlgastesse, ning paneme peale suure teraviljasõela, nagu tegi seda Stalini preemia laureaat N. Bredjuk.

Kaera või otra pekstes suurendan elevaatorit käivitava puistajate võlli rihmaratta läbimõõdu kuni 160 millimeetrini. Kui ivaja tigu ei jõua elevaatorist kõiki teri vastu võtta, asetan elevaatori ülemise pea ülemineku klapi vertikaalselt, et osa teri läheks teo kaudu teisele puhastusseadisele, osa aga käise kaudu kolmandale puhastusseadisele. Peksukorvi ja trumli vahele jätan võimalikult suure vahe, sest see suurendab trumli läbilaskevõimet. Selliselt väljareguleeritud masina puhul peavad allalaskjad laskma vilja trumlisse tingimata tiheda ja paksu kihina, muidu võivad läbi minna peksmata viljapead. See asjaolu võimaldab aga vahetuse jooksul läbi peksta kuni 2 korda rohkem vilja kui mullu.

Selleks antakse vili ette kahelt poolt. Masinale ehitame teisele poole täiendava etteandmislaua. Töötajad rakendame vahetuses järgnevalt: allalaskjaid 2, mõlemad alalised; vihu lahtilõikajaid 2, mõlemad alalised; vihkude

virnast kättehangujaid 8, neist 4 alalised. Põhu otsa alt äravõtjaid 2. Põhu virnamisel võtame kasutusele traktorijaama töökojas valmistatud põhuhaaraja, mille abil transpordime põhu hobujõul otse virna otsa. Virna alustame kõrgema puu või selleks otstarbeks seatud posti juurest. Posti otsa on kinnitatud blokk, mille rattast jookseb üle 6—10 mm vaier. Vaieri kummaski otsas on haaraja, kusjuures üks neist ulatub posti, teine masina otsa juurde. Hobune on rakendatud haaketrossi külge. See haagitakse virna otsas vabanenud haaraja külge ja, vedades tühja haarajat masina juurde, lohistab hobune trossi teises otsas oleva haarajaga järjekordse põhusülemi virna otsa. Sel viisil vabaneb 4—6 virnahangujat. Hobuseid on rakendatud 1, ajajaid 1, aganavedajaid 4. Virna otsas on 4 alalist virnategijat; peale selle on veel 1 kottide alt äravõtja ja 1 kaaluja, mõlemad alalised, kes töötavad paaris. Vilja veame ära autoga. Viljavedajaid on 4.

Kogu selle töö viime läbi tunnigraafiku alusel.

Töö tulemusi kontrollime iga tunni ja vahetuse tagant. Iga 4,5 tunni tagant teeme 45-minutilise vaheaja. Vahetuse kestel saab kumbki vahetus lõunasöögi ühistoitlustamise korras. Masinist ja masinisti abi kasutavad neid vaheaegu masinate puhastamiseks, hooldamiseks. Vahetuste-vaheline hooldeaeg kestab pool tundi.

Niisuguse töökorralduse juures kestab masinistide tööpäev 20—21 tundi, sest õhtul, teise vahetuse lõpul, seame masina järgmiseks rehepeksupäevaks täielikku töökorda, et järgmisel päeval töö alustamisel ei tekiks seisakuid.

Töö puhtust ja masina reguleerimist kontrollime kogu tööaja vältel pidevalt.

Kõigi eespool mainitud töö ümberkorralduste tagajärjel loodame masina tänavused läbipeksud tõsta üle 25 tonni ööpäevas. See pole muidugi kaugeltki mitte masina võimete piiriks. Püüame ilmtingimata selle poole, et viljapeksumasinate tööjõudlus tõuseks senisest tasemest vähemalt 3 korda kõrgemale. Tahame kolhoosi taliviljad masindada 4—5 ja suviviljad 20 päeva jooksul. See võimaldab kolhoosil kogu koristustöö lõpetada lühima ajaga, väldib varisemiskaod ja kindlustab kolhoosnikutele nende tubli töö eest täisväärse tasu.

KOMBAINER ON KOLHOOSITALURAHVA ESIMESEKS ABIMEHEKS VILJAKORISTAMISEL

Pärnu oblasti Viljandi traktorijaama kombaineri E. Otsmani jutustus

Töötan tänavu juba teist aastat kombainerina Pärnu oblasti Viljandi rajooni Stalinliku Sõpruse kolhoosis. Möödunud aastal tegi iseliikuv kombain selles kolhoosis suurepäraselt läbi eksamikatse — koristasime sellega vilja alates kahe meetri kõrgusest rukkist ja lõpetades vaksapikkuse odraga. Koristasime ka umbrohtunud ja lamandunud segavilja, mille kohta arvatakse, et seda üldse ei saavat kombainiga koristada. Iseliikuva kombainiga koristasime vilja rohkem kui 400 hektaarilt, sellest 108 hektaari rukist ja 293 hektaari suvivilja, sõites üldse läbi 116 põldu ja põllulappi.

Nii nagu igal alal, nii ka kombaineri töö edu otsustab parimate, ratsionaalsemate töömeetodite rakendamine koristustöödel. Enamikel meie vabariigi kombainereil tuleb ületada viljakoristamisel rida raskusi — väikesed põllud, ebatasane pind, kivid põldudel, vältimatud tühisõidud jne., mis kõik kokku vähendavad tööviljakust. Kuid meie, kombainerite ülesanne on võita need raskused ja leida täiendavaid võimalusi kombaini tööjõudluse pidevaks tõstmiseks.

Milles seisavad need võimalused?

Ennekõike masina tehnilise hooldamise parandamises, et vältida mehhanismide tööst tulenevad seisakud. Teiseks, töö kvaliteedi tõstmises. Mullu lõikasin, kus põllupind lubas, võimalikult madalamalt, et ei oleks põhu ja terade kadusid. Hoolikalt pidasime silmas, et teri ei satuks põhku ega aganate hulka. Õigesti reguleeritud kombain teeb selles osas laitmatu töö. Enne vilja sõitmist reguleerisime kombaini osad — haspli, trumli peksukorvi vahe, trumli tiirud, sõelad, tuulejoa jne. — enam-vähem vastavalt koristatavale viljale, ja töö ajal ainult täpsustasime reguleerimist.

Lamandunud vilja koristamiseks olen heedri hästi madalale lasknud, haspli lõikeaparaadist rohkem ettepoole viinud ja madalale lasknud, et ta tõstaks lamandunud vilja vikatile. Et heeder on nüüd väga madalal lõikel, siis sõidan aeglasema käiguga; kiire käiguga lamandunud vilja puhtalt ära koristada ei saa. Lamandunud vilja saab kõige paremini koristada sõites kombainiga lamandumisele vastassuunas. Kui aga väikestel põldudel seda teha ei saa, siis olen koristanud ka teises suunas.

Kuivõrd meil on tegemist mitmesuguse suuruse ja kujuga põldudega, siis pööranguid ühesugusel meetodil teha ei saa. Nurgeliste põldude niitmist olen alati alustanud ümberringi. Sel moel lähevad nurgad pärast teravaks. Sellepärast olen nurkade peal jätnud iga ringiga veidi vahele. Pärast, põllu lõpetamisel, lõikan mahajäetud nurgad ühe pealesõiduga ära. Kandilise põllu juures sõidan mõne korra ümber ringi ja jaotan ta töö-eteks; siis olen otste peal vilja sõitnud ja niitnud ainult kahest küljest. Suurtel põldudel tuleb see muidugi jaotada tööeteks, nii et pikkus oleks umbes 5—6 korda suurem kui laius. Meil seda palju praktiseerida ei saa, sest põllud on alles väikesed.

Väga tähtis on kombaini õige marsruudi koostamine. Olenevalt vilja valmimisest olen seda alati teinud. Esiteks teen marsruudi talivilja koristamiseks. Seekord käib kombain kõik brigaadid läbi ja koristab ainult talivilja, kuna suvivili ei ole sel ajal veel küps. Et Stalinliku Sõpruse kolhoosis, kus ma tänavu töötan, on neli põllundusbrigaadi, siis koostasime koos iga põllundusbrigadiiri ja jaoskonna-agronoomiga aegsasti akti selle kohta, missugused põllud lähevad kombainiga koristamisele. Et töötan kolhoosis juba teist aastat, siis tean, missugused põllud on varem külvatud ja mis hiljem. Sellele vastavalt tegin ka marsruudi. Marsruudi koostamisel käisin isiklikult veel kord kõik põllud läbi, ja nii koostati marsruut õieti.

Brigaadi-sisese marsruudi teeme olenevalt vilja valmimisest, — alustame seal, kus on kõrgemad maad ja varajasemad külvid. Plaanmarsruuti koostades märkisin ära ka, mis vili kus põllul on, samuti põllu ohtlikud kohad jne.

Selliselt väljatöötatud marsruut soodustab märgatavalt kombaini tööd. Möödunud aastal mul marsruuti veel ei olnud, ja see asjaolu põhjustas nii mõnegi ülearuse tühja sõidu, mida üksikasjaliselt väljatöötatud marsruudi puhul oleks võinud vältida.

Minu tööpäev kestab viljakoristamise ajal kella 5—6-st hommikul kuni kella 24-ni öösel. Lõuna tuuakse meile põllule, ja poole tunniga oleme söönud ning läbi viinud ka masina tehnilise hooldamise. Et meie kolhoosides tehakse suurt tööd põldude parandamisel, kivide koristamisel ja kindlate külvikordade sisseviimisega luuakse ka suured põlluväljad, tõuseb kombaini töötootlikkus järjest. Käesoleval aastal võtsin kohustuse koristada 450 hektaari, s. o. 50 hektaari rohkem kui koristasin mullu. Tulevikus tahan aga töö viia tunnigraafiku alusele, nagu seda teevad vennasvabariikide kombainerid, ja saavutada veelgi paremaid tulemusi.

VILJA KÜÜNIDESSE JA VIRNADESSE VEDAMISEGA VÄLDIME SUURI KADUSID

Tallinna oblasti Rapla rajooni Uue Elu kolhoosi esimehe H. Olbrei jutustus

Kui vaadelda põllumajanduslike tööde üksikuid perioode, siis võib märgata, et mitte ükski neist pole mitmesuguste kiireloomuliste töödega nii üle koormatud kui sügisene viljakoristamise periood.

Kõik need tööd lausa kuhjuvad üksteisele, nõudes kiiret läbiviimist, ja iga viivitus nendes

töödes toob endaga kaasa kadusid ning viljasaagi langust.

Eriti suured kadude võimalused tekivad sademeterohkel sügisel, kus vihmad pidurdavad põllumajanduslikke töid, eeskätt vilja koristamist ja masindamist. Nii kaotas meie Uue Elu kolhoos 1950. aasta sügisel, kus sadusid oli võrdlemisi palju, mõnelt põlluosalt kuni 20 protsenti saagist. Mitmes Rapla rajooni kolhoosis, näiteks Punase Tähe, Järvakandi, Partisani kolhoosis jt. viibis vilja koristamine ja masindamine veelgi kauem ja kaod olid märksa suuremad. Rõugud, seistes kaua põllul, ligunesid vihmast läbi ja terasaak langes; langes ka terasaagi ja põhu väärtus. Lisaks sellele kannatas maaharimine. Kõrrekoorimine oli takistatud või jäi hoopis läbi viimata. Ka jäid põllud osaliselt kündmata. Samal ajal välditi aga meie kolmandas brigaadis, kus leidus küüne, viljakaod täielikult ja koristus-, rehepeksu- ning künnitööd lõpetati aegsasti.

Neid tähelepanekuid arvestades otsustas kolhoosi üldkoosolek 1951. aasta kevadtalvel, et kõigis brigaadides tuleb ehitada küünid, ja kui mõnes brigaadis peaks küünide ehitamine viibima, siis selles brigaadis tuleb vili sügisel kindlasti suurtesse virnadesse vedada, et vältida vilja läbiligunemist ning riknemist ja et vabastada põllud sügiseseks harimiseks õigeaegselt.

Kevadtalve kasutasime ehitusmaterjalide varumiseks ning nende ettevalmistamiseks. Ja niipea kui lumi sulas, algas meil ehitustöö. Viljalõikuseks valmis kolm suurt küüni — teisel brigaadil (22 m pikk, 10 m lai ja 7 m kõrge), neljandal brigaadil (36 m pikk, 10 m lai ja 6 m kõrge) ja esimesel brigaadil (56 m pikk,

15 m lai ja 8 m kõrge). Küünid tegime laudadega kaetud sõrestikehitustena. Katuste kattematerjalina kasutasime sindleid. Maksma läksid need küünid meil esimeses brigaadis 39 000 rubla, teises — 14 500 ja neljandas — 12 600 rubla. Seega kulus meil küünide ehitamiseks kogusummas veidi üle 65 000 rubla.

Ehitatud küünid rahuldasid meie viljade sisseveo vajaduse 1951. aasta sügisel täielikult, sest kombain koristas ligi 20 protsenti suviviljast ja rehepeks toimus vilja sisseveoga üheaegselt, nii et osa vilja peksime otse koormast. Sel ajal kui koormaid ees polnud, peksime virnast. Vihmaste ilmadega peksime aga küünidesse veetud vilja.

Niisugune töö organiseerimine kindlustas katkematu töö kogu koristus- ja rehepeksuperioodi jooksul. Et vihmaste ilmadega peksime hoogsalt rehte, siis kuivade ilmadega kasutasime seda rohkem tööjõudu vilja koristamisel ja sisseveol. Septembri lõpuks olid meil põllud juba viljast tühjad ja kõrred kooritud. Oktoobri lõpuks lõpetasime künnid ning vilja masindamise. Kogu saak oli koristatud ruttu ning kadudeta. Iga tera läks salve. Suvisele põuale vaatamata saime ligi 700 tonni teravilja.

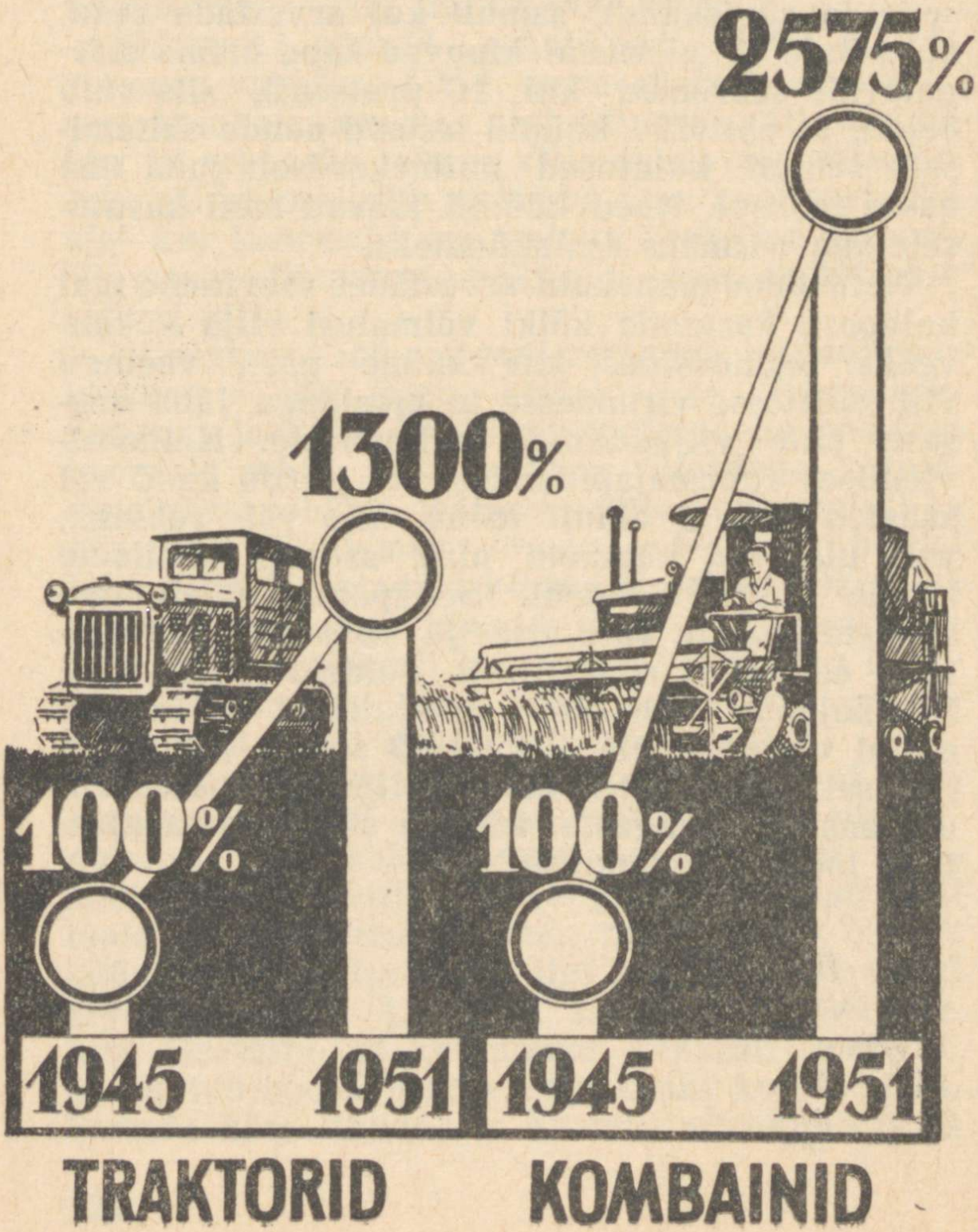
Kui arvestada, et kauaks põllule jäetud vilja juures esineb 10—50 protsenti kadusid, siis selgub, et vilja kokkuvedamisega võitsime vähemalt 70 tonni vilja. See kogus võimaldab meil toota 50—60 tonni piima, mille müük katab küünide ehitamise kulud ligi kahekordselt. Kuid arvestada tuleb ka põhu kõrgemat söödaväärtust. Seetõttu, et kasvatame rohkesti mesikat, on suviviljapõhk üsna valgurikkaks koresöödaks. Sadude käes ligunedes kaotab niisugune põhk

palju oma söödaväärtusest. Seda arvesse võttes võitsime küünide ehitamisega aastas vähemalt teist niisama palju kui võitsime terakadude arvel. Kui veel juurde arvestada need saagisäästud, mida annab korralik maaharimine (õigeaegne umbrohu hävitamine kõrrekoorimisega ja sügiskünd), samuti kui arvestada seda, et saduderohkel aastal kipuvad kaod olema märgatavalt suuremad kui 10 protsenti, siis võib öelda, et ehitatud küünid tasusid nende ehitamiseks tehtud kulutused mitmekordselt juba ühe aasta jooksul. Need küünid jäävad meil kasutusele aga mitmeks aastakümneks.

Neid tähelepanekuid arvestades soovitame igal kolhoosil kasutada kõiki võimalusi vilja kokkuveoks. Kolhoosides, kus küüne pole, veetagu vili suurtesse virnadesse ja mõeldagu juba aegsasti uute viljaküünide ehitamisele. Kolhoosiviisilises suurmajapidamises ei piirdu kaod või säästud kunagi ainult mõne kilo või rublaga, vaid ulatuvad kümnete ning sadade tuhandete kilode ning rubladeni. Sellepärast tuleb igasuguste kadude vältimise ja säästude saavutamise eest eriti energiliselt võidelda. Kui Uue Elu kolhoosi rahalised sissetulekud möödunud aastal ulatusid üle 1 600 000 rubla, siis seda just selle tõttu, et kolhoos võitleb juba mitmendat aastat igasuguste kadude vältimise ja säästude loomise võimaluste eest.

TRAKTORIJAAMADE MASINAPARGI KASV EESTI NSV-s

(traktorid arvestatud 15-hobujõulistes)

Suurte saakide meistrid

ELMAR AADOVI BRIGAAD — TERAVILJA SUURTE SAAKIDE KASVATAJA

Lenini-nimelise kolhoosi 4. põllundusbrigaadi põllud Paide rajoonis on kivised ja väga erineva mullastikuga. Vaatamata sellele koguti 1951. aastal brigaadis suured hektaarisaagid. Oder Maja andis hektaarisaagina 32 tsentnerit teri, kaer Jõgeva Agu 15,2 tsentnerit ja suvinisu Diamant 26 tsentnerit hektaari kohta. Ka mitmeaastase põldheina saagid on iga aastaga suurenenud. 1951. aastal koguti põldheina keskmiselt 37 tsentnerit hektaarilt. Need saagid ei ole juhuslikud, vaid saadud kogu brigaadi ennastsalgava ja tubli tööga.

Brigadiir Elmar Aadovit tuntakse kogu kolhoosis parima põlluharija ja virga töömehena. Hoolega võttis ta osa talvisest agro-zootehnilisest õppusest. Õppusel omandatud teoreetilised teadmised on olnud brigadiirile suureks abiks tema praktilises töös. Nii õppis ta täpselt tundma brigaadi muldade erinevusi ja nende

omadusi ning vastavalt sellele rakendama vajalikke agrotehnilisi võtteid. Tema algatusel on suurte saakide saamiseks võetud kasutusele rida uusi nõukogude agronoomiateaduse võtteid. Brigaadis seemendati möödunud ja tänavu kevadel suurem osa põlde ristikülvi meetodil, valmistati ja kasutati orgaanilis-mineraalseid graanuleid ning bakterväetisi, rakendati rukki kunstlikku tolmutamist jms.

Eriti suurt rõhku pani brigadiir kohalike väetiste kasutamisele. Tema mitmeaastased praktilised kogemused kinnitavad, et brigaadi põllud vajavad tugevalt orgaanilisi väetisi. Orgaaniliste väetiste koguste suurendamiseks kasutas brigadiir kõiki võimalusi. Nii veeti talvel põldude väetamiseks rohkesti madalsooturbamulda. Kesapõldudele veeti lisaks laudasõnnikule kolhoosi soo-uudismaade kraavikallastele väljakaevatud turbamuda ning piiritustööstuse jäätmeid.

Teades seda, et brigaadi põldudel on külviaeg väga piiratud, alustati möödunud aastal kevadpõllutöid juba aprilli lõpul. Kogu külv lõpetati 8. maiks. Umbrohtude hävitamiseks äestati oraseid kahel korral, sealjuures anti ka lämmastik-pealtväetist. Juurumbrohud orasest hävitati väljatorkimise ja kitkumisega.

Lähenes koristusperiood. Brigadiir E. Aadov teadis oma kogemustest, et viljakoristamise õigeaegsest läbiviimisest olenevad suured saagid. Sellepärast selgitas ta aegsasti välja brigaadis varemvalminud teraviljapõllud ning alustas nende valikkoristamist. Vilja õigeaegsete ja kadudeta koristamisele rakendati kõik koristusmasinad ja viljalõikuseks kohandatud heinaniidumasinad. Pärast viljaniitmist organi-

seeris brigadiir mahajäänud viljapeade kokkuriisumist ja käsitsi korjamist, tõmmates selleks kaasa brigaadi noored ja vanemad inimesed. See kõik kindlustas Elmar Aadovi brigaadi põldudel suured saagid.

40 TSENTNERIT OTRI HEKTAARILT

Kasutades nõukogude agrobioloogia saavutusi ja vennasvabariikide eesrindlaste kogemusi, saavutab Vinni sovhoosi põllundusbrigaad sm. H. Vahtra juhtimisel mitmete aastate vältel kõrgeid saake. Suvinisu saak 27—30 tsentnerit hektaarilt, kaerasaak 33 tsentnerit ja mitmeaastaste heintaimede saak 44—45 tsentnerit hektaarilt on tema brigaadis saanud keskmiseks saagiks.

Hoolimata ebasoodsatest ilmastikulistest tingimustest, sai tema brigaad 1951. aastal otri 8,4 hektaari suuruselt maa-alalt 40,7 tsentnerit igalt hektaarilt. Sellisest lõikusest Vinni sovhoosi maa-alal ei võinud kodanlikul ajal unistadagi.

Oder külvati endisele kartulipõllule, mis oli hästi väetatud fosforiitjahuga rikastatud sõnnikuga. Sügisel teostati põllul sügavkünd, kusjuures igal hektaaril künti sisse 1,5 tsentnerit superfosfaati ja 0,5 tsentnerit kloorkaaliumi. Külv viidi läbi puhastatud ja hästi sorteeritud seemnetega. Oder «Mai» sordi tuhande tera kaal oli pärast sorteerimist 45 grammi. Põldude niiskuse säilitamiseks viidi varakevadel läbi äestamine, enne külvi aga põld kultiveeriti ja veelkordselt äestati. Külv tehti ristkülvina ja varakult (28. aprillil), kusjuures ühele

hektaarile külvati 220 kg teri. Ühtlasi kasutati orgaanilis-mineraalseid granuleeritud väetisi kaks tsentnerit hektaari kohta.

Umbrohutõrjeks põldu äestati kaks korda kergete äketega: esimene kord odraorase tekkimisel, teine kord siis, kui taimedel oli juba kasvanud kolm lehte. Pealtväetamist tehti ammoniaaksalpeetriga 1,5 tsentnerit hektaari kohta.

Viljasaagi koristamine viidi läbi kombainiga.

EESRINDLIK LINAKASVATAJA ARSEENI SEPP

Valga rajooni Võitluse kolhoosis on eesrindlikumaks linakasvatajaks 2. põllundusbrigaadi brigadiir Arseeni Sepp. Sm. Sepa juhtimisel on brigaad igal aastal saanud suuri põllundus-kultuuride saake seetõttu, et siin rakendatakse eesrindlaste kogemusi ja uuemaid põllumajandusteaduse saavutusi. Üheks parimaks saavutuseks möödunud aastal brigaadi põldudelt oli rikkalik linasaak. 16 hektaarilt saadi kiudu keskmiselt 4,12 tsentneri hektaarilt ning linaseemet 3,5 tsentnerit hektaarilt.

Lina kasvatati 1949. aasta sügisel ülesküntud vanal söödil, kus 1950. aastal kasvas kaer. Pärast kaera koristamist künti põld sügisel. Kevadise mullaharimise alla andis brigadiir Sepp linapõllule mineraalväetist 100 kg superfosfaati ja 100 kg kaalisoola hektaari kohta. 4 hektaari suurusele pindalale andis ta lisaks veel lämmastikväetist 40 kg hektaarile. Kevadine mullaharimine toimus kergelt kultivaatoriga ning kohati ainult äkkega.

Et linapõld asus madalamal maal, külvati lina 24. mail laialtkülvis, 120 kg seemet hektaarile. Lina kasvas ilus ja ilma umbrohuta, mistõttu umbrohu kitkumine jäi ära. Lina koristati kombainiga. 12 hektaarilt saadi 3,96 tsentnerit kiudu keskmiselt iga hektaari kohta; 4 hektaari suuruselt pindalalt, millele oli antud lämmastikväetist, saadi 4,56 tsentnerit kiudu hektaarilt.

Et lina leotamine linaleotusaukudes vajab palju tööjõudu ja vastavaid leotusauke, siis laotati lina metsaäärsele madalamale rohumaale 1,5 sm paksuse kihina kastelikku. Kasteleos lina liguneb ja pleegib samaaegselt öise kaste ja päevase päikese mõjul.

Linavarte kiu kvaliteet osutus väga heaks ja linavarred arvati neljandasse sorti. Kolhoos sai 2. brigaadi linatoodangust 80 000 rubla. Kogu kolhoosi rahaline sissetulek linast oli üle 146 000 rubla.

Linakasvataja Arseeni Sepp kohustus tänavu kasvatama veel suurema saagi.

ÜLE 250 TSENTNERI SUHKRUPEETI HEKTAARILT

Valga rajooni Bolševiku kolhoos kogus 1951. aastal 10-hektaariliselt pindalalt 252 tsentnerit suhkrupeeti keskmiselt igalt hektaarilt. Riigile müüdud suhkrupeetide eest sai kolhoos üle 40 000 rubla raha ja lisaks sellele 4 tonni suhkrut.

Parimad suhkrupeedikasvatajad olid 3. põllun-

dusbrigaadis. Brigadiir Aleksander Männa juhtimisel saadi siin suhkrupeeti keskmiselt 266 tsentnerit hektaarilt.

Suhkrupeedi suure saagi kasvatamiseks eral dati selles brigaadis parimad põllud. Talinisule järgnenud suhkrupeedipõllul tehti kevadine korduskünd ja anti 30 tonni laudasõnnikut hektaarile. Mineraalväetisi sai suhkrupeet hektaari kohta: superfosfaati 300 kg, kaalisoola 200 kg ja pealtväetisena lämmastikväetist 100 kg.

Brigadiir Aleksander Männa praktiliste kogemuste ja talvisel agro-zootehnilisel õppusel omandatud teadmiste järgi annab suhkrupeet suuremaid saake siis, kui see külvata varakult. Nii näiteks mullu 20. mail külvatud suhkrupeet andis 202 tsentnerit hektaarilt, maikuu esimestel päevadel külvatud suhkrupeet andis aga 266 tsentnerit hektaarilt.

Esimesi töid pärast külvi oli peedipõllu vaheltharimine juurvilja vaheltharimise «siiliga». Sellele järgnes taimede kahekordne harvendamine mulla kobestamise ja umbrohu kitkumisega. Sealjuures anti taimedele kahel korral lämmastik-pealtväetist. Reavahed hariti kultivaatoritega kolmel korral 9—10 sm sügavuselt.

Brigaadi suhkrupeedikasvatajad võtsid endile konkreetsed sotsialistlikud kohustused kõigi tööde läbiviimiseks kõrgel agrotehnilisel tasemel. Erilist tähelepanu osutati just külvide hooldamistöödele. Vastavalt vaheltharimise, harvendamise, umbrohu kitkumise ja teiste tööde kvaliteedile, samuti koristamise õigeaegse ning (oktoobri keskpaik) hoolika läbiviimisega saadi erinevailt põllulappidelt ka erinevaid saake. Sotsialistlikus võistluses osutusid 3. bri-

gaadis parimateks suhkrupeedikasvatajateks Mahta Tamm — 307 tsentnerit hektaarilt, Leena Vaher — 302 tsentnerit hektaarilt ja Elisabeth Roosipuu — 294 tsentnerit hektaarilt.

Need saagid näitavad, et 250—260-tsentneriline suhkrupeedisaak hektaarilt meie vabariigis pole piiriks, vaid hoolika tööga on võimalik kasvatada hoopis suuremaid saake.

RIKKALIKU PÕLDHEINASAAGI KASVATAJAD

Türi rajooni Koidu kolhoosi 3. põllundusbrigaad sai 1951. aastal 30-hektaariliselt esimese aasta põldheina põllult 70 tsentnerit kuiva heina ja seemnepõllult keskmiselt 250 kg heinaseemet hektaari kohta.

Brigadiir Karl Pakk, teades seda, et põldhein parandab mullaviljakust külvikorras ning on heaks söödakultuuriks ühiskarjale, pööras juba kolhoosi esimestest aastatest suurt tähelepanu põldheinasaakide tõstmisele. Tema juhindub akadeemik Lõssenko õpetusest: kui põldheinasaak on alla 25 tsentneri hektaarilt, siis see enam ei paranda mulla struktuuri.

Suurte põldheinasaakide saamiseks rakendab brigadiir kõiki agrotehnilisi võtteid kompleksselt.

Talvrukki alla mineval mustkesal viidi läbi sügiskünd eelkoorijaga varustatud adraga. Hektaari kohta anti 30—40 tonni laudasõnnikut, 200 kg superfosfaati ja 100 kg kaalisoola.

Brigadiiri kogemustest on selgunud, et põldhein vajab kõige varajasemat külviaega. Samuti on tähtsaks saaki tõstvaks teguriks

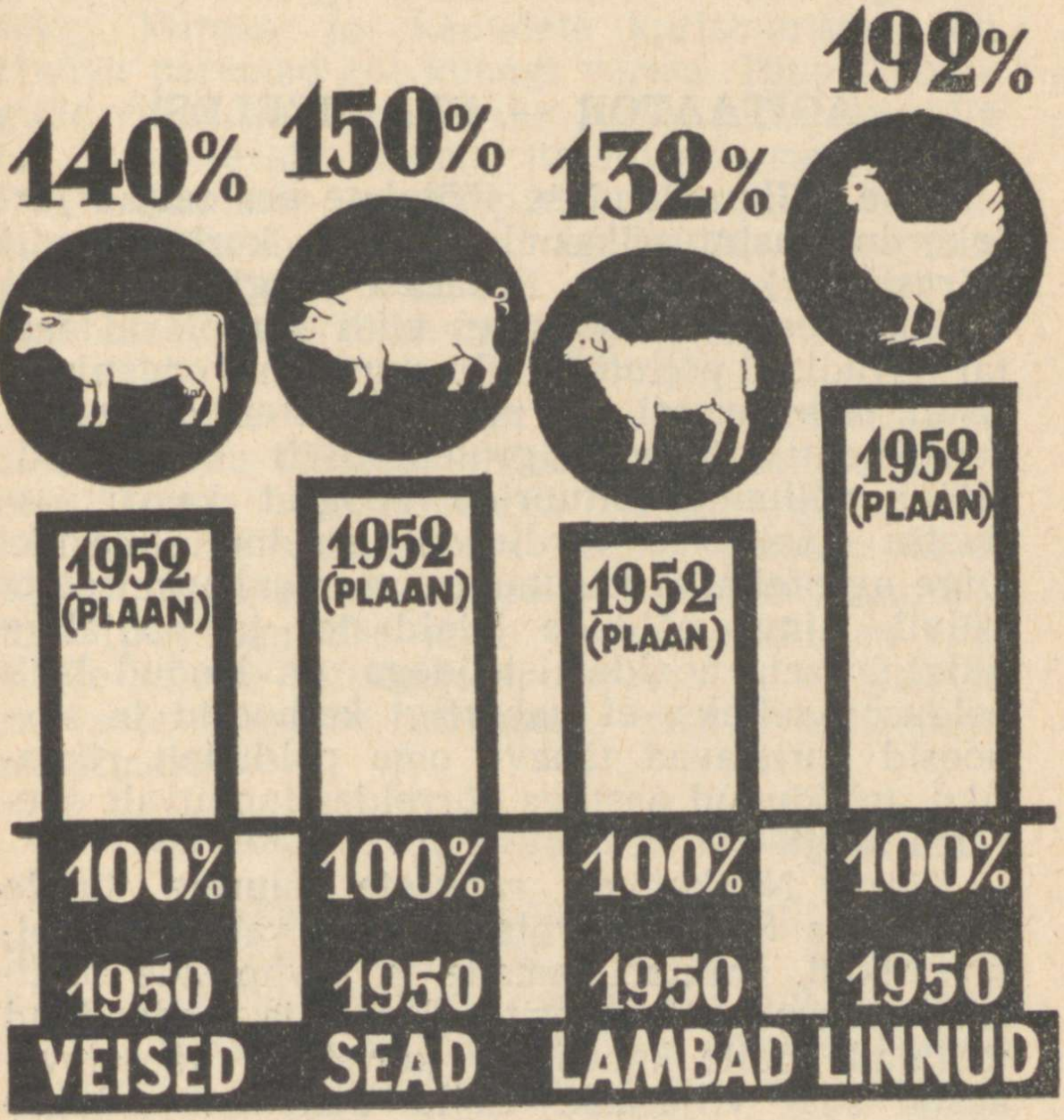
sobivate külvinormide kasutamine. Seepärast külvatakse brigaadis põldheina varajasematel tähtaegadel seemnenormiga 25 kg hektaarile varemkasutatud 17—18 kg asemel.

Pealt väetati põldheina aprilli esimestel päevadel. Normiks oli 250 kg superfosfaati ja 100 kg kaalisoola hektaari kohta.

Põldheina koristamine algas ristiku õitsemise algul. Niidetud hein koguti hoburehaga ridadesse. Pärast ühepäevast tuule ja päikese käes seismist pandi hein rõukudesse. 7—10 päeva pärast, jälgides mahlakamate varte kuivamist, veeti hein küünidesse.

Seemneheina koristamist alustati siis, kui ristikunutid, mis sisaldasid kõige rohkem seemet, olid valminud. Seemnehein niideti varahommikul. Pärast 6—7 päevast rõugus seismist peksti seemnehein, kusjuures saadi 250 kg seemet hektaari kohta. Seemet jätkus peale oma kolhoosi vajaduse müügiks ka naaberkolhoosidele.

EESTI NSV KOLHOOSIDE ÜHISKARJA ARVULINE SUURENEMINE

ERITEADLASTE nõuandeid

AGITAATOR — PEA MEELES!

Meie põllumajanduse töötajate ees seisab järjekordne vastutusrikas ülesanne — koristada vili kiiresti ja kadudeta. Peaaegu kõigis vabariigi kolhoosides ja sovhoosides viidi käesoleval aastal kevadised põllutööd läbi paremini, organiseeritult ja kiiremini kui mullu. Suurem osa põlde seemendati tänavu agrotehniliselt õigel ajal. Kõigi põllunduskultuuride hoogsat kasvu soodustas omakorda võrdlemisi soodne ilmastik. Õige agrotehnika kasutamisega maaharimisel ja külvil ning põldude laialdaste ja põhjalike külvijärgsete hooldamistöödega on loodud kõik eeldused selleks, et vabariigi kolhoosid ja sovhoosid koristavad tänavu oma põldudelt rikkaliku, möödunud aastaga võrreldes tunduvalt suurema saagi.

Kirjas Nõukogude rahvaste suurele juhile seltsimees Stalinile võtsid meie vabariigi kolhoosnikud, traktorijaamade ja sovhooside töölised, põllumajanduse eriteadlased ja teaduslikud töötajad endile kohustuse koristada käesoleval aastal suur viljasaak. Selle aukohuse edukas täitmine oleneb palju kõigi meie põllumajanduse töötajate ennastsalgavast tööst viljakoristamise perioodil. Viljakoristamisel ja varumisel tehakse kokkuvõte kolhoosnikute, traktorijaa-

made ja sovhooside tööliste, kõigi põllumajanduse töötajate käesoleva põllumajandusaasta senisest tööst, nende võitlusest suurte saakide eest. Saak põldudelt näitab, kuidas me täidame seltsimees Stalinile antud sõna.

Eeldused kõigi põllunduskultuuride õigeaegseks, kiireks ja kadudeta koristamiseks on tänavu paremad kui kunagi varem. Tänu Nõukogude valitsuse ja bolševike partei pidevale abile on käesoleval aastal tunduvalt suurenenud traktorijaamade masinapark. Võrreldes möödunud aastaga hakkab kolhooside ja sovhooside põldudel tööle tunduvalt rohkem iseliikuvaid kombaine, linakombaine ja teisi moodsaid masinaid.

Koristades rikkaliku saagi, kindlustame sotsialistliku tööstuse vajaliku toorainega, linnaelanikkonna toiduainetega ning tagame kolhoosnikutele normipäeva eest väärilise tasu. Eduka tööga aitame kaasa kommunismi suurehituste püstitamisele, meie võimsa Kodumaa edasisele kiirele õitsengule, anname oma panuse rahvaste ühisesse võitlusse rahu eest kogu maailmas.

Koristame vilja kiiresti ja kadudeta

Suuri saake kogume põldudelt ainult siis, kui lõpetame kõik koristustööd kiiresti, koristame kogu saagi ja säilitame selle. Et ligi 60 protsenti kõigist põllumajanduslikest töödest langeb lühikesele vilja koristamise ja varumise perioodile, siis ei tohi sellel pingelisel ajal raisata ühtki päeva ega tundi, hilineda koristustööde alustamise ja läbiviimisega.

Vili ei küpse suurtel põllumassiividel kõikjal

üheaegselt. Seepärast tuleb ulatuslikult rakendada vilja valikkoristamist. Kogemused on näidanud, et kuigi oleme kasvatanud põldudel rikkalikku saaki tõotava vilja, võime koristustöödega hilinemisel koguda sealt vaid keskmise või isegi alla seda saagi.

Pidage meeles!

Viljakoristamise alguse õige aja möödalaskmine toob kolhoosile suurt kahju. Valminud vilja varisemisel võib kaotada iga päev hektaarilt 30—50 kg vilja. Esmajoones varisevad kõige suuremad ja küpsemad terad. Vilja koristamist tuleb alustada vilja vahaküpsuse perioodil. Kui lühendate kõigi teraviljakultuuride koristusaega vähemalt 5 päeva võrra, kogute hektaarilt 2—3 tsentnerit enamsaaki.

Viljakoristajad lõikusmasinail — kasutage masinate täit võimsust, ületage kindlaksmääratud päevaülesanded!

Kolhoosides eraldatakse kombainiga koristamiseks paremad, puhtamad ja tasasemad põllud. Kuigi võrreldes möödunud aastaga tänavu koristatakse kombainidega tunduvalt rohkem vilja, tuleb siiski suur osa viljapõlde käesoleval aastal koristada viljalõikusmasinatega. Kolhoosnikud-viljakoristajad lõikusmasinail! Pidage meeles:

● Koristusmasina hea töö oleneb palju masina ja selle lõikeaparaadi korrasolekust ja reguleerimisest. Ebaõigesti reguleeritud keps ja halvasti seatud vikat raskendavad hobuste tööd, põhjustavad kepsuvarda murdumise ja vikatiterade lõhenemise. Käiake igal hommikul vikatiterad teravaks!

● Hoolitsege selle eest, et niiduala pikkus oleks selle laiusest suurem. Kui pikem külg ühtub künni suunaga, siis masin töötab ühetasaselt, hobused väsivad vähem ja saagikaod kahanevad. Mäenõlvakuil on parem valida pikem külg risti kallakuga.

Viljakadude vältimiseks varustage kõik viljalõikusmasinad terapüüdjatega. Töötades viljalõikusmasinal ilma terapüüdjata või kui see on halvasti reguleeritud ning õigeaegselt tühjendamata, kaotate vilja lõikamisel hektaarilt 10—20 kg teri.

● Vahetage hobuseid iga 3—4 tunni tagant, hoolitsege selle eest, et iga viljalõikaja töötaks 16 tundi ja koristaks 5—6 hektaari päevas. Kui hobused väsivad või liiguvad ebaühtlaselt, siis see segab lõikeaparaadi, hasplite ja rehade normaalset tööd. Osa kõrsi jääb kasvama ning teri pudeneb rohkesti. Kui liikumine jääb liiga aeglaseks, hakkab viljaniitja vilja sasima ja kitkuma.

Kasutada täiel määral ära kombainide võimsust

Iga kombaineri aukohuseks on saagikoristamisel võtta masinalt kõik, mis see on suuteline andma. Juurutage vennasvabariikide eesrindlaste kogemusi ja koristage teile kinnistatud iseliikuva kombainiga 25 tööpäeva kestel vähemalt 400 hektaari teravilja ja 50 hektaari seemnepõldheina!

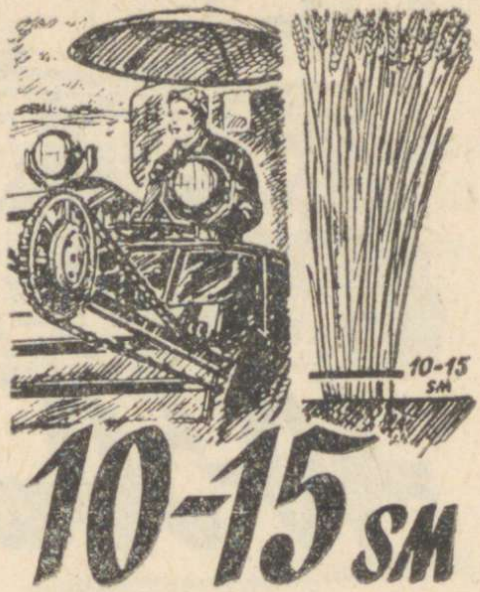
Pidage meeles!

● Iga kombaini jaoks tuleb kogu koristusajaks koostada üksikasjaline plaan-marsruut ja selle alusel välja töötada tunnigraafik. Selle koostamisel arvestage kombaini võimsust ja kiirust ning põldude iseloomu. Graafik kooskõlastage kolhooside põllundusbrigaadide brigadiiridega.

● Igas kombainiagregaadis on vaja organiseerida teravilja mahalaadimine käigu peal. Hoolitsege vilja pideva äraveo, kütte ja vee juurdeveo organiseerimise eest. Kombaini seisakute vältimisega koristate iga päev kümneid tsentnereid vilja rohkem.

● 20 kilogrammi teri hektaarilt säästate kombainiga töötades, kui varustate kombaini terapüüdjaga. Kombaini viljapeksuseadmete halva reguleerimisega võib igalt hektaarilt koristatud viljast sattuda põhu hulka 10—15 kilogrammi teri.

100 kilogrammi ja rohkem teri hektaarilt ning suurel hulgal põhku säästab kombainer, kui ta lõikab vilja madalalt, 10—15 sm kõrguselt. Reguleerige õigesti lõikekõrgus.

● Töötage võimaluse korral, kui pole kastet, ka öösi. Selleks valige umbrohuta hõredamad viljapõllud ja niisugused kultuurid, mida on kergem peksta.

● 3500 inimtööpäeva säästab kombainer kolhoosile, kui ta koristab teravilja vähemalt 400 hektaarilt. 12—13 inimtööpäeva kulub ühe hektaari vilja koristamiseks hobuniidumasinaga. Kombain aga koristab ja peksab selle maa-ala vilja ajaga, mis võrdub 2—3 inimtööpäevaga.

Rakendage kõik abinõud viljakadude vältimiseks

Suur osa kolhoosipõlde tuleb tänavu veel niita hobuniidumasinatega. Kolhoosnikud, pidage meeles, et kogu niidetud vili tuleb siduda vihkudesse ja panna samal päeval hakkidesse.

100—200 kilogrammi vilja kaotate, kui jätate niidetud vilja mõneks päevaks vihkudesse sidumata põllule lamama. Kui päeval niidetud vili seotakse kohe ja pannakse õhtuks hakkidesse, siis säästate hektaarilt 40—50 kilogrammi teri.

● Asetage hakid sirgetesse ridadesse ja jätke nende vahele 20—30 m maad. See kergendab hakkidele juurdepääsu ja vihkude kiiret vankritele tõstmist kuhilatesse veol.

40—50 kilogrammi teri hektaarilt võite kaotada viljavihkude lohaka vankrile viskamise ja hooletu veoga. Varustage iga vanker pudenevate terade kogumiseks riide või presendiga. Tehke koormad nii, et viljavihkude ladvad oleksid koorma keskel!

● Rakendage vilja kokkuveole kõik olemasolevad kahehobusevankrid. Kahehobuserakend säästab veotöödel 50 protsenti inimtööjõudu ja tõstab tööviljakuse mitmekordseks. 5—7 päeva pärast niitmise algust tuleb kogu koristatud vili vedada kokku suurtesse kuhilatesse viljapeksukohtade juurde.

Pidage meeles!

15—16 kilogrammi võrra vähem saaki kogute hektaarilt, kui jätate ühele ruutmeetrile maha 1—2 viljapead. Tõmmake viljapeade koristamisele kaasa kõik vanad kolhoosnikud, kooliõpilased ja pioneerid!

Koristustööde otsustav lüli — viljamasindamine

Hiljemalt viiendal päeval pärast viljalõikuse algust tuleb alustada vilja peksmist. Vilja kiire masindamisega suurendame tunduvalt saagikogust. Viljamasindamise perioodil tuleb jätkata raugematult võitlust viljakadudega.

● Hiljemalt 10 päeva enne saagi koristamise algust tuleb komplekteerida viljapeksubrigaadid, iga töötaja hästi ette valmistada ning instrueerida. Vedajate, kätteandjate ja vastuvõtjate, masinisti ja traktoristi, kõigi kolhoosnikute

täpne ning kooskõlastatud töö tagab edu ning katkematu tööprotsessi.

● Organiseerige viljapeksuagregaatide töö tunnigraafiku järgi ja kindlustage, et viljapeksumasinad töötaksid vähemalt 16—20 tundi ööpäevas.

● Viljapeksumasinate masinistid! Masindage viljapeksumasinaga MKC-1100 hooaja jooksul vähemalt 1000 tonni vilja.

Pidage meeles!

Kõige raskem töö on vihkude allalaskmine. Masina täielikuks ja ühtlaseks koormamiseks asetage masina laele 2 allalaskjat ja vahetage neid pidevalt.

150 ja rohkem kilogrammi teri kaotate ühelt hektaarilt koristatud viljast masina hooletu reguleerimisega. Teraviljakadude vältimiseks reguleerige õigesti masina peksukorv ja ventilaatorid. 1—2 tsentneri võrra rohkem hektaarilt on talvel kolhoosi ühiskarjal sööta ja allapanu, kui kindlustate ja organiseerite õlgede ja aganate õigel ajal kuhilatesse paneku.

1—2 päevaga on vaja peksta kogu seemnepõldhein kolhoosis. Sellega säilitate põldheina seemne väärtuse ja kindlustate suured põldheinasaagid järgmistel aastatel.

● Võidelge kütteõlide kokkuhoiu eest. Töötage iga kümnes päev kokkuhoitud õlide arvel.

*

Lühikesel vilja koristamise ja masindamise perioodil otsustatakse käesoleva põllumajandusaasta tulemused. Tänu sellele, et meie põllumajandus on rikkalikult varustatud mitmesuguste uuemate masinatega, on vabariigi kolhoosidel ja sovhoosidel kõik tingimused saagi edukaks koristamiseks. Nüüd on otsustav sõna öelda kolhoosnikutel, traktorijaamade ja sovhooside töötajatel, kelle ennastsalgavast tööst oleneb vilja kiire ja kadudeta koristamine, riiklike kohustuste ennetähtaegne täitmine, kõigi sügistööde õigeaegne lõpetamine.

Vili on kolhooside rikkus! Koristades rikkaliku viljasaagi anname oma panuse kommunismi ülesehitustöösse, Kodumaa võimsuse tugevdamiseks, rahu kindlustamiseks kogu maailmas.

LISATASU MAKSMINE KOLHOOSNIKUTELE PÕLLUNDUSKULTUURIDE VILJAKUSE TÕSTMISE EEST

Nõukogude kolhoositalurahvas viib edukalt ellu partei ja valitsuse poolt püstitatud üht tähtsamat ülesannet põllumajanduses — suurendab pidevalt teravilja, tehniliste ja teiste põllunduskultuuride viljakust, annab maale aastast aastasse üha rohkem põllumajanduslikku toodangut.

Partei ja valitsus hindavad kõrgelt suurte saakide meistrite tööd ning innustavad kogu kolhoositalurahvast võitlema uute saavutuste eest. Nõukogude võim autasustab suurte saakide meistreid ordenite ja medalitega, parimatele neist aga annab Sotsialistliku Töö Kangelase austava nimetuse. Peale selle juhivad partei ja valitsus kolhooside tähelepanu sellele, et ühismajapidamistes tulude jaotamisel hinnataks väärikalt suurte saakide kasvatajate tööd. ÜK(b) Partei Keskkomitee 1947. aasta veebruaripleenumi otsustes märgiti, et kolhoosides tuleb naturaaltulude jaotamisel arvesse võtta saak, mis on koristatud iga brigaadi ja üksiku lüli poolt, ja nimelt sääraselt, et kolhoosnikud brigaadides, kes on koristanud suurema saagi, saaksid ka suurema tasu, kes on aga kasvatanud plaanitust väiksema saagi, saaksid ka väik-

sema tasu. See juhend on vääramatuks aluseks kolhoosnikute töötasu arvestamisel.

Sotsialismi printsiip nõuab igaühelt tema võimete kohaselt ning kindlustab tasu tehtud töö järgi. See printsiip ei salli võrdsustamist.

Kolhoosis arvestatakse tööd normipäeva järgi. Normipäeva suurus teatud töö eest näitab tehtud töö kogust, selle kvalifikatsiooniastet ja töö keerulisust, kuid ei kajasta veel lõpptulemusi — saagi suurust.

Määrates kindlaks kõigile artelli liikmeile võrdse koguse saadusi ja raha ühe normipäeva eest ainult väljatöötatud normipäevade hulga järgi, arvestamata brigaadi või lüli poolt kogutud saagi suurust, satuvad eesrindlikud, ausalt töötavad kolhoosnikud, kes said suuri saake teravilja-, tehniliste ja teiste põllunduskultuuride alal, ebasoodsatesse tingimustesse võrreldes kolhoosnikutega, kes töötasid halvasti ning said madalaid viljasaake. Töö eest tasu maksmine ainult normipäevade järgi arvestamata viljakust viib selleni, et suuri viljasaake saavutanud kolhoosnikud saavad samasugust või väiksemat tasu kui need kolhoosnikud, kes on küll palju tööd teinud, kuid said madalaid viljasaake. Näiteks kolhoosi üks brigaad sai 75 hektaarilt 15 tsentnerit rukist hektaari kohta, kulutades kultuuri kasvatamiseks 1800 normipäeva. Sama kolhoosi teine brigaad aga korjas samasuguselt pindalalt 25 tsentnerit rukist hektaari kohta, kulutades tööde oskuslikuma organiseerimise tõttu vaid 1500 normipäeva. Saaduste jaotamisel ainult arvestatud normipäevade hulga järgi saaksid teise brigaadi liikmed vähem saadusi kui esimese brigaadi liikmed, kuigi nad oma tööga saavutasid suuremaid saake.

Sellise puuduse ning ühismajapidamise tugevdamist kahjustava praktika likvideerib lisatasu maksmine põllunduskultuuride viljakuse eest. Iga kolhoosniku tasu tuleb viia sõltuvusse mitte üksnes tema poolt tehtud töö hulgaga, vaid ka töö kvaliteediga.

Möödunud põllumajandusaastal ei maksetud vabariigi paljudes kolhoosides põllunduskultuuride viljakuse pealt lisatasu; kolhoosnikute tööd arvestati ainult väljatöötatud normipäevade arvu järgi. Seetõttu oli ka osa kolhoosnikute peamine tähelepanu suunatud ainult normipäevade arvu võimalikult suuremale väljatöötamisele, mitte aga saakide tõusule. See omakorda soodustab normipäevade lubamatut raiskamist, sest et püütakse vastu võtta võimalikult madalaid töönorme ja kõrgeid tööhindeid normipäevades.

Eesti NSV Ministrite Nõukogu määruses nr. 668 «Abinõudest töö organiseerimise, töötajõudluse tõstmise ja töötasu maksmise korra parandamiseks Eesti NSV kolhoosides» soovitatakse, et brigaadile, kes on ületanud saagi koristamise plaani temale kinnistatud põllunduskultuuride osas, tuleb ületatud plaani iga protsendi eest täiendavalt juurde arvata üks protsent normipäevadest, mis on kulutatud antud kultuuri või samalaadsete kultuuride grupile. Samuti toimub ka mahaarvamine — täitmata jäänud plaani iga protsendi eest üks protsent —, kuid mitte üle 25 protsendi selle kultuuri kasvatamisel kulutatud normipäevadest.

Brigaadi liikmetele ei või normipäevi juurde ja maha arvata mehaaniliselt, jagades juurde- või mahaarvamisele kuuluvad normipäevad lihtsalt brigaadi liikmete arvuga, vaid normipäevade juurde- või mahaarvamine kolhoosnikutele

saagi eest, mis brigaadi poolt on saadud neile kinnistatud kultuuride alal, toimub proportsionaalselt kõigi normipäevadega, mis kolhoosnik on teinud antud kultuuri või samalaadsete kultuuride grupi alal.

Toome näite täiendavate normipäevade arvestamisest iga üksiku brigaadi liikmele. Kolhoosnik brigaadis, kus ületati suviteraviljade plaanitud saak 40 protsendi võrra, töötas käesoleval põllutööperioodil sama kultuuri osas välja 100 normipäeva. Järelikult tuleb selle kolhoosniku 100 normipäevale juurde lisada sellest normipäevade arvust 40 protsenti — 40 normipäeva. Seega arvestatakse talle suviteraviljade kasvatamise eest kokku 140 normipäeva.

Mahaarvamine toimub samuti proportsionaalselt iga brigaadi liikme normipäevade arvuga, mis ta on välja töötanud antud kultuuri kasvatamisel. Maha ei arvata aga normipäevi töövõimetuilt kolhoosnikutelt ega alaealistelt (kuni 16 aasta vanuseni). Juurde ei arvata normipäevi neile kolhoosnikutele, kes kaaluva põhjuseta ei ole aasta jooksul täitnud normipäevade kohustuslikku miinimumi.

Kui aga kolhoosnikute üldkoosolek kolhoosi konkreetsetest tootmistingimustest lähtudes leiab vajaliku olevat hinnata brigaadide töötulemusi mitte neile kinnistatud plaani täitmise astme järgi, vaid kogu kolhoosi kohta keskmise viljakuse plaani täitmisega, tuleb normipäevade arvestamist või mahaarvamist teostada järgmiselt: brigaadile tuleb täiendavalt juurde arvata või temalt maha arvata normipäevi nii mitme protsendi võrra, kui mitme protsendi võrra antud kultuuri saagi kasvatamise plaanitäitmise protsent brigaadi poolt on suurem (või väiksem)

viljakuse plaani täitmise protsendist selle kultuuri alal keskmiselt kolhoosi kohta.

Näiteks kolhoos täitis rukki alal viljakuse plaani keskmiselt 106-protsendiliselt. Samas kolhoosis esimene brigaad täitis rukkisaagi kasvatamise plaani 112-protsendiliselt. Seega tuleb esimesele brigaadile juurde arvata 6 protsenti normipäevi sellest normipäevade arvust, mis on kulutatud antud kultuurile.

Lisaks täiendavale normipäevade juurdearvamisele soovitatakse Eesti NSV Ministrite Nõukogu 27. detsembri 1950. aasta määrusega nr. 1124 veel arvestada lisatasu natuuras või rahas üle plaani saadud saaduste teatava osa arvel. Saagi suurendamiseks ja kolhoosnikute materiaalse huvi tõstmiseks soovitab Eesti NSV Ministrite Nõukogu anda brigaadides töötavatele kolhoosnikutele ja tehniliste kultuuride ning juurvilja kasvatamisega tegelevatele brigaadisisestele lülidele lisaks peale ettenähtud normipäeva tasu kas osa saadusi natuuras või rahas, mis on saadud brigaadi või lüli poolt teravilja, kaunvilja, tehniliste, juurvilja- ja söödajuurviljakultuuride, puuvilja- ja marjaaedade viljakuse plaani täitmisel. Nii soovitatakse põllundusbrigaadides töötavatele kolhoosnikutele, kes on ületanud viljakuse plaani keskmiselt brigaadile kinnistatud kogu teraviljakultuuride külvipinnal, anda üks neljandik viljast, mis on nende poolt kogutud üle neile määratud viljakuse plaani.

Juhul, kui brigaadi kolhoosnikud on ületanud talinisu, suvinisu, kaunvilja ja tatra viljakuse plaani eraldi kogu kinnistatud külvipinnal, soovitatakse anda nendele lisatasuna üks kolmandik

osa tegelikult üle viljakuse plaani saadud saagist.

Brigaadi kolhoosnikutele, kes on ületanud kartulisaagi plaani kogu brigaadile kinnistatud külvipinnal, soovitatakse anda üks viiendik osa kartulist, mis on tegelikult saadud üle brigaadile määratud saagiplaani, natuuras või, kolhoosnikute nõusolekul, maksta nendele selle osa hind rahas, lähtudes sealjuures kartuli keskmisest müügihinnast kolhoosis. Sellise põhimõtte järgi toimub lisatasu maksmine ka kõigi teiste põllunduskultuuride viljakuse tõstmise eest.

Kolhoosnikutel plaani ületamise eest saadav lisatasu jaotatakse proportsionaalselt normipäevade arvuga, mis on välja töötatud kolhoosnikute poolt brigaadile vahetult kinnistatud teraviljakultuuride alal.

Kolhoosnikutel viljakuse plaanide ületamise eest saadaoleva lisatasu väljaandmist natuuras ja rahas teostatakse pärast põllumajandussaaduste riiklike müügikohustuste täitmist, seemne, söödavilja, kindlustus- ja kolhoosi muude ühiskondlike fondide salvestamist kolhoosi poolt üheaegselt kolhoosi tulude jaotamisega.

Täiendava tasu maksmine põllunduskultuuride viljakuse tõstmise puhul nõuab võitlust isikliku vastutamatuse vastu tööl ja brigaadidele kinnistatud maatükkidelt saadud saagi ranget arvestamist brigaadides üksikute kultuuride järgi. Näiteks viljade masindamisel saadud vili tuleb kaaluda ja arvestada eraldi brigaadide ja kultuuride järgi, mitte aga masindamisel segamini ajada.

Lisatasu maksmise rakendamisel omandab otsustava tähtsuse samuti brigaadidele ja lülidele õigete viljakuse plaanide andmine. Seda ei tohi

teha mehaaniliselt, vaid diferentseeritult, arvestades maatükkide erinevusi, mullaviljakust jt. konkreetseid tootmistingimuste erinevusi.

Kolhoosnikute normipäevade arvestamisel peab iga kolhoosniku arvestuslehele märkima mitte ainult seda, kui palju keegi üht või teist tööd tegi, vaid ka seda, millise kultuuri alal see töö on tehtud. Täiendavate normipäevade arvestamiseks ja lisatasu maksmiseks on ülaltähendatud nõue ilmtingimata tarvilik; samuti on see vajalik normipäevade kulutamise kontrollimiseks brigaadi ulatuses iga üksiku kultuuri kohta eraldi.

Paljud kolhoosnikud ei ole teadlikud lisatasu maksmise täpsest korrast või kuulevad sellest alles põllumajandusaasta lõpul, kui toimub saakide arvestamine ja tulude jaotamine. See ei ole õige. Lisatasu maksmise kord peab olema selge igale kolhoosnikule, ja selle küsimusega tuleb tegelda iga päev, et kolhoosnikud teaksid, mida rohkem nad võitlevad suuremate saakide eest, seda kõrgem on ka saadav lisatasu. Põllumajandusorganite töötajad peavad oma selgitustööga abistama lisatasu maksmise õiget rakendamist kolhoosides.

Lisatasu maksmine kolhoosnikutele nende töö järgi ergutab kolhoosnikuid agronoomiateaduse eesrindliku praktika ja saavutuste rakendamisele, kõigi põllunduskultuuride osas kõrgete saakide saamisele. Selle tingimusega seostatakse kolhoosi üldine huvi — saada samalt maatükilt võimalikult suuremaid saake — kolhoosniku isikliku huviga — saada sama töö eest võimalikult suuremat tasu.

TEOSTADA ÕIGEAEGSELT JA KÕRGE-KVALITEEDILISELT KÕRREKOORIMINE JA TALIVILJADE KÜLV

Viljakoristamine on hooajaline töö. Koristada vili kiiresti ja kadudeta, peksta kogutud saak lühima aja jooksul ja täita viljavarumisplaan — see kõik on peamine ja tähtsam sellel tööperioodil. Kuid kunagi ei tohi unustada, et üheaegselt viljakoristamisega algab ka võitlus järgmise aasta viljasaagi eest. Kõrrepõldude koorimine, taliviljade külv ja ka sügiskünd — need on tööd, millede õigeaegsest läbiviimisest oleneb kolhoosi saak järgmisel aastal.

Saagitaseme otsustav tõstmine on iga kolhoosi üks peamisi ülesandeid. Selle eest on vaja asuda võitlusse juba nüüd, viljakoristamise töörikkail päevil, organiseerida töö nii, et üheaegselt koristustöödega läbi viia kõik teised sellele perioodile langevad põllutööd nende parimail agrotehnilistel tähtaegadel.

Kõrrekoorimine

Katseandmed näitavad, et umbrohtunud põllul võib teraviljasaak väheneda kuni ühe kolmandiku võrra, võrreldes umbrohupuhtalt põllult saadava saagiga. Juurviljasaagi langus on aga veelgi suurem. Isegi vähese umbrohtumise tagajärjel võib majand, kus kasvatatakse 500 hektaaril teravilja, kaotada 80—100 tonni teri. Selliste kadude vältimise tähtsaks abinõuks on õigeaegselt läbiviidud kõrrekoorimine.

Eesrindlikud kogemused näitavad, et nii juur- kui ka seemeumbrohuga edukaks võitlemiseks peab mullaharimise põhiline töö teostuma kohe, niipea kui vili on harimisele tulevalt põllult lõigatud. Veel parem aga on, kui viljalõikus ja mullaharimine toimuvad üheaegselt. Millist mõju kõrrekoorimine avaldab saagitaseme kujunemisele, seda näitab ilmekalt Eesti NSV Teaduste Akadeemia Põllumajanduse Instituudi Kuusiku filiaalis läbiviidud katse, kus oktoobrikuus teostatud sügiskünd ilma eelneva kõrrekoorimiseta andis 16,7 tsentnerit otri hektaarilt, kuid põllult, kus kohe pärast vilja koristamist kõrs kooriti ja sügiskünd tehti oktoobrikuus, saadi hektaari kohta 23 tsentnerit otri, — enamsaak kõrrekoorimise tõttu 6,3 tsentnerit ehk 37,7 protsenti.

Kui kõrrekoorimine jääb hiljemaks enam kui 10 päeva pärast viljalõikust, siis ta oma ülesannet ei täida ega aita kaasa saagitaseme tõstmisele. Akadeemik Viljams peab vajalikuks kombainiga viljakoristamisel kõrrepõldu koorida samaaegselt viljakoristamisega kombaini järele rakendatud koorimisadraga.

Et kõrrekoorimist saaks kohe pärast viljalõikust alustada, selleks on vaja juba vilja koristamise ajal viljarõugud ja hakid põllul sirgetesse ridadesse panna ning lõpetada mahavarisenud kõrte ja viljapeade riisumine vilja koristamisega samal päeval. See vabastab hakkide või rõuguridade vahelised põlluosad kõrrekoorimiseks. Kuivade ilmade korral on viiepäevasest hakis või rõugus järelkuivamisest küllalt, et vilja võib juba vedada peksukohtadesse suurtesse kuhilatesse. Töö sellise organiseerimise juures jätkub 10 päevast kõrrekoorimise läbiviimiseks kogu koristatud põllupinnal.

Viime läbi

sügiskülvi hästi haritud ja väetatud põldudel!

Kasutame külviks ainult kõrgekvaliteedilist

sordiseemet!

Kõrrekoorimine ei asenda sügiskündi, vaid on selle kohustuslikuks eeltööks. Sügiskündi võib teostada pärast kõrrekoorimist siis, kui umbrohi on kooritud põllul tärganud. Seega peab meie oludes kõrrekoorimise ja sügiskünni vahet olema vähemalt 2 nädalat. Ka liig hiljaks jäetud sügiskünd ei täida oma otstarvet, eriti umbrohutõrje seisukohalt, sest pikk ajavahemik kõrrekoorimise ja sügiskünni vahel võimaldab juurumbrohul uuesti tugevaks areneda, mistõttu nad sügiskünniga ei hävi.

Taliviljade külv

Rahvasõna — «kuidas külvad, nõnda lõikad» — käib mitte ainult kevadkülvi kohta. Iga päev hilinemist, tööde kvaliteedi langus, agrotehniliste abinõude mittetäitmine — see kõik avaldab ka taliviljade külvil oma mõju järgmise aasta saagi kujunemisele. Seepärast on vaja, et taliviljade külvi organiseerimisse ja läbiviimisse suhtutaks samavõrdse suure tähelepanuga kui viljakoristamisse.

Üheks olulisemaks talivilja saaki määravaks teguriks on külviaeg. Katsete ja kogemuste andmetel on parimaks külviajaks Eesti NSV oludes talirukkile ajavahemik 20. augustist 1. septembrini ning talinisule ajavahemik 25. augustist 5. septembrini.

Neist tähtaegadest lähtudes on saagi kaotus hektaarilt iga hilinenud külvipäeva kohta talirukkil 16 kg ja talinisul 8 kg, kõrge agrofooni korral aga rukkil 31,6 kg ja talinisul 16,9 kg. Eriti suureks on kujunenud saagi kaotus külvide juures, mis on teostatud pärast 10. septembrit, ulatudes päeva kohta rukki juures 45,2 kilogrammini ja talinisu juures 30,9 kilogrammini. Seega näiteks majand, kus külvatakse 150 hektaari talivilja, kaotab 15. septembril teostatud külviga kõrge agrofooni juures ainult hilise külviaja tõttu ligi 75 tonni talivilja. Jääb külv veel hiljemaks, on saagi kaotus veelgi suurem. Näiteks 30. septembril teostatud külvi juures saadakse 150 tonni terasaaki vähem, kui oleks saadud 25. augustil teostatud külviga.

Et külv ei hilineks, selleks peavad kesapõllud olema õigeaegselt ette valmistatud. See-

pärast on meie lähemaks ülesandeks sel alal — kohe koristada kesapõllult eelkultuurid (kus seda veel pole tehtud) ja kesapõld kohe pärast seda kultiveerida 5 sm sügavuselt, hiljemalt nädala pärast järgnegu sõnnikuvedu, kusjuures sõnnik sisse künda vedamise päeval. Küntud kesapõld tuleb kohe äestada, et takistada niiskuse kadu. On nõudeks, et kultuuride alt vabanev kesa küntaks vähemalt kolm nädalat enne talivilja külvi, et muld saaks enne külvi vajalikult vajuda. Kui aga künd on mõningatel põhjustel siiski hiljemaks jäänud või muld on liiga kohev ja kerge, tuleb kündi rullida. Külvates vajumata mulda tekib talvekahjustuste hädaoht.

Kolhoosnikud!

4—5

korda hoiate kokku mineraalväetisi

orgaanilis-mineraalsete graanulite kasutamisega

Kesade korraliku harimise kõrval omab kaaluvat tähtsust ka väetamine. Kultuurita kesadel, millede väetamine ei ole veel mitte igas kolhoosis lõpetatud, antagu orgaanilist väetist hektaari kohta vähemalt 20 tonni.

Tuleb arvestada veel mineraalväetiste otstarbekat kasutamist. Nagu katseandmed on näidanud, tuleb pulbrikujuliste mineraalväetiste andmist lahus orgaanilistest väetistest pidada

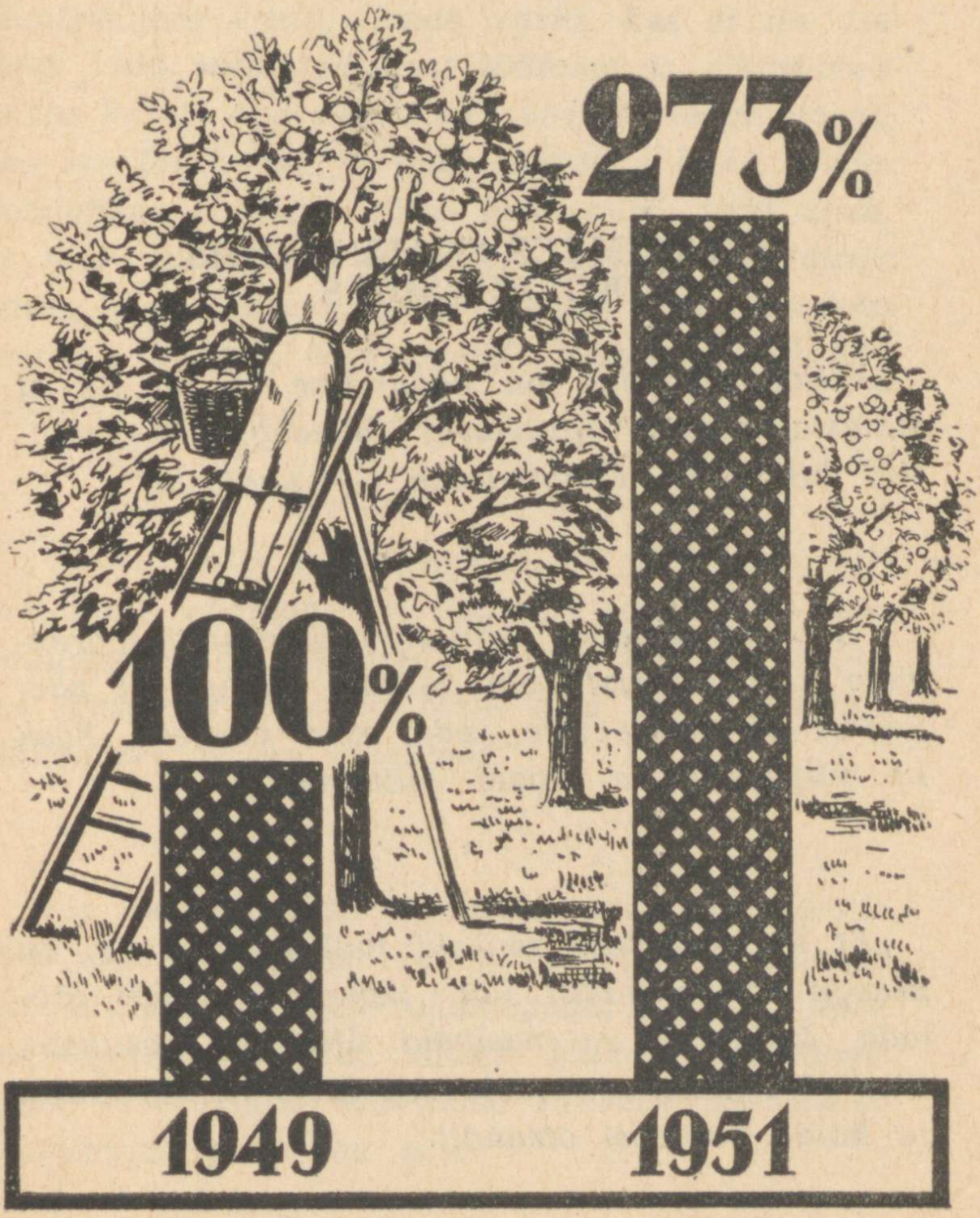
mineraalväetiste raiskamiseks, sest mineraalväetiste (eriti fosforväetiste) andmine koos orgaaniliste väetistega annab ulatuslikumalt suuremaid saake.

Vajaliku talivilja sordiseemne soetamisel varutagu seeme ulatuses, mis võimaldab külvata õige külvinormiga. Talinisu ei tuleks külvata vähem kui 5,5 miljonit idanevat tera ühe hektaari ehk 550 idanevat tera ühe ruutmeetri kohta, rukist aga hektaarile 6 miljonit ehk ruutmeetrile 600 idanevat tera, mille kohaselt tuleb, võttes arvesse puhtuse ja idanevuse protsenti ja seemne tuhande tera kaalu, külvata ühele hektaarile talirukki seemet 180—200 kg ning talinisuseemet 190—210 kg.

*

Kirjeldatud tööd on vaid osa neist, mis tuleb läbi viia viljakoristamise perioodil. Et teha kõik need tööd õigeaegselt ning kõrgekvaliteediliselt, selleks on vaja kolhoosides töö organiseerida läbikaalutult. Õieti jaotada tööjõud, kindlustada kõigi tööde juures kõrge töövilja-kus — see on peamine ja otsustav edu saavutamisel. Selgitades kolhoosnikutele viljakoristamise perioodile langevate kõigi teiste põllutööde õigeaegse läbiviimise tähtsust, nende tööde konkreetseid ülesandeid, arendades sotsialistlikku võistlust, tõmmates kõik kolhoosnikud sellest aktiivselt osa võtma — sel teel me kindlustame edu töös.

PUUVILJA- JA MARJAAEDADE PINDALA KASV EESTI NSV KOLHOOSIDES

Kasutage vestlustes

SELTSIMEES STALIN TÖÖST KOLHOOSIDES

„Viljakoristamine on hooajaline töö ja ta ei armasta oodata. Koristasid õigeaegselt — võitsid, hilinesid koristamisega — kaotasid!"

*

„. . . Ärge kalduge kõrvale peaülesandest, arendage viljavarumist kohe lõikuse esimestest päevadest ja forsseerige seda, sest esimene käsk on viljavarumise plaani täitmine . . ."

*

„Et kolhoosnikud saaksid jõukaks, selleks on praegu tarvis ainult üht: kolhoosis ausalt töötada, traktoreid ja masinaid õieti ära kasutada, õieti ära kasutada tööloomi, õieti harida maad ja hoida kolhoosi omandit."

*

„Sotsialism ja töö on teineteisest lahutamatud. Meie suur õpetaja Lenin ütles: „Kes ei tee tööd, see ei pea ka sööma.“ Mida see tähendab, kelle vastu on sihitud Lenini sõnad? Ekspluateerijate vastu, nende vastu, kes ei tee ise tööd, vaid sunnivad teisi töötama ja rikastuvad teiste kulul. Aga veel kelle vastu? Nende vastu, kes ise logelevad ja tahavad teiste kulul elada. Sotsialism ei nõua mitte logelemist, vaid seda, et kõik inimesed töötaksid ausalt, töötaksid mitte teiste kasuks, mitte rikaste ning ekspluateerijate kasuks, vaid iseenda kasuks, ühiskonna kasuks.“

*

„. . . Kui kõik kolhoosnikud, — kõik, aga mitte ainult enamus, — töötavad ausalt, — siis kolhoosides on külluses saadusi, neil on külluses igasugust vara ja meie maa muutub kõige rikkamaks maaks maailmas.“

*

„Me peame nüüd taotlema seda, et astuda veel üks samm edasi ja aidata kõigil kolhoosnikel, nii endistel kehvtalupoegadel kui ka endistel kesktalupoegadel, tõusta jõukate tasemele. Seda on võimalik saavutada ja selle me peame saavutama iga hinna eest.“

STALINLIK HOOLITSUS KOLHOOSITALURAHVA EEST

Hoolitsedes pidevalt kolhoositalurahva eest, suunates teda teel kommunismile on partei ja Nõukogude valitsus loonud kõik materiaalsed võimalused tööviljakuse kiireks kasvuks külas, põllumajanduslike tööde mehhaniseerimiseks, loomakasvatuse produktiivsuse tõstmiseks.

● Suured summad eraldatakse iga aasta sotsialistliku põllumajanduse arendamiseks. Riikliku eelarve summadest on eraldatud ajavahemikul 1946.—1950. a. põllumajandusele 116 miljardit rubla, s.o. ligi kaks korda rohkem kui sõjaeelse viie aasta jooksul.

Käesoleval aastal on NSV Liidu riigieelarves ette nähtud assigneeringuid põllumajandusele 34,7 miljardi rubla suuruses. Nimetatud summast on 17 miljardit rubla määratud traktorijaamade ja metsamajanduse finantseerimiseks.

Eesti NSV riigieelarve kulud põllu- ja metsamajanduse finantseerimisel on määratud kindlaks 138 315 000 rubla suuruses summas.

● Sõjajärgse stalinliku viisaastaku jooksul andis NSV Liidu tööstus põllumajandusele 536 000 traktorit (arvestatult 15-hobujõulistes), 93 000 kombaini, 341 000 traktoriatra ja palju muid põllutöömasinaid.

Möödunud aastal said meie Kodumaa sotsialistlike põldude töötajad veel 137 000 traktorit (arvestatult 15-hobujõulistes), 53 000 kombaini, neist 29 000 iseliikuvaid, 59 000 veoautot ning 2 miljonit põllutöömasinaid.

● NSV Liidus on 8680 traktori-, metsaistutamis- ja muud jaama, — 1600 jaama võrra rohkem kui oli sõjaeelsel 1940. aastal.

Eesti NSV-s suurenes traktorijaamade arv sõjajärgse viisaastaku jooksul kahekordseks ning praegu töötab meil 65 traktorijaama, mis teevad 65 protsenti põllutöödest.

● Partei ja Nõukogude valitsus pööravad määratu suurt tähelepanu ühiskondliku loomakasvatuse arendamisele. 1949. aastal võtsid NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b) Partei Keskkomitee vastu ühisloomakasvatuse arendamise kolme aasta plaani. Selle plaani täitmise tulemusena ületas veiste arv 1951. aastal kolhoosides sõjaeelse taseme 40 protsendi võrra, lammaste ja kitsede arv — 63 protsendi, sigade arv 49 protsendi võrra, lindude arv 2 korda.

● Stalinlik looduse ümberkujundamise plaan on uueks etapiks meie sotsialistliku põllumajanduse arendamisel, tema tõstmisel enneolematule tasemele. Vastavalt sellele plaanile muutuvad mõnede aastate jooksul looduslikud tingimused ja kliima meie maa määratu suurel territooriumil, mis hõlmab 120 miljonit hektaari. On loomisel metsavööndid, mis hakkavad tõkestama põuatuuli. Kolhoosides ja sovhoosides luuakse 45 000 kunstlikku veekogu. Stalinlikku looduse ümberkujundamise plaani teostatakse NSV Liidu Euroopa-osa stepi- ja metsastepi rajoonides ja see hõlmab 16 oblastit, 2 kraid, 3 autonoomset vabariiki ning Ukraina NSV. Sellel territooriu-

mil asub rohkem kui 77 000 kolhoosi, üle 22 000 sovhoosi ja rohkem kui 3000 traktorijaama.

● Määratu suureks panuseks looduse ümberkujundamise üritusse on valitsuse otsused kommunismi suurehituste rajamise ja nendega üheaegselt loodavate niisutussüsteemide kohta. Selle geniaalse plaani mõju avaldub kahe kontinendi — Euroopa ja Aasia — loodustingimustele. Põuastesse rajoonidesse tekib rööbiti juba olemasoleva Tsimljanski merega 8 hiiglaslikku veehoidlat, rajatakse sadade kilomeetrite pikkusi kanaleid, mis toovad elustavat vett põldudele. 5—6 aasta jooksul juhivad nõukogude inimesed vee ligi 28 miljoni hektaari suurusele maa-alale, mis ületab kogu Inglismaa territooriumi.

● Suurte hüdrotehniliste ehituste lõpliku valmimisega hakkab meie sotsialistlik Kodumaa maade niisutamise ja veega varustamise tagajärjel täiendavalt igal aastal saama 500 miljonit puuda nisu. Toorpuuvilla-toodang kasvab 3 miljoni tonni võrra aastas. Sellest jätkub 8 miljardi 250 miljoni meetri puuvillase riide tootmiseks.

Meie Kodumaa niisutatavad ja veega varustatavad maa-alad hakkavad tootma igal aastal niipalju mitmesuguseid põllumajandussaadusi, et nendest jätkub 100 miljoni inimese ülalpidamiseks.

● Stalinliku looduse ümberkujundamise plaani koostisosaks on ka laialdased melioratiivsed tööd, mida teostatakse meie vabariigis. Vastavalt plaanile teostatakse melioratsioonitöid 1 miljoni hektaari suurusel maa-alal, mis moodustab 36,2 protsenti Eesti NSV kogu põllumajanduslikust maast.

● Suure Oktoobrirevolutsiooni eel oli Venemaa külades ainult 80 elektrijõujaama. Nad asusid kõik mõisades. 1940. aastal kasutas meie maal elektrienergiat 10 000 kolhoosi ja 2500 traktorijaama.

Sõjajärgse stalinliku viisaastaku jooksul elektrifitseeriti Nõukogude Eestis 89 sovhoosi, 42 traktori- ja maaparandusjaama, 486 kolhoosi ja 33 000 kolhoosniku elamut. 1952. aastal asub rivisse terve rida uusi soojus- ja hüdroelektrijaamu, mis annavad meie rahvamajandusele täiendavalt kümneid tuhandeid kilovatte elektrienergiat.

● Saavutatud edusammude eest põllumajanduse arendamisel 1945.—1951. aastail autasustas Nõukogude valitsus 200 000 põllumajanduse eesrindlast. Ligi 6000 põllumajanduse eesrindlast kannab Sotsialistliku Töö Kangelase kõrget aunimetust.

● Partei ja valitsuse pideva hoolitsuse tulemusena kasvab Eesti NSV kolhooside jõukus, kerkivad uued tootmis- ja eluhooned. Ainuüksi möödunud 1951. aasta jooksul ehitati meie kolhoosides hobusetalle 10 800 hobusele, karjalautu 33 800 veisele, vasikalautu 10 500 vasikale, sigalaid 29 800 seale, lambalautu 12 700 lambale ja lindlaid 198 400 linnule. Linnalähedased kolhoosid arendasid laialdaselt lavade ja kasvuhoonete ehitamist. Harju rajooni Kalevi kolhoos lõpetab 8000-ruutmeetrilise pindalaga ja Koidu kolhoos 3500-ruutmeetrilise pindalaga kasvuhoone ehitamist.

● 1949. aastal oli NSV Liidu kolhoosides 50 000 klubi, lugemistare ja raamatukogu, üle 4000 rajooni-kultuurimaja, kümneid tuhandeid koole, kinoteatreid, agrolaboratooriume.

Rahvusvahelistel teemadel

PÕLLUMAJANDUSE TÕUS RAHVADEMOKRAATIA MAADES

(Kasutage vestlustes)

Sellal kui kapitalistlike riikide rahvad ägavad üle jõu käivate relvastumiskulude all, sellal kui miljonilised töörahva hulgad kannatavad nälga, viletsust ja puudust, tehakse rahvademokraatia maades hoogsat, rahulikku loovtööd, rajatakse helget elu, luuakse kõik tingimused uue, sotsialistliku ühiskonna ülesehitamiseks.

Teiste rahvamajandusharude kõrval on suurt edu saavutanud ka rahvademokraatia maade põllumajandus. Põllumajanduse üldine tõus rahvademokraatia maades on eeskätt nendes maades läbiviidud revolutsiooniliste ümberkujunduste tulemus, mille tagajärjel likvideeriti mõisnike ülevõim ja maareformide tulemusel maa läks nende kätte, kes seda harivad.

Tänu Nõukogude Liidu igakülgsele omakasupüüdmatule abile varustatakse rahvademokraatia maade põllumajandust üha suuremas ulatuses eesrindliku põllumajandusliku tehnikaga. Tähtsat osa nende maade põllunduse arendamises etendab kodumaise põllumajandusliku masinaehituse arendamine. Rahvademokraatia

maade põldudel töötab tuhandeid traktoreid, kombaine ja teisi kõrge tootlikkusega põllumajanduslikke masinaid.

Nõukogude Liidu kolhoositalurahva saavutused innustavad ka rahvademokraatia maade talupoegi hakkama maad harima kollektiivselt, mis avab neile tee jõukale ja õnnelikule elule. Käesoleva aasta kevadel levis rahvademokraatia maades laialdaselt põllumajanduslike kooperatiivide, riiklike majandite, traktorijaamade, töötava talurahva, asulate, rajoonide ja oblastite vaheline võistlus viljakuse tõstmiseks, varumisplaanide eeskujulikuks täitmiseks, loomade arvu suurendamiseks ja nende produktiivsuse tõstmiseks, masinate paremaks ärakasutamiseks.

Põllumajanduse töötajad rakendavad kogu jõu selleks, et edukalt täita kommunistlike ja töölisparteide ning rahvademokraatlike valitsuste tähtsaid otsuseid, mis on suunatud põllumajandusliku toodangu tõstmisele.

Bulgaaria

Rahvademokraatliku valitsuse ja Bulgaaria Kommunistliku Partei juhtimisel on viimastel aastatel saavutatud põllumajanduses suuri edusamme.

● Partei ja rahvavõimu pideva hoolitsuse tulemusel mehhaniseeritakse intensiivselt vabariigi põllumajandust. Kui 1940. aastal oli Bulgaarias kõigest 3000 traktorit, ja needki olid kulaklike elementide käes, siis möödunud aastal töötas Bulgaaria põldudel 7300 nõukogude traktorit. Käesoleval, 1952. aastal, aga omab vabariigi põllumajandus 9000 traktorit. Kuni

1944. aastani oli bulgaaria rahvas näinud kombaine ainult fotodel, 1951. aastal aga töötas Bulgaaria põldudel 550 kombaini, mis olid saadetud Nõukogude Liidust. Tänavu suvel suureneb nende arv enam kui kahekordseks. Kombainidega koristatakse vilja ühelt neljandikult kõigi vabariigi kooperatiivmajandite külvipindadelt.

Juba rohkem kui pool põllutöödest kooperatiivsetes põllumajanduslikes ühistutes teostatakse nüüd nõukogude ja kodumaiste põllutöömasinate abil.

● 1945. aasta alguses oli Bulgaarias 110 kooperatiivset põllumajanduslikku ühistut. 1948. aasta alguseks suurenes nende arv rohkem kui viiekordseks. 1949. aasta lõpuks oli neid aga juba 1605. Veelgi kiiremini kasvas nende kooperatiivide liikmete arv. Kui 1945. aasta alguseks oli kooperatiividel 7200 liiget, siis 1949. aasta lõpuks oli kooperatiivide liikmete arv kasvanud 200 000-ni.

1951. aasta lõpuks kuulus talurahva töökooperatiividesse 53,3 protsenti talundeist. Praegu on Bulgaarias rohkem kui 2750 kooperatiivmajandit, kus talupojad harivad ühiselt maad.

● 1951. aasta vältel suurenes traktorijaamade arv Bulgaarias 95-lt 115-ni. Nad osutasid bulgaaria töötavale talurahvale ülisuurt abi, kündes kooperatiivmajandeis üles 46 protsenti kogu künnimaast ja teostades külvi rohkem kui ühel kolmandikul külvipinnast. Praegu on 140 riiklikku traktorijaama, mis on varustatud uusima tehnikaga ning on saanud Bulgaaria põllumajanduse arendamise baasiks.

● 1948. aasta lõpuks oli Tšehhoslovakkia põllumajanduses 22 000 traktorit. Viie aasta plaani järgi peab põllumajandus 1953. aastaks saama veel ligi 45 000 traktorit. Põllumajanduslik tootmine suureneb samaks ajaks 15 protsendi võrra. Erilist tähelepanu pööratakse endistele mahajäänud rajoonidele. Nii näiteks Slovakkias on 1953. aastaks planeeritud põllumajandusliku tootmise suurendamine 37 protsendi võrra, kusjuures loomakasvatus peab suurenema kahekordseks.

● Iga aastaga laiendavad oma tegevust Tšehhoslovakkia riiklikud majandid. Viimase kolme aasta jooksul on riiklike majandite poolt haritav maa-ala suurenenud neljakordseks, kariloomade arv kaheteistkümne-kordseks, sigade arv aga nelikümmend kaks korda. Riiklikud majandid varustavad põllumajanduslikke kooperatiive sordiseemnega.

Riiklikud majandid on eesrindliku agrotehnika ja kõrge produktiivsusega karja aretamise parimate meetodite algatajaiks.

● 1950. aastal algas Tšehhoslovakkia põllumajanduses ajalooline pöörak üleminekule väikeselt, killustatud tootmisviisilt sotsialistlikule kooperatiivsele suurtootmisele. 1951. aastaks oli Tšehhoslovakkias juba 7110 põllumajanduslikku kooperatiivi, millest 3279 kündis üles põllupiirid.

● Tšehhoslovakkia maarajoonides on elu muutunud tundmatuseni. Alevites ja külades, mida varem peeti kolgasteks, tehakse nüüd mitmesugust kultuurhariduslikku tööd. Kõikjal esinevad suure eduga isetegevuslikud laulu-,

muusika-, näiteringi- ja tantsukollektiivid. Kino ja teater leiavad teed kõige kaugematessegi küladesse.

22 kultuurimaja, mis töötab Zvolenski rajooni külades ja töölisasulates, on saanud töölistele, teenistujatele ja talupoegadele armastatud kohaks kultuurilise puhkuse veetmisel. Käesoleval aastal kavatsetakse Bensko-Goystritzki oblasti asulates avada 48 uut kultuurimaja.

Poola

Kiire tempoga areneb rahvademokraatliku Poola põllumajandus, mis on hakanud üle minema kollektiivse suurtootmise teele. Kiiresti kasvab põllumajanduse mehhaniseerituse tase.

● Möödunud aasta lõpuks oli Poolas üle 13 000 elektrifitseeritud küla, seega kümme korda rohkem kui sõjaeelses Poolas. Käesoleval aastal kasutatakse üksnes põllunduse sotsialistlikus sektoris viljapeksul 13 000 elektrimootorit.

Rahvavalitsus osutab Poola töötavale talurahvale suurt abi, tasudes 50 protsenti kõigi elektrifitseerimistööde maksumusest.

● Käesoleva aasta kevadeks suurenes tunduvalt Poola põllumajanduse masinapark. 1952. aasta aprilli alguseks töötas põldudel ligi 34 700 traktorit (ümber arvestatuna 15-hobujõulistele traktoritele). Käesoleva aasta esimese kvartali jooksul loodi 23 uut riiklikku traktorijaama ja 1. aprilliks oli nende arv kasvanud 283-ni, traktorite arv traktorijaamades aga suurenes möödunud aasta esimese kvartaliga võrreldes peaaegu 58 protsenti.

● Kui varem Poolas traktoreid ei toodetud, siis juba 1949. aastal laskis tehas «Ursus» välja 2500 traktorit. 1955. aastaks peab kuue aasta plaani järgi traktorite tootmine suurenema 11 000-ni aastas.

● 1949. aastal organiseeriti Poolas esimesed 170 põllumajanduslikku tootmiskooperatiivi. 10. jaanuariks 1950 oli neid juba 283. Nendest kooperatiividest rohkem kui 150 suurmajandis jaotati puhastulu ainult normipäevade järgi. 1950. aasta märtsis oli Poolas juba 726 tootmiskooperatiivi, mis ühendasid 17 433 väikest ja keskmist talundit.

1951. aasta alguses oli tootmiskooperatiive rohkem kui 2200.

Ungari

● Iga aastaga saab Ungari Rahvavabariigi põllumajandus üha rohkem uusi põllumajanduslikke masinaid. 1950. aasta jooksul sai Ungari põllumajandus ligi 4400 uut traktorit ja suurel hulgal muid põllumajanduslikke masinaid. Käesoleva aasta esimeses kvartalis anti põllumajandusele 515 uut traktorit, 38 kombaini, mitu tuhat muud põllumajanduslikku masinat. Paljud külad, traktorijaamad, põllumajanduslikud tootmiskooperatiivid ja riiklikud majandid on elektrifitseeritud.

● Budapesti traktoritehas «Krasnaja Zvezda» hakkas tootma roomiktraktoreid nõukogude «Stalinets» tüüpi masinate järgi. Esimesed ungari roomiktraktorid antakse käesoleva aasta suvel üle riiklikele majanditele ja traktorijaamadele.

● 1949. aasta novembris oli põllumajanduslike tootmiskooperatiivide arv 1500, nende liikmete arv 50 000 talupojaperet. 1950. aasta märtsis oli Ungaris juba 1760 tootmiskooperatiivi ja neile kuulus rohkem kui 2 000 000 hektaari maad.

● Ka 1951. aasta tõi Ungari Rahvavabariigi põllumajandusele suuri edusamme. Viljasaak oli kõige rikkalikum, mis pärast Ungari vabastamist on esinenud. Sotsialistlikule sektorile kuulus 25 protsenti kogu künnimaast. Aasta lõpuks oli Ungaris üle 4500 põllumajandusliku kooperatiivi.

● Käesoleva aasta alguseks oli Ungari traktorijaamade masinapark suurenenud kuni 50 protsenti ja omab nüüd üle 10 000 traktori. Praegu kuulub juba 30 protsenti Ungari külvipinnast sotsialistlikule sektorile, sellest kuulub 18 protsenti tootmiskooperatiividele ja 12 protsenti riiklikele majandeile.

Rumeenia

● Suured ümberkujundused toimuvad Rumeenia külas. Iga aastaga laieneb ja tugevneb Rumeenia põllumajanduses sotsialistlik sektor, juurutatakse eesrindlikku agrotehnikat. Haritav maa-ala oli 1951. aastal 130 000 hektaari võrra suurem kui 1950. aastal. Nisu üldsaak oli 1951. aastal kasvanud 59,7 protsendi võrra, maisisaak — 29,7 protsendi, puuvillasaak — 147,3 protsendi, päevalillesaak — 32,4 protsendi, suhkrupeedisaak 126 protsendi võrra.

● Igal aastal saab Rumeenia põllumajandus suurel arvul põllumajanduslikke masinaid. Nõu-

kogude Liidu abiga on Rumeenias esmakordselt organiseeritud traktorite tootmine. 1948. aastal laskis kodumaine traktoritööstus välja üle tuhande traktori. 1955. aastaks peab aga see arv kasvama 5000 traktorini.

● 1951. aasta vältel loodi 30 uut traktorijaama. Uute kollektiivmajandite loomise kõrval tugevdati olemasolevaid kollektiivmajandeid organisatsiooniliselt ja majanduslikult. Paljudes kollektiivmajandites organiseeriti ja laiendati loomakasvatusfarme. Kokku on olemas peaaegu 2000 farmi, sealhulgas ligi 300 veisefarmi.

Maa parteiorganisatsioonide juhtimisel ja traktorijaamade abiga on suur arv töötavaid talupoegi ühinenud ühise maaharimise ühistutesse.

Albaania

● Albaania rahvamajanduse arendamise viie aasta plaan 1951.—1955. aastaks näeb ette vabariigi põllumajanduse laialdase arendamise. Albaania põllumajandusliku toodangu üldmaht kasvab 1955. aastal 1950. aastaga võrreldes 71 protsendi võrra, sõjaeelse tasemega võrreldes aga kaks ja pool korda. Põllumajandusele on seatud ülesandeks tõsta teraviljakultuuride, suhkrupeedi, puuvilla ja tubaka toodang tasemeni, mis katab Albaania sisemise vajaduse.

● Suurt tööd tehakse põldude niisutamisel. Hiljuti toimus uue Pekin-Kivali 43 km pikkuse niisutuskanali avamine. See kanal on Albaania esimese viisaastaku tähtsaimaid ehitusi põllumajanduse alal. Uue kanali abil kasutatakse Škumbi jõe vett 7000 hektaari niisutamiseks.

● Albaanias teostatakse edukalt metsaistutamise viie aasta plaani. Tervikuna ületati Albaanias tunduvalt möödunud aasta metsaistutamise plaan.

Hiina

Maareform Hiina Rahvavabariigis hõlmab üha uusi piirkondi. Möödunud aastal viidi maareform põhiliselt lõpule neljas laialdases loodeprovintsis. Hang-su, Šang-si, Tsing-hai ja Ningsa provintsis sai ligi kaksteist miljonit talupoega maad ja põllutööriistu. Maareformi käigus astus talurahvaliitudesse palju uusi talupoegi-peremehi. Need liidud ühendavad praegu kuni nelikümmend protsenti Loode-Hiina talupoegadest.

Talvekuudel sai maad kolmteist miljonit talupoega, kes elab Huai-ho jõe kallastel Anhoi provintsi põhjaosas.

● Lõpule on jõudnud grandioossete irrigatsioonitööde esimene etapp Huangho jõe alamjooksul. Osa Huangho veest suubub äravoolukanali kaudu Veihe jõkke ja teeb selle laevatavaks kogu aasta vältel. Kanalile ja Veihe jõele ehitatakse neli elektrijaama.

Praegu võtab irrigatsiooniehituste püstitamisest Huangho jõel osa 100 000 talupoega.

● Paljudes provintsides on lõpule jõudnud teesaagi koristamine. Musta tee toodang tähtsaimas teekasvatusrajoonis Tsimõngis Anhoi provintsis ületas möödunudaastase taseme 30 protsendi võrra.

Järjekindlalt tõuseb talupoegade-teekasvatajate elutase. Riiklikud kaubandusorganisatsioonid müüvad teekasvatajaile üha rohkem laia-

tarbekaupu. Tsimõngi rajooni elanikkonna pangahoiuste summa kasvas üksnes maikuu jooksul 200 protsendi võrra.

● Nisukoristamine on kogu Hiinas lõpule jõudmas. Enamikus rajoonides saadi rikkalik viljasaak. Nisu üldsaak ületab möödunud aasta saagi 15 protsendi võrra. Väga suur nisusaak saadi Pinvuangi provintsis, kus tänavune saak ületas möödunud aasta saagi 38 protsendi võrra.

Hoolimata ebasoodsatest ilmastikutingimustest möödunud aastal oli kõigi põllumajanduslike kultuuride saak 3,3 protsendi võrra suurem kui 1950. aastal. 6,7 protsendi võrra suurenes kariloomade arv.

● Kogu Hiinas areneb patriootlik võistlus suure viljasaagi saamise eest käesoleval aastal. Selle liikumise algatajaks on Tšanantsungi küla talupoeg Tšen Jun Kan. 1951. aastal sai ta Ida-Hiina kohta seniolemata suure riisisaagi — ühelt mu'lt (1 mu = $^1/_{16}$ ha) 1433 tsingi (1 tsing = 0,6 kg), kogu talle kuuluvalt maalt aga sai ta keskmiselt 1000 tsingi riisi ühelt mu'lt. Nende saavutuste eest anti talle töökangelase austav nimetus.

● Ida-Hiinas võistleb rohkem kui 50 Põhja-Tsangsu töötajate vastastikuse abistamise gruppi viljakuse tõstmise eest 20—30 protsendi võrra, võrreldes möödunud aastaga. Jantšengi maakonnas võtab võistlusest osa 577 töötajate vastastikuse abistamise gruppi.

TALURAHVA VAESUMINE KAPITALISTLIKES MAADES

Iga aastaga ja iga päevaga langeb kapitalistlikes maades töötavate hulkade elatustase. Töölised ja talupojad kannavad imperialistide huvides teostatava palavikulise relvastumise kogu koormust. Nälg, viletsus, õigusetus, perspektiivitus — selline on kapitalistlike maade talupoegade saatus. Raske maksukoormus, üha kasvavad võlad, sõltuvus kapitalistlikest monopolidest ja suurettevõtetest, jõuetus konkureerida suurmajapidamistega sunnivad iga aasta miljoneid talupoegi jätma maha oma maalapid ning muutuma peavarjuta kerjusteks.

● Möödunud sajandi keskpaiku oli Ameerika Ühendriikides peaaegu iga farmer maaomanik. Tänapäeval on aga 42 protsenti ameerika farmeritest ilma maata, nad peavad teenima elatust sulastena või rentima maad suurmaaomanikelt. Suurmaaomanikud, kes moodustavad vaid 3,5 protsenti farmeritest, omavad üle 62 protsendi haritavast põllupinnast. Järelikult, 96,5 protsendile farmereist kuulub vaid 38 protsenti maad.

● Tunduvalt vähendatud andmete järgi on Ameerika Ühendriikides 6 miljonit laostunud farmerit. Ligi 2 miljonit talupoega kerjab maanteil ja otsib lootusetult tööd.

● Ameerika väikefarmerite elatusminimumiks on vähemalt 3500 dollarit aastas. Tegelikult on 55 protsendil farmeritest aastasissetulek vaevalt 400 dollarit. Ainuüksi maarendi võlg ulatub 8 miljoni dollarini.

● Põllumajanduslike masinate kasutamine pole jõukohane kapitalistlike maade talupoegadele. Ameerika väikefarmer ei suuda kunagi omandada ka lihtsamaid põllutöömasinaid. On välja arvestatud, et iga uue traktori kasutusele võtmine laostab ühe farmeri perekonna ja viis rentnikku.

● Pidevalt kasvavad farmerite maksud. Kümne aasta jooksul on need suurenenud ligi 70 korda — 15 miljonilt dollarilt 1941. aastal ligi miljardi dollarini 1950. aastal. Sealjuures ei osuta riik ameerika töötavaile farmereile mingisugust abi. Tohutu suured maksud lähevad relvastumiskulude katmiseks.

● Viljakate maade röövelliku väljakurnamise ja metsade hävitamise tagajärjel on Ameerika Ühendriikides muutunud kasutamiskõlbmatuks 300 miljonit aakrit maad. Erosiooni teel on hävinud veel 775 miljonit aakrit maad. Kõige selle tagajärjel on Ameerika Ühendriikides muutunud kõrbeteks suured maa-alad. Ühel kolmandikul territooriumist on hävinud mullastiku pealmised kihid, mis ei võimalda neil maadel enam mingisugust põlluharimist.

Seda kohutavat hävitustööd tingib olukord, kus suurel osal farmeritest puuduvad võimalused põldude väetamiseks, kindlate külvikordade sisseseadmiseks. Farmerid on sunnitud kasvatama ainult neid kultuure, millede saaki saab turustada.

● Sõjajärgseil aastail on rohkem kui pool miljonit farmerit jätnud maha oma majapidamised, kuivõrd neist pole võimalik enam elatada isegi oma perekonda. Ainuüksi möödunud aastal müüdi oksjonil võlgade katteks farme 1,7 miljardi dollari suuruses summas.

● Ameerika «abi» niinimetatud «Marshalli plaani» alusel põhjustab Lääne-Euroopa riikides mitte ainult rahvusliku tööstuse hävingu, vaid ka külvipindade tunduva vähenemise. Ameerika suhkrumonopolide diktaadi järgi vähendati Prantsusmaal valitsuse korraldusel suhkrupeedikülve. Nisu külvipind on Prantsusmaal sõjaeelsest tunduvalt väiksem.

● Ametlike andmete järgi on Prantsusmaal alates 1930. aastast väikemajapidamiste arv ligi 1 miljoni võrra vähenenud. Laostunud väiketalupoegade maad lähevad suurte kapitalistlike majandite ja monopolide kätte. Ajakirjanduse teateil elab Prantsusmaal 200 000 põllutöölist hobusetallides ja küünides.

● Itaalia põllumajandusministeeriumi ametlike andmete järgi on Itaalias ligi 3 miljonit tööta põllutöölist. 8,5 miljonist talupojast ligi 6 miljonit ei oma isegi aiamaad. Samal ajal 722 000 magnaati valdab 12,2 miljonit hektaari maad.

● Hollandis vähendati hiljuti Ameerika Ühendriikide survel kartuli külvipinda. Selle tagajärjel pidi 10 000 talupoega maha jätma oma majapidamise ja emigreeruma välismaale, et leida tööd.

● Sõjalised ettevalmistused Lääne-Euroopas laostavad sadu tuhandeid talupoegi. Suured massiivid viljakaid maid võetakse sõjabaaside, lennuväljade ja teiste sõjaliste ehituste alla.

Talupojad aetakse oma maadelt minema. Inglismaal, Prantsusmaal ja Lääne-Saksamaal on sel teel konfiskeeritud sajad tuhanded hektaarid põllumajanduslikku maad.

● Väljakannatamatu on talupoegade olukord Lõuna-Ameerikas. Näiteks Uruguais rendib 50 protsenti talupoegadest maad mõisnike käest. Üle 120 000 talupoja ei oma üldse maad. Ekuadoris kehtivad kuni tänapäevani põllumajanduses pärisorjuslikud töötingimused. Imeväikese maatüki eest peavad talupojad töötama mõisnikule 4 päeva nädalas. Tšiilis on kaks kolmandikku ja Argentiinas ligi pool elanikkonnast maata sulased.

● Iraani Aserbaidžanis, kust varem veeti igal aastal välja kuni 100 000 tonni nisu, valitseb nüüd kohutav nälg. Näljased talupojad jätavad maha laostunud külad. Üheks selle põhjuseks on, et valitsus ei osuta mingit abi maade niisutamiseks. Talupoegi röövitakse valitsuse ametnike poolt ja koormatakse ülejõukäivate maksudega.

● Koloniaalmaades valitseva kohutava viletsuse tõttu sureb pool sündinud lastest enne 5 eluaastat. Indias sureb iga aasta ligi 1 miljon last nälga ja kuni 3 miljonit last nakkushaigustesse. Iraanis müüvad nälgivad perekonnad oma lapsi. Kuid ka kapitalistlikes maades laieneb laostunud talupoegade poolt laste müümine. Eriti suure ulatuse on see võtnud viimasel ajal Austraalias, Ameerika Ühendriikides ja Jaapanis. Hispaania ja Portugali kolooniais müüakse inimesi nagu loomi.

NÄIDIS-TÖÖNORMID JA -HINDED NORMIPÄEVADES PÕHILISTEKS SAAGI KORISTAMISE TÖÖDEKS EESTI NSV KOLHOOSIDES 1952. a.

	Töö nimetus	Mõõtühik	Päevane töönorm	Päevase töönormi hinne normipäevades
1	2	3	4	5
	I. Viljakoristamine			
1.	Masinateede lahtivõtmine käsitsiniitmisega	ha	0,4—0,6	1,50
2.	Vilja niitmine viljalõikusmasinaga	,,	3,5—4,5	2,25
3.	Vilja vihkuniitmine lihtlõikusmasinaga (heinaniitjaga) .	,,	3,0—3,5	2,50
4.	Hobuste juhtimine vihku niidu puhul lihtlõikusmasinaga .	,,	3,0—3,5	1,25
5.	Vilja niitmine lihtlõikusmasinaga	,,	4,0—5,0	2,50
6.	Vihkude sidumine koos hakkidesse panekuga	vihk	500—600	2,00

1	2	3	4	5
7.	Vihkude sidumine koos sidemete valmistamisega (suviteraviljade sidumisel) ja vihkude hakkidesse kandmisega	,,	900—1000	2,00
8.	Vihkude kokkukandmine ja rõukudesse või hakkidesse panemine	tuh. vihku	1,2—1,5	1,00
9.	Kaunvilja niitmine käsitsi .	ha	0,4—0,5	2,25
10.	Redelite kohalevedamine, veokaugusega kuni 1 km . .	redel	50	1,00
11.	Kärbiste kohalevedamine, veokaugusega kuni 1 km . .	ha	3,0	1,00
12.	Vilja asetamine redelitele (rõuku tõstmine)	rõuk	8—12	1,50
13.	Vilja asetamine kärbistele .	ha	0,8—1,0	1,50
14.	Viljapeade kokkuriisumine hoburehaga	ha	7,0—8,0	1,00
15.	Rõukude seadmine koos riismete kokkukandmisega ja järelriisumisega käsitsi . .	rõuk	25	1,00

1	2	3	4	5
16.	Viljapeade korjamine . . .	ha	0,2—0,3	0,75
17.	Vihkude koormasse kätteandmine (koorem 100—120 vihku) koos viljapeade riisumisega	koorem	25—30	1,50
18.	Vilja vedamine ühehobu-veokiga 1 km kaugusele koos koormasse panekuga ja kuhja või viljapeksumasinasse kätteandmisega . .	„	12—14	1,50
19.	Vihkude ja vilja kuhja või küüni vastuvõtmine ja kohalepanek	„	40—60	2,50
20.	Rehepeksukoha ettevalmistamine, puhastamine ja rullimine	peksukoht	3	0,75
21.	Teravilja peksmine viljapeksumasinaga, ühes vahetuses .	tonn	8—15	
22.	Rehepeksukohtade puhastamine rehepeksu jäätmeist (töötab 2 inimest)	peksukoht	2	à 0,50

1	2	3	4	5
23.	Õlgede vedu pärast kombainiga koristamist koos kuhja, rõuku ülesandmisega . .	koorem	10—12	1,50
24.	Õlgede kätteandmine koormasse	,,	20—25	1,50
25.	Õlgede kuhja või rõuku vastuvõtmine ja kohalepanek .	,,	35—45	2,00
26.	Terade vedu kottides ühehobusekoormatena, peale- ja mahalaadimisega (koorem 4 ts)			
	veokaugusega kuni 1 km	ts	45—60	1,50
	veokaugusega 1 kuni 2 km	,,	35—45	1,50
	veokaugusega 2 kuni 3 km	,,	25—35	1,50
	veokaugusega 3 kuni 5 km	,,	15—25	1,50
	veokaugusega 5 kuni 7 km	,,	10—15	1,50
	veokaugusega 7 kuni 10 km	,,	8—12	1,50
27.	Vilja kuivatamine kuivatises (töötab 2 inimest) . . .	tonn	2—3	à 1,50

1	2	3	4	5
	II. Sileerimine			
1.	Siloaukude kaevamine 2—3 m sügavusega	m³	3,0—4,0	1,50
2.	Silohoidlate laudadega vooderdamine ja vahede saviga määrimine	m³	4—5	1,50
3.	Silomaterjali niitmine:			
	a) niidumasinaga	ha	4,0—5,0	1,50
	b) käsitsi	,,	0,4—0,5	1,50
4.	Silomaterjali riisumine käsitsi	,,	0,6	1,25
5.	Silomaterjali koormasse tõstmine (koorem 5 ts, töötab 2 inimest)	koorem	45	à 1,25
6.	Silomaterjali vedu, veokaugusega 1 km (koorem 5 ts) .	,,	12—14	1,25
7.	Silomaterjali lõikamine (agregaadil), auku panemine ja kinnitampimine (töötab 3 inimest)	tonn	12—15	à 1;50

1		3	4	5
8.	Silohoidla katmine õlgede, aganate ja saviga (kihi paksus 15—20 sm) koos kattematerjali juurdeveoga, pinnase niisutamisega ja õhukindlaks muutmisega . .	m^2	15—20	1,50
9.	Silohoidla järeltampimine ja pinna niisutamine 5—6 päeva kestel pärast sulgemist .	päev	1	0,10
	III. Suhkrupeedi, kartuli ja söödajuurviljade koristamine			
1.	Suhkrupeedi koristamine peedivõtmismasinaga ühes puhastamise ja pealsete lõikamisega	ts	10—15	1,75
2.	Suhkrupeedi ülesvõtmine Koštšuki käpaga	ha	1,0—2,0	2,00
3.	Suhkrupeedi puhastamine koos pealsete lõikamisega . .	ts	7—10	1,50

1	2	3	4	5
4.	Suhkrupeedi käsitsi üleskaevamine, puhastamine ja pealsete lõikamine . . .	ts	7—10	1,75
5.	Söödajuurviljade üleskaevamine puhastamise ja hunnikutesse ladumisega (25—30-tonnilise saagi juures) . .	,,	12—16	1,75
6.	Peetide kandmine kuhjade juurde, kandekaugusega kuni 100 meetrit (töötab 2 inimest)	,,	30—40	à 1,75
7.	Kartulivõtmine kartulivõtmismasinaga	ha	1,5—2,0	1,75
8.	Kartuli korjamine kartulivõtmismasina järel	ts	10—15	1,75
9.	Kartulivagude lahtiajamine adraga	ha	1,0—1,25	1,75
10.	Kartulikorjamine adra järel .	ts	8—12	1,75
11.	Kartulivõtmine käsitsi . . .	,,	5—7	1,75

1	2	3	4	5
12.	Suhkrupeedi, juurviljade ja kartuli vedu ühehobuse koormatena koos peale- ja mahalaadimisega (koorem 4—5 ts)			
	veokaugusega kuni 1 km	ts	40—45	1,50
	veokaugusega 1 kuni 2 km	,,	35—40	1,50
	veokaugusega 2 kuni 3 km	,,	30—35	1,50
	veokaugusega 3 kuni 5 km	,,	20—25	1,50
	veokaugusega 5 kuni 7 km	,,	15—20	1,50
	veokaugusega 7 kuni 10 km	,,	10—15	1,50
13.	Juurvilja ladumine kuhjadesse	tonn	6—8	1,50
14.	Kartulihoidla (keldri) põrandate, seinte, salvede ja lagede puhastamine ning lupjamine	m^2	15—20	1,00
15.	Kartulite paigutamine hoidlatesse (keldritesse) või kuhjadesse põllul	tonn	10	1,50
16.	Kuhjade katmine õlgede ja mullaga	m^2	25—30	1,50

1	2	3	4	5
	IV. Lina koristamine			
1.	Lina kitkumine käsitsi ühes sortimisega, peodesse sidumisega ja hakkidesse asetamisega	ha	0,10—0,15	2,00
2.	Lina sidumine peodesse linakitkumise masina järel ühes hakkidesse asetamisega .	peo	700—1000	2,00
3.	Lina kupardamine masinaga «Eddy»	tuh. peod	4,5—6,0	1,75
4.	Lina kupardamine käsitsi . .	peo	500—600	1,50
5.	Lina raatsimine	,,	500—600	1,50
6.	Linavarte laotamine kastelikku	ha	0,4—0,5 (600 peod)	1,50
7.	Linavarte ümberpööramine kasteleos	,,	0,9—1,0	1,50
8.	Linavarte kasteleost ülesvõtmine (ühes sortimise ja koonustesse asetamisega) .	,,	0,5—0,65	1,75
9.	Linavarte likkupanek . . .	tuh. peod	1,8—2,0	2,00
10.	Linavarte leost väljavõtmine	,,	1,4—1,5	2,50

1	2	3	4	5
11.	Leotatud linavarte laotamine pleegituspõllule	ha	0,4—0,5	1,50
12.	Leotatud linavarte kuivatamine VNIIL-kuivatises . .	ts	10—15	1,50
13.	Pleegitatud linavarte sidumine kubudesse	ha	1,0—1,2	1,75
14.	Linamurdmine 3 paari valtsidega hobumurrumasinal .	ts	10—12	2,00
15.	Linamurdmine 6 paari valtsidega hobumurrumasinal .	,,	20—22	2,00
16.	Linamurdmine käsimurrumasinal	leot. linavarsi	2,5—3,0	2,00
17.	Lina ropsimine Santalovi agregaadil 1 inimese kohta .	kg kiudu	20—30	2,50
18.	Linavarte käsitsi ropsimine (olenedes kiu numbrist) .	,,	10—15	2,50
19.	Linakiu sortimine ja sidumine	ts	1,0—1,2	2,00

1	2	3	4	5
	V. Köögiviljade koristamine			
1.	Kogu varajase kapsa koristamine ja ladumine hunnikutesse	ts	25—40	1,25
2.	Kogu hilise kapsa koristamine	,,	50—70	1,50
3.	Esimene kurkide korjamine ja taarasse panek	,,	1,5—2,5	1,25
4.	Teine kurkide korjamine ja taarasse panek	,,	2,5—4,0	1,25
5.	Massiline kurkide korjamine .	,,	4,5—6,0	1,25
6.	Sibula koristamine ühes kuivatamiseks kohale asetamisega	,,	0,08—0,12	1,25
7.	Sibulapealsete lõikamine, sortimine ja sibula taarasse panek	,,	6—8	1,25
8.	Tomatisaagi valikkoristamine	,,	1,5—2,0	1,25
9.	Tomatisaagi masskoristamine .	,,	6—8	1,25
10.	Tomatite sortimine ja taarasse panek	,,	10—12	1,25

SISUKORD

Eesti NSV kolhoosnikutelt, sovhooside, traktorijaamade ja maaparandusjaamade töötajailt, põllumajanduse eriteadlastelt ja teaduslikelt töötajailt nõukogude rahva suurele juhile ja õpetajale seltsimees Jossif Vissarionovitš Stalinile 2

Täidame auga nõukogude rahva suurele juhile seltsimees Stalinile antud sõna 18

MATERJALE VESTLUSTEKS

A. Kaurov — Lenini-Stalini partei — nõukogude põllumajanduse võimsa tõusu organiseerija ja innustaja . . 26

VESTLUSED BRIGAADIDES

J. Liiv — Põllumajandusliku artelli põhikirja range täitmine on kolhooside organisatsioonilise ja majandusliku kindlustamise alus 38

V. Kaljumäe — Kõrge tööviljakus ja töödistsipliin on kõigi tööde eduka läbiviimise tagatis 44

A. Kivi — Esimene ja parim vili riigile 50

V. Preemet — Kasutame viljakoristustöödel täielikult ära põllumajandusliku tehnika 55

NÕUANDEID AGITAATOREILE

Bolševike partei ja Nõukogude riigi juhid bolševistlikust agitatsioonist . . . 62
Bolševistliku agitatsiooni vormidest ja meetoditest sotsialistlikus võistluses viljakoristamisel — Agitaator — sotsialistliku võistluse organiseerija ja innustaja — Kuidas kindlustada sotsialistliku võistluse avalikkus — Kuidas ette valmistada ja läbi viia vestlusi — Agitaatori töö ajalehe ja raamatuga — Agitaatori isiklik eeskuju — Välklehtede väljaandmine viljakoristamisel — Raadio kasutamine agitatsioonitöös — «Brigaadi päev» ja kolhoosnikute koosolekud — Näitlikud agitatsioonivahendid — Agitatsiooni-kultuuritöö brigaadid . 67
V. Seppel — Massiline poliitiline töö kolhoosides — šeflustöö tähtsamaid ülesandeid 96

EESRINDLASTE KOGEMUSTE TRIBÜÜN

Rakendame eesrindlikke meetodeid saagi koristamiseks kadudeta ja lühima ajaga — Kindlustame viljalõikusmasinate kõrge tööjõudluse — Kasutame viljavihkude sidumise kiirmeetodit — Kasutame ära viljapeksumasinate täisvõimsuse — Kombainer on kolhoositalurahva esimeseks abimeheks viljakoristamisel — Vilja küünidesse ja virnadesse vedamisega väldime suuri kadusid . . . 103

SUURTE SAAKIDE MEISTRID

Elmar Aadovi brigaad — teravilja suurte saakide kasvataja 125
40 tsentnerit otri hektaarilt 127
Eesrindlik linakasvataja Arseeni Sepp . 128
Üle 250 tsentneri suhkrupeeti hektaarilt . 129
Rikkaliku põldheinasaagi kasvatajad . . 131

ERITEADLASTE NÕUANDEID

Agitaator — pea meeles 134
Lisatasu maksmine kolhoosnikutele põllunduskultuuride viljakuse tõstmise eest 144
Teostada õigeaegselt ja kõrgekvaliteediliselt kõrrekoorimine ja taliviljade külv 151

KASUTAGE VESTLUSTES

Seltsimees Stalin tööst kolhoosides . . 158
Stalinlik hoolitsus kolhoositalurahva eest 160

RAHVUSVAHELISTEL TEEMADEL

Põllumajanduse tõus rahvademokraatia maades 164
Talurahva vaesumine kapitalistlikes maades 174

Näidis-töönormid ja hinded normipäevades põhilisteks saagi koristamise töödeks Eesti NSV kolhoosides 1952. a. 178

Toimetaja H. Toomsalu.
Tehniline toimetaja V. Alev.
Ladumisele antud 7. VII 1952. Trükkimisele antud 22. VII 1952. Trükiarv 10 000. Paber 60×92, 1/32. Trükipoognaid 6. Arvutuspoognaid 7,39. MB-13910. Tellimise nr. 4578. Trükikoda „Kommunist", Tallinn, Pikk tn. 2.
На эстонском языке.
Памятка агитатору.
Hind rbl. 1.35.

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1952

Rbl. 1.35

A-19421
M1

TÜ RAAMATUKOGU
1 0300 00633510 5